

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

## **Scientia universalis concionandi seu dictionarium morale - Cod. Ettenheim-Münster 88-91**

J-O - Ettenheim-Münster 90

**Richard, Jean**

**[S.l.], 1776**

O (Occaciones)

[urn:nbn:de:bsz:31-110877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-110877)

Pater de la Colombiere Societatis Jesu, etiam quatuor  
 edidit sermones, plenos pietate et unitione; primus est de morte,  
 secundus de necessitate se ad eam preparandi, tertius de conditi-  
 onibus et mediis hujus preparationis, quartus de periculo, cui se expo-  
 nunt illi, qui usque ad extremum ad eam se preparare differunt.

O.  
 Occasiones

Obligatio quam habemus fugiendi occasiones qua nos ad  
 peccatum inducunt: bonus usus earum quam facere  
 debemus, qua ad nostram salutem et perfectionem  
 conferre possunt.

Sermo Primus.

Qui in Judaea sunt fugiant ad montes; et qui in tecto, non des-  
 cendant tollere aliquid de domo sua. Matth. 24.

De Dominica 24.  
 post Pentecost.

j.

Valde ordinaria Dei agendi ratio est, nos in diebus misericordiae  
 sua monere de malis, quibus nos feriat in diebus ira sua, nisi expro-  
 venire studeamus. Sacra Scriptura vocem suam comparat modo  
tonitruum fragori, quod antequam descendat in aëre murrurat; et  
modo suam erga nos agendi rationem aëri tenso, priusquam sa-  
gitta ex eo vibratur.

Vox tonitruum in  
 rota.

Abisti matuam  
 tibus te. Signa, ut  
 fugiant à facie  
 aris.

Diversa hodierni Evangelii circumstantiae id satis nobis ma-  
 nifestant. Nihil terribilius, quam quod Iesus Christus nobis dicit  
 de signis, quae ultimum iudicium praecedunt. Non nisi de. bellis,  
 » procelis, inundationibus, tempestatibus loquitur. In illis afflic-  
 » tionum diebus Sol obscurabitur, luna non dabit lumen suum,  
 » Stella cadent de caelo, et virtutes caelorum commovebuntur. Va-  
 » mulieribus praegnantibus vel nutriendis in diebus illis: erit  
 » enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mun-  
 » di usque modo, neque fiet.

Inaudita et proesta praedictiones opportunè à misericordia  
 Dei factae, qui ~~us~~ horum omnium infortuniorum non alia ra-  
 tione nos admonet, quam ut ea devitamus, nec similes resuris  
 illis simus, qui aquis diluvii mox submergendi tranquilla be-  
 bebant et comedebant, nec se in arcam recipere cogitabant; ut  
 omninò contrariam agendi rationem incuntes, semper parati  
 simus ad comparandum coram filio hominis, quando venerit.

21

Quomodo id faciemus, quaeritis? Audite Iesum Christum, qui  
 id docet vos: Qui in Judaea sunt, ait, fugiant ad montes: et qui  
in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua.

Horum mysticorum verborum spiritualem quem continent  
 sensum assequi conemur, nam non cum SS. Patribus duo hominum  
 genera distinguamus; peccatores nampe iis figuratos, qui in Ju-  
 daea erant, quando haec prima ira Dei signa apparebunt; et

justos alios idis hominibus significatos, qui à Judaea egressi jam in culmine tacti erunt.

Quid utroque dicemus? Ipsis cum Jesu Christo eandem viam salutis ostendemus, nampe ut à peccati occasionibus recedant. Dicemus primis: fugite, fugite; scis enim peribitis: Qui in Judaea sunt fugiant ad montes. Secundis dicemus: vos qui jam supra tectum estis, ne inde descendatis, ut quidpiet de domo vestra tollatis; scis vobis idem ac aliis infortunium accersatis: Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua.

Fugite occasiones peccati si valitis recuperare gratiam quam amifistis, dicemus primis; ne vos istis occasionibus amplius implicetis, si gratiam quam recepistis conservare velitis, dicemus secundis. Prorsatio occasionum peccati, signum ficta conversionis; id in prima parte videbitis: prorsatio occasionum peccati, proximi relapsus, praesagium; id in secunda parte videbitis.

Quamvis peccatoribus nihil ita necessarium sit, quam vera conversio; nihil tamen ita seors. ambiguum est ac signa quae praebent suae conversionis. Si lacrymantur, si clamant; si etiam lacrymatus est, clamavit, et S. Scriptura de ipsius dolore non nisi de rugitu cujusdam speciei loquitur. Si peccata sua fatentur, idem fecere Saul et Hekan. Si à Deo misericordiam implorant, eique vita sua emendationem spondent; haec poenitentia signa in Judaeis se prodiderunt dicamne? ut statim ad materiam quam tracto veniam! Et si omnia conversionis signa in peccatore inveniantur, si proximas peccati occasiones prorsat, et si dum eas fugere potest, eis se denus implicat: dico, quod conversioni suae et peccatorum suorum remissioni formale ponat obstaculum.

Id etiamnum repeto, ut melius intelligar. Dico quod si Societates ac conventus, in quibus Deum mortaliter offendit, adhuc ipsi placent, si certa quaedam commercia renovat, ubi sibi sibi formè impossibile esse, ut non peccet, si se in pericula et laqueos, ubi tentationi succumbit, Deum conjicit: tunc ipsius conversio non erit nisi ficta et chymarica conversio; cur? quia bona fide poenitens non est, prima ratio; quia non satisfait ei quod ab ipso Deus exigit, secunda ratio.

Et sanè statim primam rationem attingamus, ecce illa, quam mihi formo vari poenitentis, qualam S. Scriptura et SS. Patres nobis depingunt. Est, inquiunt, homo timidus et sapiens, qui praeteritarum aberrationum suarum memor se cum inquietâ gerit vigilantia circa ea, quae olim lapsus sui causa fuerat, homo, qui omnium bonorum pretiosissimum in fragili vase portans singulis momentis timet ne ad lapidam quemdam offendant, atque optimum

Divisio.

Parti ma  
3.

4.

... etiam quoniam  
... primis  
... tandi, testis  
... de periculis  
... se propria  
... Si occasiones  
... quis eorum  
... utem et perfe  
... et qui in tecto  
... Math. 23  
... nos in diebus  
... habus in a  
... suam compar  
... botin aere  
... cui tenet  
... stantia id  
... Jesus Christus  
... dent. Non  
... loquitur. Si  
... non dabit  
... am commove  
... bus in die  
... on fuit ab  
... oportune à  
... otuniorum  
... mus, ne  
... regendi  
... recipere  
... aures, semper  
... inis, quando  
... ubi Jesus  
... agiant ad  
... domo sua  
... rituelam  
... Patribus  
... e in figu  
... signe app

Sapientis oculus  
in capite ejus.

quam in eo Spiritus coelestis posuit liquorem effundat. Est, in-  
quiunt, homo cujus oculus sunt in capite, ut eminens sibi immi-  
nentia pericula videat, et qui omnia timet: homo, qui, prout  
ait S. Augustinus, viam lubricam et limotam ambulat, in qua  
nisi se firmè teneat, certò cadet; homo, qui periculosum mor-  
bum vix elutatus, suà imprudentia in pejorem statum recidat,  
nisi stomachi sui debilitati consulat, atque à cibis, qui  
illum destruxerunt, absteineat.

Hujusmodi homini omnia sunt suspecta. Alii vivunt  
tranquillè in iisdem conventibus, qui olim ipsis scandali  
et lapsus causa fuerunt, illis cum Rege poenitente ait:  
Discidite à me vos qui operamini iniquitatem: quoniam  
exaudivit Dominus vocem flatus mei. Alii demò temera-  
riam insant consortia cum altariis sexus parsonis, quarum agen-  
di ratio et indulgentia ipsis continua est temptationis causa;  
novit sine peccato contra civilitatis regulas ab iis recedere  
memor, quemadmodum Simon Petrus, quòd olim mulier ipsum  
ad turpam negationem induxerit.

Si haec ita sunt, quàm procul ergo ab acta poenitentia et  
severitatis Evangelica vià remoti sunt ii, quos consortia, in  
quibus innocentiam suam amisarunt, adhuc delectant; qui-  
bus ea, quae maximos sanctos terrere, nullum terrorem in-  
cutiunt, ac si non eadem cupiditates ipsis vincenda essent,  
idem tantator debellandus, eadem rebelis caro in servitutem  
radigenda esset?

5. Quia peccata sua confessi sunt, quibusdam momentis pro-  
ces quamdam atque contritionis formulas recitaverunt: an sibi  
imaginabuntur, quòd nihil amplius ipsis sit timendum?  
et quòd ipsos demulset, non ultra ipsos sit demulsum, quòd  
ipros sedurit, non amplius ipros seducturum sit; quòd ea-  
dem objecta non eadem illicia pro ipsis sint habitura, aut quòd  
erga haec objecta non eundem animi affectum sint habitura?

Abraham si sapiens es et fidelis, expelle Agar et Isma-  
ëlem à domo tua. Ipsius conditio illam intra pudoris et ob-  
servantia erga suam Dominam limites continuare debebat, sed  
officiū sui oblita est. filius ancillae ludit cum filio liberae;  
sed haec repundia non semper erunt repundia, postmodum  
reputabuntur persecutio tantò periculosior quanto pariter  
et innocens esse videtur.

Intelligitis forte, quid dicere velim, scilicet quòd necessi-  
tudines minimè suspecta, tamen suspecta sint vero poenitenti,

atque ad se ipsi ab iis magis timendum sit, in quibus se innocen-  
tiam suam amisisse novit, quod anima adhuc tenera  
facile molestat, quod creatura, quibusum se divortium  
truisse arbitratur, brevi fatalem artem, quam prius habue-  
runt eam seducendi, resumant, atque per vestem sua car-  
nis: prout de se ipso loquitur S. Augustinus: trahentes hinc  
eam blanda compellant: an seris nos deserere vis?

Quid ergo tali poenitenti agendum est? nempe ut se quo-  
dammodo de integritate cordis sui et sinceritate proposi-  
tionum suorum securum praestet; ut sibi quamdam solitudi-  
nis speciem faciat, ubi demoni et mundo januam claudens  
in secreto Batram coelestem orat; ut sua seceptione creatu-  
ris palam faciat, se nullum cum illis commercium amplius  
habiturum, quod majori, quam hactenus fide cum Deo agere velit,  
atque quidquid eveniat, firmiter decreverit, se periculo ipsum  
offendendi non amplius expositurum.

Si ex hac prima ratione fuga occasionum peccati est necessa- 6.  
ria, ex alia ipsa non minus necessaria videtur, quae in eo sum-  
taxat consistit, ut videlicet poenitens se omnibus conditioni-  
bus, quas Deus exigit, subjiciat, quod animam suam fidalem  
efficiat, etque omnem se perdandi ansam tollat: verum qua-  
nam sunt haec conditiones? Nihil huc nisi quae in sacris libris con-  
tinentur, proferamus.

Quando Deus filius Israel Balastinam, quae erat idololatra- 7.  
rum regio, promisit, haec ad eos locutus est: Prohibeo vobis, ne \* Deut. 7.  
cum eis sociatis connubia, ne filias vestras datis filiis eorum, nec  
filias eorum accipiat filii vestri. In ipsorum regione invenie-  
tis idola; sed ea comburatis, nullumque retinebitis. Sed quid Do-  
mina, an saltam nobis non licebit pro nostris necessitatibus ser-  
vare materias auri et argenti, ex quibus haec idola confecti sunt?  
Non, inquit Deus, etiam vobis praecipio et prohibeo ne ea deside-  
retis. Sed si populi isti sociabiles nobis viderentur, an non illorum  
amicitia respondere possumus per aliquam honestam societatem?  
Non, nullum cum iis inibitis foedus. Sed si volunt nobis reconciliari,  
vel si a nobis petant auxilium in bellis, quae ipsis vicini principes  
inferent, an non erga ipsos commiserationem aliquam habere  
poterimus? Non, prohibeo vobis ne eorum misereamini. Non  
inibis cum eis foedus et non miserabaris eorum.

Si haec inhibitiones secundum verborum suorum rigorem su- 8.  
mantur, mirae videri possunt; sed si in suo spirituali sensu su-  
mantur, in iis inveniemus, quod summe probemus, et quo erudia-  
mur. Enimvero quid aliud inde colligemus, nisi quod hac ratione

Deus populo suo omnem idololatriam et praetextum tollere voluerit: praetextum concubii, praetextum necessitatis, praetextum Incontinentiae, praetextum etiamnum charitatis et commiserationis.

**Praetextum concubii:** Si filios vestros in matrimonium filiabus gentilium dederitis, ipsos seducant, à mas cultu avertant, ut ipsos ad servandum Deis alienis inducant.

**Praetextum necessitatis:** Si idolis eorum in ignem conjecitis, pro vestris necessitatibus aurum et argentum, ex quibus facta fuere conservaveritis, tunc recordabimini <sup>in</sup> vis ad quem illa fuerunt; et haec cogitatio ad me offendendum inducet. Volo ergo ut ea intus amiseri velut materias impuras, atque delestemini.

**Praetextum Incontinentiae:** Si ad honestatem, quam vobis exhibebunt, attendatis, religio vestra paulatim debilitabitur, non eritis amplius populus ille electus, qui praeferebat Creatorem creaturae; ipsorum commodis simul et vitiis servietis.

**Praetextum charitatis et commiserationis:** Si horum populorum sortem misereamini, vel eos lugere audiat, modum erga ipsos habebitis indulgentiam; et ex servis Domini vestri evadent, atque vobis inat ipsis vincula, quibus vos constringent, fabricabitis.

9. Porro an non haec rationes respectu vestri, F: M: majorem vim in aliquo sensu habent; et an non praetextus, quos, ut in proximis peccati occasionibus tranquille permaneat, vobis affare placet, aequè parum admittendi sunt in nova lege, ac in antiqua?

• An concubia vestra allegabitis? Equidem scis non esse licitum uxori vitiosum deserere maritum, nec marito se à matula uxore separare: sed scis, quòd sancti fieri possunt, corda sua ab alienando à vitiis illorum et idarum, quorum et quarum consortium evitare ipsis est impossibile. Abigailis adhuc hodie dum habent suos Nabal, cujus conversionem suis precibus et persistentia à Deo obtinere possunt, prout sapienter haec mulier à Davide gratiam obtinuit pro suo bruto et insano marito. Jobos hodie adhuc affligit calamitas vivendi cum uxore superba, furibunda: sed eadem lex quae eos una simul manere jubet, illos monet, ut in tam magno Dei timore vivant, ne ipsa eos illum offendere cogant.

10. Quòd si necessitatis praetextum ad invicem velitis. Equidem ad illum quodammodo respici posse non diffiteor. Domestici, Dominae impudicae servitis, vicarii vel famuli, qui abiniquo exactore et usurario mercato conducti estis vicem vestram solo. È

quàm periculosa sunt haec occasiones! Sed memento te, salutem animae vestrae praefarendam esse omnibus temporalibus commodis; et dato, quòd in pravitatum domibus vestra christiana musica perficere non possitis, melius esse, ut eas deseratis, quàm ut pereatis; aurumque et argentum, quae ab his idolis proveniunt, vobis continua idololatria occasiones essent.

Si denique praetextu honestatis et decantiae uti volueritis: Equidem verum est, quòd obligationes Christiani et honesti viri non sint insociabiles: Sed non minus verum est, quòd haec inviditates et obsequentiae saepe longius provehantur quàm credatur, atque hoc casu vestra interit, has occasiones fugere, ne virtus vestra sibi non satis constet, necnon innocentia vestra in eis pereat.

Hic adulescens, dicit aliquis, at haec puella ne tiquam mala fovant consilia: Si ipsorum agendi ratio aliquantò libera est, eò magis ingenua videtur, conveniunt invicem, et colloquuntur, eadem animi oblectationes capiunt sed sine ullo periculo; verum quàm timendum ne hi officioi editus mutuique congressus non semper sint indifferentes! Quam timendum ne ab honestate ad mollem obsequentiam, ab obsequentia ad familiaritatem suspectam, à familiaritate ad tenerum amorem, ~~perveniant~~ et ad quid pejus perveniantur!

Quod uni placuerit, placebit et alteri; quòd haec malum judicaverit, id ille improbabat: erunt iudem animi affectus, eadem commodorum studia, eadem propensiones, et si temerarius Siches in Dinam nihil potest, ipsius cor emolliet et corrumpet: ineptia, nugae, facitiae, ingenii perspicacitas, morum Sympathia, arcanorum communicatio, haec omnia praecelara sunt nomina; sed quis spondebit, quòd haec puella quae secundum mundum adeò sapit, etiam coram Deo sapiat?

Fortè charitas et commiseratio culpa liberabunt eos, qui innocentiae sua perniciosis occasionibus se implicant. Inviditandum haud est, quin anima tenera et alienis calamitatibus commota affectus Deo grati sint? Verum quis nescit, primum ~~poterit~~ Christianorum musicis esse, ut si ipsi placere cupiant, sui ipsorum misereantur, et ad ipsos aequè ac ad Judaeos haec verba dirigi, ne videlicet foedus cum salutis suae inimicis incant, nullamque illorum habeant commiserationem? Non invidis cum eis foedus nec miserabaris eorum.

Quis noscit periculosissimam demonis tentationem esse, magnas virtutes hominibus proponere, ut magnis peccatis implerentur? quòd praetextus charitatis se clandestinis usurariis consiliis se immisceat, et quòd quidam sub specioso titulo

miserere anima tua placens Deo

juvanibus viduis opam ferendi, atque earum commoda curandi se una cum ipsis comperint, prout animadvertit S. Hieronymus. Fugite ergo S. M. fugite occasiones peccati hac una ex primis legibus est, quam Deus vobis imponit, et nisi illa qua hac in re à vobis exigit satisfaciatis, conversionem vestram invaginariam efficitis. At sortè justis ac perfectis hac regulam sunt immunes, possuntque inter summa pericula innocentiam suam conservare. Error, Aud. Error, si pensatio occasionum peccati est in peccatoribus signum fictae conversionis, tunc ipsa est fatale deplorandi relapsus injuris praesagium.

Part 2 da  
13.

\* Psal. 143. v. 1.

\* Psal. 54. v. 7.  
et 8.

Dantur in Religione quam profitemur, virtutes satis diversa. Dantur audaces et bellicose, quae cum peccato congruunt; dantur timidae, qui ab eo discedunt, illudque fugiunt. David de prioribus loquens Deo gratias rependit\*, quod domerit manus ejus ad praelium, et digitos ejus ad bellum; et de posterioribus differens, in fervore orationis suae exclamat\*: Quis dabit mihi pannas sicut columbae et volabo, et requiescam; ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine.

Facile credi potest, quod in diversis virtutum functionibus, quaedam sint pro peccatoribus et poenitentibus, aliae pro justis et perfectis.

Vos, qui quemadmodum Jonas, adhuc aquis naufragii humentis, ubi sine speciali Dei gratia periretis: vos, qui, minimum modo è sepulchro, in quo sicut Lazarus inclusi eratis, et quorum corpus velut suum non nisi partitentem odorem exhalebat, extracti estis: vos, qui prout Lot, omnipotentis ~~manus~~ manus auxilio ex infelici Sodomam egressi estis, quam ignea et sulphurea pluvia in cineras redigit, fugite, Sicam vobis, fugite et in montem vos recipite.

Frustra jactur  
rate ante oca-  
los pennatorum

Sed vos, qui à Judaea confinis egressi estis, atque non nisi ad perfectionem aspiratis; vos, qui è portu, in quo tranquille sedetis, agitati maris fluctus ad pedes vestros frangi cernitis, quin vos tangant. Vos, qui in bellis Domini exercitati, fraudes et malignitatem hostium vestrorum cognovistis, quid vobis timendum? Frustra ratiæ jaciuntur ante eos, qui alas habent ad ea vitanda, et ~~qui~~ qui vix terram calcant. Frustra ad perfidiam tentantur subditi, qui Principi suo semper fideles extiterunt. In quocumque Deum sint consortio, et quocumque Deum commodum ipsis promittatur, nunquam aquas partes deserent.

Ita ~~id~~ id cadere, nisi obceptorum praesentia optimas etiam animos vehementer afficeret, nisi in S. Scriptura et in his



toris nostris inveniram maximos viros in luctuosas corruptelas prolapsos fuisse, nisi hiram, quod nemo primâ suâ ad gratias fidelitate invicta perseverantia donum unquam acquirere possit: Unde cum hæc omnia attentâ considero perfectissimis animabus dico, non ego sed Jesus Christus: Vos qui in culmine tacti estis, ne denudatis tollere aliquid de domo vestra.

Omnia fatalis relapsus timorem vobis injicere debent, si vos peccati occasionibus implicatis; infirmitas vestra et inconstantia, exempla et lapsus maximorum virorum, mala quæ sanum trahit temeraria et flagitiosa præsuntis.

Dico, vestra inconstantia et infirmitas; nec enim vobis imaginemini, quod quia conversi estis et justificati, immutabiliter status vestri felicitati sitis alligati, nec non gratia, quam recepistis cor ex naturâ suâ leve et inconstans ad bonum figat. Si hoc esset, inquit S. Prosper, nullum unquam justum videremus, qui se à sua cupiditate vincere, irâ abripi, voluptate emolliiri permetteret: nullum videremus, cujus patientia fatigaretur, vires debilitarentur, temperantia disturbaretur, charitas refrigeraret, fides <sup>in</sup> apostariam vel secretam abrenunciationem degeneraret.

Ut ut quis conversus sit et justificatus, semper tamen est mutabilis et inconstans, et ad quem unquam perfectionis gradum anima aliqua pervenerit, si se spontâ periculo exponat, nullum sine innocentia tutum ægylum inveniet; ipsius virtus illam in periculo, quod quasivit, deserat. Titiones ad huc fumantes ignem sub cinere occultant. Januâ accendant, atque terribilia incendia iterum excitabunt. Subaria quibus involuta fuerat, adhuc mortis odorem exhalabunt; viva adhuc radices, quamvis arboris truncus excidus sit et aridus, surculos emittant, qui non nisi præcocos et insalubros quosdam fructus profereant.

Mundus ille, qui antea adeo periculosus videbatur, faciem mutabit in magis faventem, quam sibi efformabit, idcirco; occasiones illæ, quas reformidabat, non amplius eodem terrore incutient: imò mirabitur, quod ex tam exigua re tantos sibi fecerit scrupulos, et tandem tranquille et vix advertens labitur in precipitium.

Quot exempla! et hæc est secunda mea ratio: quot exempla adducere possem maximorum virorum, qui quia se temerariè periculo exposuerunt, in illo perierunt? Hic cerneratis Samsonem in sinu Dalila omnem suam amittere fortitudinem, cui eo magis diffidere debebat, quod malam ipsius fidem jam expertus fuisset. Cur perfidam hanc non vitabat, quæ ipsum jam deserat? Sed amabat periculum, et in eo perit.

Ibi videtis Davidem virum illum, quem sibi Deus secundum cor suum elegerat, ab officio discedentem eoque, ut adulterium et homicidium perpetraret: et si à patre ad filium transivimus, ad quamnam civitatis et impietatis excessum pervenit Salomon, cò quòd se temere exposuerit?

\* Serm. 16.  
16.

Hinc multo cum iudicio advertit S. Petrus Chrysologus, quòd una ex precipuis demonis fraudibus, ut animam aliquam innocentiam suam amittere faciat, hæc sit, ut scilicet occasionebus illis, quibus eam implicat, illam tentet. Sic. g. sciat te divitias amare, et tibi serato ait, hæc divitas, quæ tibi conveniunt, domus, quæ tibi commoda est; divitias ostentat, ut avaritiam iritat. Sinovit te libenter velle videri, tunc con-  
fortius te implicat, ubi, cum vides mulieres magnificè ornatas, consilium capis eandem ac ipsa agendi personam, et forte splen-  
didius te ornandi; ut inferat Superbiam, profert pompas. Si novit iram infra dominantem passionem tuam, et quòd ad mi-  
nimum, quòd te offendit, verbum accendat; opportuna occa-  
sionem præbat, ubi homines offendis, qui tibi displicent; unum  
adversus alium exacerbatur, non sunt nisi rixæ, imprecatio-  
nes et blasphemie.

17.

Verum precipua ratio, quæ nobis persuadet, quòd homo justificatus brevi relapsurus sit, si à tecto in quo est, descen-  
dat, ut de domo sua aliquid tollat, provenit ab insanâ præ-  
sumptione, pro cuius punitione moratur, ut Deus ipsum desce-  
rat. Multum spero ab illo, qui ad conservandam gratiam, quam recepit, dupli-  
ci muro cor suum cingit, qualis erat mu-  
rus ille, quo circumdatum erat sanctum Templum Hierosoly-  
mis, in cuius summitate species quadam tuniculi visabatur,  
ut aves ab eo arcerentur, atque impederentur, ne supercum-  
pidos suos consternerent: Quamvis, inquam, nihil pro ipso tar-  
tum sit, tamen multum spero à Dei misericordia, quæ quam-  
vis gratuita sit, beatos illos declarat, qui timent ac in conti-  
nuâ et inquietâ vigilantia vivunt: Multum spero in humili  
proserensione, quam habeo, quòd sapienter hæc præcautiones ipsi  
felicem in bono perseverantiam sint conciliaturæ.

È contrario, cum vides alios in suis præstantis meritis et bo-  
nis operibus confidentes; cum intueor eos dissipatâ mente, ocu-  
lis curiosis, et inconsideratis, imaginatione levi et errante va-  
gari de objecto in objectum, sibi quæ ex bonitate cordis sui, sicutum  
fabricare, quòd omnia tela, quæ inimici eorum in ipsos vibra-  
re valebunt, repellent; ausim dicere, eos non diu in suis bonis  
propositis perseveraturos, ipsorum virtutem non semper susten-  
turam esse eis, ad quæ obsequentia, occasio, exemplum eos indu-  
cant. Socii avarorum, illorum appetitatem induent; bacchan-

tium Societatem diligentes, illorum intemperantiam imita-  
buntur; Urvarios frequentantes, sibi imaginabuntur, quod ipso-  
rum fraudes et injustitias nihil quod Lex Dei improbat contineant.

Si tua gratia, omni Deus, in periculis, in qua se conjiciunt,  
eos deserat, tunc fiant bovi cum vindicta cupidis, sacrilegi  
cum Simoniacis, pertinaces cum obstinatis, arrogantes cum super-  
bis, lascivi cum impudicis, impudantes cum insolentibus, cavilla-  
tores cum maledicis: tales formas asument, quales loca et tem-  
pora illis tribuent; sicut alii super theatrum expositi mille diver-  
sas personas agant: imò saepe exteriora charitatis, suavitatis, tam-  
perantiae, castitatis, devotionis, quas non amplius habebunt, con-  
servantes, suâ hypocrisis corruptionem et malignitatem aliorum  
superabunt.

Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, \* Thren. c. 4.  
dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum? v. 1.

Namque quia homines qui in culmine tecti erant descenderunt,  
ut aliquid tollerent de domo suâ. Aliquibus est defectus humili-  
tatis et timoris; aliis defectus sapientiae et vigilantiae: omni-  
bus defectus applicationis ad sua munera, et attentionis ad sanc-  
tam legem. Charitas ipsorum refriguit, ipsorum fervor vanisit,  
lumen oculorum cordis fœmitas, virtus et robur ipsorum illos dese-  
runt.

Cur non sibi ob oculos ponebant, quod gratia, qua nemini  
debetur, minus adhuc illis dabatur, qui se periculo eam amit-  
tendi voluntariè exponunt? quod perseverantia exigat animam

Cur non in memoriam suam revocabant tristitiam magnorum  
virorum eorum sortem, qui quia se fatalibus occasionibus tra-  
didissent, in eis miserè perierunt? An sibi polliceri poterant,  
se Samsona fortiores fore, Davide castiores, Salomone sapientio-  
res, Simone Patre constantiores, Judâ fideliores? Nimis proceps  
est, qui transire contendit, ubi conspexerit alium cecidisse:  
vehementer in frans est, cui non insuitur timor, alio parante.

Simus ergo sapientiores. Recordamur, quod tutius sit  
fugere periculum, quam nobis promittere illud cum honore  
nos elapsuros; quod hîc temerariâ praeurbatione virtutem nos-  
tram amittamus, ibi verò eam pio timore conservemus; quod  
hîc nobis potentem et formidandum hostem accersamus, ibi  
verò illius appropinquationem devitamus, atque ad illum via-  
cendum nos comparemus.

Recordamur, quod caro, quam S. Scriptura foeus comparat,  
brevis sit inflammanda, si scintilla quadam ei admoveatur;  
quod linguam habeamus propensiores ad maledicendum quam  
tacendum, manus promptiores ad occupandum aliena bona, quam  
apertas ad dandum nostra; aures adulationibus et laudibus attentio-  
res, quam veritatis et vitæ verbis; oculos curiosiores et dissipato-  
res, quam caritatis et vitæ verbis.

18.  
prudentem et docilem, que sanctis  
Domini manda-  
tis obediens sit,  
nec falsas mun-  
di rationes,  
lib. De Singu-  
laritate Chri-  
stianorum.  
nec sedimentos  
carnis vo-  
luptates,  
nec demulcen-  
tes amoris pro-  
prij fraudes  
assultet. 9

Omnis caro  
foeum.

tiores, quam temperatos et modestos, pudes leviores ad parcivire-  
dos voluptatum conventus, quam ad auendendas Ecclesias nostras,  
vel quorundam charitatis congregationes.

His generalibus infirmitatibus et malis proclivitatibus cor-  
rupta natura nostrae ne addamus imprudentiam et malitiam  
personalem. Auferamus à contrario inimicis nostris omnes  
nobis nocendi occasiones et media; sapienti et ordinatâ fugâ  
conversionem nostram sinceram et nostram fidelitatem perseve-  
rantem efficiamus, ut aliquando promissam nobis mercedem re-  
cipere valeamus.

### Occasiones.

Bonus usus, ad quem illas convertere debemus,  
qua ad nostram salutem et perfectionem conferre  
possunt.

### Sermo secundus.

Filii huius Sauli prudentiores filii Iouis in sua gene-  
ratione sunt. Luce. 18.

Pro Dom. 8<sup>va</sup>  
post Pent.  
20.

Non semper piis bonorum et proborum exemplis, sed in-  
terdum agendi ratione eorum, quorum vita alius perversa  
est, Deus, qui varia adhibet media ut nos cultui et obsequio  
suo ~~instigat~~ manipulat, nos nostra docere vult munera.  
Non solum ii, quos S. Paulus domesticos fidei nuncupat, sed  
etiam alii, qui ambulant in viis iniquitatis vel erroris  
in consiliis Domini adhibentur ad nos animandos, vel pudore  
suffundendos.

Si oportet e.g. nos ad agendum poenitentiam exhortari,  
tunc Christus Dominus illam revocat, quam Ninivita egerunt ad  
praedicationem Jona, atque populum istum contra nos sur-  
recturum in die iudicii. Si nobis inspiranda est pia avidi-  
tas audiendi. Sacrum verbum illudque ad proximum valen-  
tendi, nobis <sup>exemplum</sup> proponit Regina idololatra, quae de terris suis  
egreditur, ut cum reverentia Salomonis oracula et monita  
excipiat. Si nobis exprimendi sunt vera filii carae, cum  
elogio fidam mulieris Chanaanicae et Centurionis commem-  
morat, qui inter densissimas paganismi tenebras illu-  
minati et dociles facti fuerunt. Si denique docendi ~~debemus~~  
sumus, cum quamquam prudentia omnibus salutis occasioni-  
bus nos uti oporteat, quas ipsius misericordia nobis offert, nobis  
significat media, quae adhibuit videri illi ad prevenien-  
das molestas illas consecutiones, quas temeraria bonorum  
Domini sui dissipatio ei auersere poterat. Nubem artem  
calceos, ait intra se, melleare erubescere, et alias nec expe-  
rientiam, nec vires colendi terram habeo. Quid ergo faciam,  
quando Dominus meus à villicatione me amovebit? oportet

ut mihi faciam amicos, qui sive ex commiseratione sive ex gratitudine mihi in necessitatibus meis opem ferant.

Ita rationatus est villicus iste; et quamcumque deum iniustitiam commiserit elargiendo quod suum non erat, tamen à suo Domino laudatus fuit, non propter dissipationem suam, sed propter consilium quod ceperat; Et inde concludit per Iesum Christum, quod filii huius saeculi in administratione negotiorum sint prudentiores filiis lucis.

Hanc quid? dicitis, oportetne ut prudentia villici iniquitatis nos munera nostra doceat? ut spolia Samaria fiant ornamenta Templi Sion? ut vasa profana, quae Israelitae ex Aegypto abstulerunt, ipsis sint ad offerenda Deo vero sua sacrificia? Ita, Christiani, id oportet, et sub hac parabola agnosite veritatem, quae vobis eo majoris momenti videri debet, quod in sermonibus qui vobiscum loquuntur, rarissime vobis illius fiat mentio: Quae nam ergo est illa veritas? Luc. ca.

In saeculo prudens ille vocatur, qui nihil eorum negligit, quae ad suam fortunam conferre, vel ipsius ambitioni satisfacere possunt; qui ex omnibus viis, quibus ei alii vel ditare, vel potest, compendium facit; cui nihil vel aniguum vel contemptibile videtur, quando illud suis consiliis utile credit; qui omnia impendit, sibi quae suam approbaret indolentiam, si minimam praetamiffret occasionem, unde subsidium aliquod capere possit.

Ex his ultro fatebimur, quod humana prudentia saepe salutis prudentiam superet: sed etiam simul agnosite, quod multum vestra interit omnes illius occasiones arripere, ut ut exi- qua vobis videantur, propter duas rationes, quibus tota huius sermonis series continetur. Omnibus occasionibus, quae Deo ad sanctificationem nostram nobis offert, opportune uti, est signum consummata prudentia: Has occasiones negligere, et ex eis nullum compendium facere, est affectus flagitiosa indolentia et deploranda coecitas. Magna emolumenta, quae nobis conciliamus, si eas opportune arripiamus; magna pericula, quibus nos exponimus, quando eas contempnitas et rejicimus: Duae veritates, quae summi momenti videbuntur omni homi- ni, qui eas serio expendere voluerit.

Divisio

Magnum, quod nobis obvenit emolumentum, si nullam salutis nostrae occasionem negligamus, melius cognoscere non valeamus, quam si consideremus, unde illa proveniant, quae nos ducant, et quid nobis mereantur, à Deo proveniunt, ad Deum nos ducunt, et si bene eis utamur, novas Dei gratias nobis conciliant.

Parisi<sup>ma</sup> 23.

À Deo proveniunt; sunt talenta, quae pater familias servis suis, prout vult, et secundum varia ipsorum officia distribuit; sic

quoniam Jesus Christus in pluribus suis parabolis declaravit. Ad Deum nos dicunt: sunt viae illae salutis, de quibus in sacris libris tam frequens est sermo; atque <sup>hoc</sup> sensu S. Joannes Baptista hortabatur populum Judaicum, ut eas rectas faceret, et quidam sanctus propheta ad Deum dicebat: Ante omnia salis momentum, quò ad me venies observabo, ut ambulem in via immaculata: Intelligam in via immaculata, quando venies ad me.

\* Psal. 100.

Haec occasiones opportunè accepta novas gratias nobis conciliant, adeò ut quamvis Deus nihil nobis debeat, tamen erga nos sic ita gerit, ut majoribus beneficiis remuneretur fidelitatem, quam ad perficienda minima etiamnum nostra munera offerimus. Euge serve bone et fidelis, quia super paucis fuis isti fidelis, super multa te constituam.

24.

An haec non sufficiunt, ut impellamur ad proficiendum ex omnibus salutis occasionibus, quas Deus nobis offert, atque ad tollendum vanum praetextum illum, quò sapè prolatimus, quòd quia exigui sunt momenti, non multum curamur eis bene uti? nec multum perdamus eas negligendo? Ut ut exiguae videantur haec salutis occasiones, tamen à Deo proveniunt: ergo nobis pretiosae debent esse; prima consentis. Ut ut exiguae videantur, sunt tamen viae, quae nos ad Deum ducunt: ergo eas sollicitè observare nos oportet, atque ad illas accuratam afferae fidelitatem; secunda consentis. Ut ut exiguae videantur, si eis bene usi fuerimus, copiosiores et fortiores gratiae marces nostra erunt; imprimis ergo nostra interitio est eas non negligere, et, prout loquitur Apostolus: nudi eorum deesse.

\* Na quis dicit gratia Dei.  
Hebr. 12. v. 15.

29.

Quando dico, quòd haec occasiones videantur esse exiguae, nec sub hoc intuitu sint negligendae, statim utique intelligitis mihi hic sermonem non esse de illis extraordinariis gratiis, quas Deus adhibet ad conversionem illorum peccatorum, quos prostermit sicut Saulos, vel Salvos facit illustribus prophis velut Jonas; nec de virtutibus illis et selectis gratiis, quae illis consensum rapiunt voluntatis sui rebellis, cujus humilis docilitas sequitur motum Superioris cujusdam Spiritus, qui nullà vi adhibita eam ad illa omnia infallibiliter agenda impedit, quae ab ipsa exigunt.

Loquor de gratiis actualibus et ordinariis, de mediis illis ut occasionibus salutis, quas Deus nobis offert. Aliquibus est pius liber, cujus lectis ipsis praebet virtutis exemplum, atque movet; aliis est calamitas, quae rerum humanarum instabilitatem ostendit; his est mors subita consanguinei; illis est caecitas, quae ipsos vehementer perculit: occasiones salutis, quas Deus

in impenetrabilibus misericordia vel justitia sua judicium sus-  
citatur, ut nos ad se convertat, si eis bene utamur; vel ut  
adversum nos testimonium reddat, si eas contemnimus:  
occasiones salutis, quae praesens non proveniunt ab insolito  
quodam eventu, nec à fortuito causarum secundarum con-  
cursu, sed à patre luminum, qui nos à sopore nostro excitare  
amoris stimulis fatali conscientiae nostrae pacem turbare,  
atque officii nostri nos monere vult.

Barri penditis has salutis occasiones vos, qui non nisi va-  
pentes gratias cupitis, et qui sub praetextu quod sint de-  
biles, fortiores pro vestra conversione expectatis: sed ex  
quoniam fundamento eas expectatis? An quia alii vestras  
recipiunt, quae de repente ipsorum voluntates prius rebelles  
subjugant? Sed an haec singularia beneficia, quae Deus segre-  
gat tanquam pluviam voluntariam, quam effundit super hae-  
reticam suam, vobis sunt debita? An quia cum haec salutis oc-  
casiones sapientissimè se offerant, et tamen in vos parum possint,  
vobis exiguae videntur, atque extraordinarias cuperitis? verum  
scitote, inquit S. Bernardus\*, quod ex omnibus, quae Deus vobis  
offert ad salutem consequendam, nihil sit exiguum. Scitote,  
addit S. Augustinus\*, quod qui infidelis est in vestras ea quod  
exiguum videtur, ipse sua indolentiâ se omni alia gratia  
indignum efficit.

Pluviam volun-  
tariam segrega-  
tis Deus hae-  
reticam suam.  
Psalmi 67, v. 10

\* De precepto  
et dispens. c. 11.

\* Lib. 4. de Do-  
ctrina christia-  
na c. 18.

Ubi dulcius ille, quem vel unicum Principis sui sui ver-  
bum gaudis non afficiat, qui se beatum non aestimet, quando  
ipsum per aliquot etiamnum solummodo momenta ausulta-  
re deignatur? An cum galidâ indifferentiâ hos primos favores  
suscipit, et quia magni Domini familiaris cum eo agunt,  
an debiles has benignitatis suae demonstrationes contemnit?

Ubi est dulcius ille, qui erga venustam puellam amoris  
flamma incensus, vel minimos aspectus hujus sui idoli ne-  
gligat, qui non vehementer latetur, quod ipsa illum in  
suo patiatur consortio? quantâ curâ hos primos fragilis  
amicitia favores excolit? cum quali nutâ patientiâ ar-  
rogantes illius despicatus perfert? cum quam turpi obse-  
quantia ei requiem, fortunam, et animam suam serovert?  
Hae hujus puella venustas exiguum quid est, id ipse fate-  
tur; sed exiguum hoc vesanum hunc amosium gaudis afficit,  
nihil non molitur, ut sibi mentem et cor ipsius devinciat.

Insolens admodum procul dubio foret, si majori contemtu  
cum Deo ageretur, qui est ipsamet bonitas, pulchritudo, om-  
nipotentia, misericordia. Homines indolentes et cœci, an

27.

nunquam capietis, quod omnia, quae à Deo, proveniunt, sint magna, pretiosa, et infiniti pretii; quamprimam à Deo veniunt! Quod prima ipsius ad suam creaturam appropinquationes sint gratiae, quas nunquam satis aestimare poterit! Quod quamvis non nisi à longè adhuc eam respiciat, tamen id multum ipsi esse debeat! Quod si nondum satis fortiter eam moveat ut eum sequatur, tamen multum sit, quod odore unguentorum suorum eam pellicere iniquiat? Quod si nondum apud eam ingrediatur, tamen ad ipsius ostium pulset, ut ei ibid aperiat?

28.

Et de facto haec salutis occasiones sunt viae, quae Deum nobis sternit, ut nos ad se ducat: / Secunda ratio, quae nos obligat, ut in eum cum tota possibili fidelitate et prudentia utamur: / Ipse est illarum principium, est, et finis. Internae illae animae perturbationes, quae ultro sentit in eo, quo deberet statu non esse, inquietudines illae et pavores ne in eo moriatur, fulgetra illa, quae interdum emittunt, ut praecipitia videat, ad quorum crepidine ambulat, de quo loquitur propheta, et qui adventum Dei praecedit: haec omnes gratiae ab omni aeternitate servantur, ut nos ad ipsum ducant.

Inquis ante ipsum procedat.

29.

Perpendite celeberrimas conversiones, ab his occasio-  
bus ipsae sumserunt initium. Mulieri Samaritanae est inopinatus Iesu Christi occursum, qui ab ipsa potum petit. Statim ipsa eum intuetur velut hominem fatigatum, et sub Religionis controversia praetextu, arbitratum se immunes esse exiguum hoc obsequium ipsi praestandi. Haec tamen occasio illa, quae Dominus utebatur ad eam convertendam, ibi eam expectabat: venerat ut pro more suo aquam hauriret, et pariter mutata atque donis caelestibus repleta revertitur inquit S. Maximus. onus suum ultra portare non videtur, cum hydropem suam ad puteum Jacob reliquerit, sed revertitur plena sanctitate: Vana videtur reverti onere, sed plena revertitur sanctitate.

\* Rom. ult.

Mulier si scires donum Dei, et quis est, qui dicit tibi: Da mihi bibere, tu forsitan petisses ab eo, et dedisset tibi aquam vivam. O quantos effectus haec occasio et haec verba cum humili docilitate suscepta protulerunt! Haec Samaritana transit à contemptu ad indifferentiam, ab indifferentia ad curiositatem, a curiositate ad estimationem, ab estimatione ad admirationem et encomia, lousus sum cum propheta qui mihi dixit omnia quaecumque feci, hic est Messias



tam diu jam expectatus: Venite et videte hominem qui mihi  
dedit omnia quaecumque feci: nunquid ipse est Christus?

S. Antonio est ingressus Eulasia, ubi haec verba audit: Si  
vis perfectus esse, vade et vende quae habes, et da pauperibus.  
Duoque illis Imperatoris Aulicis est lectis vita ejusdem  
S. Antonii. Quid agimus? ait unus ex illis, postquam mira cele-  
bris hujus solitarii gesta legerat, Quid quaerimus? Quid auspi-  
catus sperare possumus quam ut apud Principem gratia possaa-  
mus? et in hoc ~~etiam~~ etiamnum quanta invenitur fragilitas,  
et quam multa pericula subarunda! Quod solidius est am-  
plantamur, ceteris omnibus amicitiam Dei praefereamus;  
si valim, prout tenor, jam hodie amicus ipsius ero: quid-  
quid evenarit, ei servire apud me fixum rationis est. Tu  
vero mi chare collega, si exemplum meum sequi detrahes,  
ne te, quareo, consilio, quod capi, opponas.

30.

Sic agunt magni poenitentes et magni Sancti. Sic exi-  
quis initiis et quibusdam occasionibus, quae exigui momenti  
esse videntur, ad Deum pergitur, atque miri progressus in vir-  
tute fiunt. Haec est semita, quam Salomon<sup>us</sup> comparat lani,  
qua procedit et crescit usque ad perfectam diem. Hic est par-  
vus ille fons Marдохaei, qui exivit in magnum fluvium. Haec  
est aqua illa, quam intravit propheta, initio usque ad talos,  
dein usque ad renes, et postea usque ad caput?

\* Prov. 4.

\* Esther 10.

\* Ezechiel 47.

31.

Mystica figura, quae vos audire debent fratres mei,  
atque animare ad proficiendum ex omnibus occa-  
sionibus, quas Deus vobis offert. Si ad Deum ira festinaveris, dicitur  
Balaad ad Job, et si mundus et reclus coram ac incesseris, ea  
quae egeris in tantum augetur, ut initia tua, quae statim non  
nisi valde parva fuerint, nimis multiplicentur. In tantum,  
ut si priora tua fuerint parva, novissima multiplicentur ni-  
mis.

\* Job. 8.

Consilium cum humili docilitate acceptum, oratione  
cum attentione facta, nascentis desiderium mutandi vitam  
occasione inopinati casus ejusdem, injuria, vel aliud infortu-  
nium in spiritu poenitentiae tranquilla toleratum, sacrifici-  
um fluxa voluptatis, Studium et cura in servandis quibus-  
cunque conditionis vestrae officiis, fastidium vitae molles et  
indolentis quam dicitis, brevis meditatio quatuor novissimo-  
rum hominis, elemosyna data ad postulandam a Domino conver-  
sionem vestram, vanum propositum nihil amplius agendi,  
quod ipsi displicere possit, sine a intentione ipsi in omnibus  
serviendi respectu status vestri et mediorum, quae vobis sup-  
pedabit: Haec vero exigua initia, priora parva: et ta-  
men in haec parva initia Deus suas benedictiones effundit:

etque infinita ipsius bonitas multiplicata, atque postmodum in immensum crescere facit; novissima multiplicentur nimis.

His primis Salutis occasionibus succedunt aliae. Has primas gratias cum fidelitate susceptas sequuntur illustiores, bonus illarum usus fortioribus ordinariè compensatur: Tertia ratio, qua intelligimus, quantum anima, qua salvari desiderat, intersit eas non rejicere, et nullam earum negligere.

Philosophi, et Politici observant, maximas res non habere nisi debilia initia: Vasti fluvii ibi, qui in lora, per qua transeunt, commoditatem et abundantiam vehunt, non sunt in suo ortu nisi exigua aqua, fila. Arboras illa Silasia, quarum vortex se in nubibus occultat, pro principio non habent nisi exiguum semen, quod sensim à terra surrexit, adjuntque in Palestina granum Sinapis exiguo temporis spatio ad tam prodigiosam altitudinem crescere, ut non modo vulgares plantas superet, sed et multas alias arboras.

Politica nos docet, quòd Sape maxime fortuna à quodam fortuito casu dextera impensò duntaxat proveniat. Ubi haec prima diterendi tempora semel transierint, difficile similia occurrunt: et Sapiens secundum saeculum est ille, qui nihil eorum, qua ipsi honorem et bona conciliare possunt, negligens, occasionem, prout ajunt, per capillos eripit.

Sed infinitè sapientior et felicior est ille, qui in omnium negotiorum gravissimo ex iis proficere novit, qua Deus ei ad suam sanctificationem offert: Sapientior et felicior est ille, qui ad Davidis exemplum coram Deo jam de luce stat velut homo semper paratus ad excipienda et exequenda mandata ipsius, qui ab officiis suis discedere timens, ab illo cum pia inquietudine postulat, ut notam ipsi faciat viam in qua ambulat, quatenus nihil negligens sibi ea, qua per suam negligentiam amitteret, conciliat.

In libro tertio Regum legimus, Eliam misisse servum suum versus mare, ut ipsi rationem redderet eorum, qua ibi visurus esset, cumque servus ille se nihil videre dixisset, eum adegisse, ut illic septem vicibus revertèretur, et cum septimà vice vidisset nubem velut vestigium hominis de mari ascendentem, apparuit Elias mox coelum abundantes pluvias daturum post trium annorum siccitatem, prout res verà contigit.

Hinc diserte vos, qui quia tot Salutis occasionibus in vanum effluere permisistis, corda vestra in deploranda siccitate

\* Cf. Gal. 1. 42.  
v. 8.

\* C. 18.  
33.

scatis; hinc discite curare versus mare, et accedere ad fontes  
 Salvatoris. Forsitan mitis nihil ibi videbitis, quemadmodum  
 servus Elia; sed ne propterea animum despondeatis: petite cum  
 humili patientia dona S. Spiritus, et quamprimum quadam exi-  
 gua novi hominis vestigia videbitis, ne perdatis hanc occasio-  
 nem. Si gratiam petatis ex ea proficisendi, sperate divinum ro-  
 ram in vos lapsum: Quis diligentius hanc vivam aquam colle-  
 geritis, eò abundantius se diffundet.

Hujus rei argumentum nobis præbet Evangelium: Siquis  
sibit veniat ad me et bibat, inquit Jesus Christus, et de corde  
ejus fluent aqua viva. Item celebris talentorum parabola\*,  
 ubi cum servus ad Dominum suum dixisset, se ultra quinque  
 illa, quæ ab eo acceperat, et quinque alia reddere; Dominus illi  
 promisit illi se cum supra multa constiturum: Ex quo Jesus  
 Christus his insolitis verbis concludit: Omni habenti dabitur,  
et abundabit: ei autem qui non habet, et quod videtur habere,  
auferatur ab eo.

O Deus! Quanta ergo infortunia sibi accesserunt illi, qui sa-  
 lutis occasiones rejiciunt, dum alii eis bene utuntur! hos lau-  
 do propter suam fidelitatem et prudentiam, sed illos vitu-  
 pero et lugeo, quia propter suam coecitatem et infidelitatem.  
 Si primi ob mox à nobis adductas rationes magna capiunt  
 emolumenta, alii terribilibus periculis se exponunt, prout  
 me paucis verbis in secunda hujus sermonis parte vobis demon-  
 straturum spero.

Sapienter animadvertit S. Maximus\*, quod salutis occa-  
 siones talentis illis, quæ Dominus dat servis suis, figuratas,  
 sint velut deposita et valut mutua, quæ ipsis dat his ta-  
 men conditionibus, si proficere apud illos, qui eis fideles  
 sunt, possint, nunquam tamen desperare et inutiles fieri  
 valeant apud illos, qui eas negligunt; Talentum, quod com-  
 modati vices apud bonos proficere potest, apud negli-  
 gentes non potest desperare.

Pater familias casualibus restituit ex obsequiis  
 biturum cum mercedis auxilio; sed eas ab aliis repetit cum  
 specie usura et poenarum augmento. Aliis cum multipli-  
 ci gratia restituantur, ab aliis cum poenarum usura depos-  
 cuntur. Sic, addit S. Maximus, oportet ut Jesus Chris-  
 tus obliget eos, qui illas recipiunt, ut earum accuratam ei  
 reddant rationem, et quia nunquam desperare possint, illas  
 cum gratiarum augmento illis restituat qui eis bene usi sunt,  
 illas ab eis auferat, qui illas neglexerunt, et magnis poenis  
 eos mulctet propter damnum, quod ipsi intulerunt eidem  
 illas non restituendo, et non dantes Talentum suum ne-

34.

\* Joan. 7.

\* Matth. 25.

35.

Pars 2. Ja

\* S. Maximus  
 in hæc verba:  
 Capones vestri  
 miscent aquam  
 vino.

cepra est, ut Jesus Christus requirat, solventibus gratiam re-  
ferat, non solventes injuriis subdat.

Gravam hanc veritatem non satis perpenderitis vos, qui-  
bus tot occasiones à Deo oblata haecenus adeò indifferan-  
tes visa fuerunt, vos, qui quemadmodum Herodes, Magos  
mittitis ad quarendum puerum, quem stella ipsis monstra-  
rat, et illis ipsimet ire parum curatis; vos, qui sicut Pro-  
consul ille veritates, quae vobis annunciantur, in aliam di-  
am differtis, vos, qui cum variis occasionibus, quas Deus pro  
emendatione iniqua vitae vestrae suscitavit, bene uti poter-  
tis, eas praeterlabi sinitis, quia ex illis nullum compendi-  
um faciatis. Nisi rebus vestris prospexeritis, non modo Deus  
illas vobis auferet, sed insuper illis utatur ad vos cum ma-  
jori severitate puniendum quam multos alios, quibus haec  
salutis medicina non fuere concessa.

36.

En rationem, quam hoc de re afferunt S. Scriptura et  
SS. Patres. Qui minima spernit, paulatim decidat, inquit  
S. Spiritus. Unde proveniunt fortuna eversions? non  
semper ex amissione gravis litis, aut ex ingenti summa,  
quam quis lucris periculo exponerit, nec ex vesana per-  
effusos summas bonorum suorum dilapidatione: sed sapia  
quod quis res suas neglexerit, quod supinè familiam suam  
rexerit. Unde proveniunt morbi lethales? non semper  
ex violenta et acuta febre, apoplexia, vel ~~ca~~ cerebri  
variegine; sed sapia, inquit S. Chrysostomus\* quod quis sa-  
nitatem suam neglexerit, ulcus veterariare permiserit,  
purgationem neglexerit, quae idoneo tempore bonum effec-  
tum habuisset, atque molestas incommoditates prevenisset.

Unde pariter tanta morum corruptela et perversitas  
provenit? Non semper ex enormibus peccatis, quae quis com-  
misit, ex fornicationibus, injustitiis, impietatibus, in-  
quas quis prolapsus fuit; sed sapia ex occasionibus salutis,  
quas neglexit, inquit SS. Patres. Hujusmodi homines sunt  
desidiosi et molles, quemdam invidia habitum contraxe-  
runt: neglecta una occasione aliam negligunt, postquam  
bona, quae viderunt, exempla imitari parum curant,  
mala, quae cupiditates suas magis semulent, sequuntur.

Sic sensim Spiritus extinguitur, primisque fervore  
frigerit. Vitae Christianae austeritatem conquarunt,  
sibi quae suaviorem et commodiorem efficiunt. Voluptas

\* In c. i. Epist.  
ad Galat.

Demulset, <sup>torrens</sup> consuetudinis rapit, postquam conscientia sua  
stimulos suffocavit, timorem Domini amittunt, ipsius la-  
gem abiciunt, et à coelo in infernum labuntur, inquit  
S. Bernardus.

Quis credidisset res eò deventuras? attamen ita ve-  
rum est, qui exiguas res contemunt, quasdam salutis oca-  
siones rejiciunt, quae anima, fidei gratiarum augmen-  
tum meruissent, hi se periculi periculo exponunt?

Fratercà quid proreat hae negligentia, et quousque  
protenditur? eorumque scilicet, ut ipse mat Deus contem-  
natur, dona ipsius injuriâ afficiantur pedibusque con-  
culcentur. Minima ipsi satisfaciunt, sed etiam minima  
ipsum irritant, cum hoc tamen discernant, quòd nulla  
gratia quae à Deo provanit, exigua sit; at à contrario abu-  
sus et contentus hujusmodi qualisunque gratia semper  
ingens sit, atque terribilia meretur supplicia.

Unde peccatum et reprobatio Saulis provenit? ex par-  
va in speciem re? Deus ipsi inhihuerat, ne sine ejus man-  
dato sacrificium offerret, nulli Amalecitis parceret, nec quid-  
quam de eorum prædâ servaret. Si hic Princeps hae Domini  
mandata custodivisset, regnum suum stabilivisset, illud-  
que à suâ personâ ad suos descendentes pertransivisset. Sed  
quia nimis celer fuit nec tempus suo sacrificio aptum ex-  
pectavit, quia Amalecitarum Regi peperit, hae ei Sa-  
pienter nomine Dei ait: Quia abjecisti sermonem Domini,  
viciisim te quoque Dominus abjecit: coronam et vitam amit-  
tas. Abjecit te Dominus ne regnes.

38.  
i. Reg. 15

Exiguam nuncupate modò injuriam, quae Deo infertur,  
sanctarum suarum injurionum contentu. Si hujus principis  
transgressio laeis vobis videtur, mox aliter sentietis, cum  
supplicium quòd sibi aueravit, attenderitis, inquit S. Grego-  
rius.

Non nisi exigua deposuntur; vidua Evangelica in eo  
laudatur, quòd obolum misavit in gazophylacium; Sa-  
reptana videt farinam suam et oleum multiplicari,  
quòd prophetae exigua praestitavit obsequia, et Jesus Christus  
ait, se nobis daturum maredam deis, quae suis fuerint  
elargiti, et si tantum aquae frigidae calicem. Non semper  
ab illustribus quibusdam facinoribus pendet salus nostra,  
sed interdum à minimis. Mulier fortis non solum laudatur

39.

Solventibus gratia  
Satis parvitas  
etatenus ab eis  
modum Herodes  
m. Stela ipsi non  
tes; vos, qui  
nunciatur, in  
scandals, quos  
lucilat, bene  
his illum con  
exortis, pro  
utatur ad vos  
ultos alios, qu  
affertur d. Scri  
atim dicitur, in  
na eversione  
uit ex ingenti  
t, nec ex vesan  
lapidatione  
lupini famili  
lethales, non  
a, vel  
sostomus  
tarareo  
o tempore  
immoditates  
uptalae  
us peccatis, qu  
tis, impetati  
x occasione  
Hujusmodi  
ria habitum  
in negligunt  
tan parum  
mulent, sequ  
primisque  
tatem con  
m efficiunt.

et aestimatur, quia ad magna opera animum suum intendit; sed etiam quia eorum et finem apprehendit. Quod velut nihilum reputamus, Deus habet in pretio, si studio ei placeat. Si illud agimus, et minima salutis occasiones nobis maximas conciliant gratias, si iis bene usi fuerimus.

Magna consolationis causa, quod cum tam misericordi et indulgenti Deo res nobis intercedat; sed magna vigilantia et timoris causa, quod si has occasiones neglexerimus, periculum subeamus ~~perire~~ periculi ipsiusque indignationem incurrendi.

40.

Quid ergo agendum est? namque omnia, quae nobis ad nostram sanctificationem offert, media arripienda sunt. Si vita christiana negotio et thesauro comparatur, minima merces huic negotio dant initium, atque minimi etiamnum numeri hunc thesaurum ingrediuntur. Ergo ad coeli negotia aam saltam prudentiam affarimus, quam filii saeculi ad temporalia afferunt. Utamur ad salutem consequendam omnibus occasionibus, quae Dominus nobis offert, et prout sacra Oracula loquuntur, nulla diei bona particula nos praeterat. Haec occasiones, quae à Deo proveniunt, quae nos ad eum ducunt, et fortiores gratias nobis conciliant, maximo nobis erunt emolumento, si postquam eis in hac vita fideles fuerimus, illarum mercedem in alia recipiemus.

### Documenta Moralia.

Sensa Latrum, et Theologorum, Concionatorum, circa fugam occasionum peccati, praeservationem, et bonum usum illarum, quae animam ad virtutem adducunt.

#### I.

41.

Qui occasiones peccati quarit, magnas vires inimicis suis tribuit, suas vero minuit, atque auxiliis, quae sperare possat, se ipsum privat.

#### II.

42.

Qui se ab occasionibus peccati non separat, injuriam infert providentiae, misericordiae, et justitiae Dei. Ipsius providentiam tentat, ipsius misericordiae insultat, ipsius justitiam irritat.

#### III.

Ut ut benefica sit Dei providentia, certum tamen ordinem observat in distributione gratiarum suarum aequè ac in auxiliis temporalibus, quae hominibus elargiuntur. Vult ut ex sua parte faciant quod possunt, atque ab omnibus iis recedant, quae probabiliter eos perdere possunt:

tamerarios aversatur et Davidicos, inquit S. Ambrosius. Porro qui peccati occasiones quaerit, hic Dei ordini isti se opponit, ab ipso miraculum exigit, ne in periculo, in quod sponte se conjicit, peccat; vult faciem gestare, quam totus ventorum impetus extinguere non valeat; vult super crepidinam praecipitii incedere ac simul protendere ut providentia mittat Angelos suos, qui ne in illud cadat, impediunt, inquit Sanctus Bernardus\*.

\* In Pfal. 90.

Equidem verum est, quod ipsis mandant, ut nostri curam gerant: Sed animadvertendum est cum dicto S. Patre, quod nos custodiant, quando in viis nostris ambulamus, et non ubi imprudenter praecipitiorum crepidinas legimus; In viis non praecipitius tris.

S. Petrus dixerat Iesu Christo, quocumque ieris te sequar, et quidquid avertit non te negabo. Similia dixerat S. Paulus iis, qui illum impedire volebant ne iret Hierosolimam, quia Agabus praedixerat eum tradendum fore in manus gentium: Vobis declaro, quod non solum alligari, sed et mori in Ierosalem paratus sum propter nomen Domini Iesu. Deus nihilominus permittit, ut S. Petrus caderet, et impediret ne S. Paulus laboraret. Hujus divinae Dei agendi rationis hanc rationem afferunt SS. Patres: S. Petrus ex se ipso se in occasionem conjecerat, et S. Paulus ex motu Spiritus Dei duntaxat iererat in Ierosalem\*. Quid cogebat S. Petrum cum quadam amilla misere colloquia et se cum hostibus Domini sui et Magistri calefacere? At quod S. Paulum attinet, Spiritus Dei illum ducit, Spiritus Dei illum ligat, alligatus Spiritu, illique declarat, quod non nisi vincula et tribulationes ipsum Ierosolymis maneat. Quid cogebat Dinam ire ad vindas alienae regionis mulieres? mor etiam suae tamarae curiositatis poenam luet. Non sic Judith: animarum interior Spiritus Dei motus illam ad Holophernam ducit: castitatem suam servabit, et inimico populi sui caput amputabit.

43.

## IV.

Qui occasiones peccandi quaerit etiam misericordiam Dei offendit, et meretur, ut ipsa nullam cum eo habeat commiserationem. \* Quis miserebitur incantatori à serpente percussis, et omnibus, qui appropiant bestiis? et sic qui comitatur cum viro iniquo, et obvolutus est in peccatis ejus. Horum verborum sensus adeo clarus est, ut facile sub figuratis hinc expressionibus intelligatur, quod

\* Euli. 12.

Si Dei misericordia eorum miseretur, qui sine sua culpa periculo involuntur, nulla tamen commiseratione tangatur erga illos, qui illud querunt. Viatoris alicujus solimus vices, qui pro lassitudine se somno tradens ab aspidem mordatur, vel aliorum miserorum, qui insipienter in canivores ferocium bestiarum dentes incidunt: Sed inuentator, qui putat se serpentem attrahere et capere posse, et ab illo mordetur; vesani et stolidi, qui crudelia animalia irritant, et ab ipsis devorantur, namque commovent ad commiserationem: cur se hujus serpentis moribus exponat? ajunt. Cur animalia haec irritabant? Quid tua maritum suum relinquebat, inquit Rupertus Abbas\* ut cum serpente conversaretur, ejus aspectus ipsi horrorem injicere dabant? ipsius curiositas illam et nos perdidit.

\* Lib. i. De operibus Spiritus Sancti.

44.

\* Eccl. 17.

V.  
 Convertere ad Dominum, et relinque peccata tua: inquit Spiritus Sanctus\* 2; precare ante faciem Domini, et minue offendicula. Revertere ad illum, et avertere ab injustitia tua, et nimis odito quod ipse execratur.

Ad Dominum converti, est primum poenitentis peccatoris opus; sed id agere non potest, nisi peccatum desinat, quia quamdiu illi adhaerabit, tamdiu erit Dei, et Deus illius inimicus. Ut desinat peccata sua, oportet ut in suis precibus gratiam à Deo postulet, cum sit impossibile, ut sine ipsius auxilio vitam mutet. Verum ut preces suas grates efficiat, necesse est, ut omne illud, quod ipsi est lapsus occasionis a se removeat: si enim in periculo cupit persistere, tum palam faciat, quod illud diligat, atque illud diligendo cadat.

45.

VI.  
 Peccator vult sibi persuadere, quod peccatum odio prosequatur, et quod doleat, se illud perpetrasset; sed impossibile est, ut illud odio prosequatur, atque de eo doleat, nisi se à personis et objectis separet, quorum aspectus et frequentatio magna ad illud perpetrandum, praebent illucina. Enimvero quid est dolor ille, odium illud et detestatio peccati? est vivum et efficax odium, est dolor omnem alium dolorem superans, ita ut nihil aequat dolorem quem habet quod legem Dei violaverit.

Et sane absolute necessarium non est, ut hic dolor sit sensibilis, prout fuit dolor quorundam poenitentium, qui prout in Historia ecclesiastica legimus, pro dolore ad pedes Confessorum suorum velle sola peccatorum suorum cogitatione mortui sunt; sed oportet, ut quantum ad affectum



animam separaret ab omni eo, quod ipsam rem efficit.  
 Quid de muliere Santires, cujus maritus recens trucidatus fuit, si in domo sua servaret ensem, quo transfusus fuit; si paricide consanguineos et amicos, sicut prius inviseret, quamvis non ignoraret, quod barbari hujus consilii operam suam navassent? Exclamares utique, at si lacrymis perfusam, vultumque suum discerpentem cerneres, o inhumanam! o perfidam! maritum suum oderat, non vero illius interfectores.

Palam fit à contra, quod haec mulier verum habeat dolorem, cum solo cursu hujus aspectu deliquium patitur, cum illae, ubi flagitium istud commissum fuit, amplius transire renuit, cum salutationes et consortium eorum, qui in marito sui mortem conspiraverunt pati non potest.

En propemodum id facere debetis, si re ipsa peccatum odistis, inquit S. Cyprianus, et si de illo verum dolorem coniugitis. Nomen Domini in furore vestro blasphemastis; misera haec creatura in domo illa vobis castitatem ademit; in illo hebentationis loco vinum immoderate bibistis; atheistas illos nunquam frequentastis, quod proborum hominum contemptum conceperitis, et caeremonias nostras et mysteria in ludibrium vertastis. Vultisne re vera vitam mutare atque palam testari, quod illam, quam haec usque duxistis, odio prosequamini? omnes occasiones, ~~omnes~~ vestrorum abijcite. Periculosa illa loca non amplius adite, nec scabulas illas, nec effigies, nec iniquos libros illos servate. Agite, ut conversionis vestrae sinceritatem prodatis quid simile illi, quod egit Josias ad extirpandam ex suis Statibus idololatriam.

\* Lib. de lapsis.

VII.

46.

\* 4. Reg. 23.

\* Hinc hic Princeps sana exalrorum, quae erant in urbibus  
 » Samaria, quae Reges Israël fecerant ad irritandum Domini-  
 » num, destruxit, et fecit eis secundum omnia opera, quae  
 » fecerat in Bethel. Delavit bithones, ariolos, et figuras  
 » idolorum, et immunditias et abominaciones quae fecerant  
 » in terra Juda. Atque super eadem altaria, super  
 » quae falsis Diis immolatum fuerat, quaedam mortuorum  
 » idololatraum ossa comburi fecit. Haec ipsi est laetitia elogium  
 » quod liber quartus Regum commemorat, memorare, nampe  
 » quod similis non fuerit ante eum Regem, qui revertatur ad  
 » Dominum in omni corde suo, et in tota anima sua, et in  
 » universa virtute sua. Quid simile fuit, si conversionem

vestram sinceram efficere valitis: auferte de medio vestri  
Deos alienos Baalim et Astaroth. Si in toto corde vestro re-  
vertimini ad Dominum, auferte Deos alienos de medio vestri,  
Baalim et Astaroth.

## VIII.

47.

Si Patres familias imitarentur Jacob, et si illi, qui eorum  
Subsunt imperio eadem docilitate ac hujus Patriarcha Domas-  
tici praeceptis obtemperant, nihil in familiis christianis invenia-  
tur, quod esset occasio peccati et lapsus.

\* genes. 35.

\* Jacob postquam à Deo ex profum ipsi altare erigendi  
mandatum accepisset, convocata omni domo sua ait: Abje-  
cite Deos alienos, qui in medio vestri sunt, et mundamini,  
ac mutate vestimenta vestra, ut ascendantus in Bethel,  
atque ibi faciamus altare Deo. Hi Domastici statim ei  
obtemperant omnes Deos alienos quos habebant, et in auros,  
quae erant in auribus horum idolorum, et hic Patriarcha  
infudit ea subter terebintum.

\* S. Augustin.  
in genes. 9.  
117.

\* Hoc ipsum agere debent parentes, ut familias suas  
et se ipsos sanctificent. Jacob in sacro loco occultat idola  
domesticorum suorum, ut ipsis omnem profani cultus  
occasionem tollat: et ante ipsum Rachel idola Labani  
abstulerat, non quod ea diligeret, prout quidam Interpre-  
tes arbitrantur, sed quia impedire volebat, ne pater suus  
idololatra esset, inquit Theophilactus\*.

\* genes. 31.

\* q. 89. in  
genes.  
48.

idololatra esset, inquit Theophilactus\*.

## IX.

\* Ep. ad  
Saverum

Discede à peccatoribus dilecte mi frater inquit S. Pau-  
linus ad amicum; obtura aures tuas, secundum consilium  
Sapientis, sepi eos spinis, ut verbis ipsorum aditus occluda-  
tur, quae ipsamet sunt spinae animam discedentes. Ipsorum  
fatali ministerio Damon in imo cordis idolorum abson-  
ditus clam laqueos tendit, ut Christi pauperes capiat, et  
illorum corruptelae implicet. In tenebris ambulant, quia  
Sol non ortus est super eos. Venenum aspidum est sub la-  
bis eorum, quod mentem inficit, et animam occidit, ubi  
ab auribus usque ad cor transierit.  
Cave ergo à fermento ipsorum ne totam farina massam  
corrumpat. Ne permittas illos habitare tecum. Cum justo  
justus esis, sed cum impiis pevertaris. Tu qui homo Dei  
es fuge societatem horum peccatorum, et ne detrahas  
illis tuarum actionum reddere rationem, nisi te ipso sapien-  
tiores essent, cum enim Deum timeas in te habes verum  
Sapientiae principium.

Quid agas nisi te ab ipsis separes? an non timendum, ne si iniquas horum vasanorum rationes audieris, obsequentia tua te perdat? tibi agreste ingenium tuum exprobrabunt, et cuidam mentis debilitati adscribant mutationem, quam gratia Dei in te operata est. Similis bona causa, si defensor modo ambases, modo pallebis pro pudore, singulis momentis colorem mutabis: et sic in via Domini titubans, valut de coelo in terram cades, ac forte in te desubones spirituale edificium illud, quod fides et charitas christiana tam solida stabiliverant.....

Si loco boni seminis et ad germinandum idonei non est nisi maledicta zizania, quam inimicus patris familias de nocte in medio tritici seminavit, et quae non crescit nisi ut in ignem projiciatur, recede ab hac execranda zizania, fuge occursum et consortium horum depravatorum hominum, ne cum puritate fidei tua eos sanare non possis, forte tu ipse ab illis corrumparis.

Ne consanguinitatem respicias, quae te forte hujusmodi hominibus conjungere possit, etsi frater tuus et amicus foret; etsi tam arcte tibi adhereret ac dextera tua corpori tuo; etsi aequè charus tibi esset ac pupilla oculorum tuorum, si Christo est contrarius, tum intueri illum velut extraneum et publicanum. Abinde à corpore tuo dexteram hanc manum, quae si est inutilis, erue depravatum hunc oculum, qui in te corruptionem et tenebras suas effunderet. Malius est procul à se abicere membrum aliquod putridum, ut alia salva fiant, quam coeco quodam amore velle servare partem aliquam infectam, atque propter eam totum corpus terribilibus inferni tormentis tradere.

### X.

Si temeraria obsequentia religionis contemptoribus aures praebes, an non animadvertis, quò te haec inepta agenda ratio duerat? Equidam mundi benevolentiam captas: Sed an nescis, quòd si placere non possis, quin Deus displiceas, et quòd si hominibus placere studeas, Christi servus non sis futurus?

Dum ergo tibi vere gloriae vis displicere, quibus Deus non placet, tibi que persuasum habeas, quòd non tuum sed Dei opus in te adorantur. In tua agendi ratione illum odio prosequuntur, quem in sua contemunt..... Fruan-

» tur voluptatibus, honoribus, divitiis, si tamen dici possunt  
 » quod haec bona sint ipsorum, quia malunt ea in hoc misera-  
 » riam vero, per quem transimus, duntaxat, possidere,  
 » quam in coelesti habitatione, ubi aeternum manere spa-  
 » ramus. Jactent, quantum voluerint, sapientiam suam et felici-  
 » tatem, sed nos foveant cum libertate eo, quod pauper-  
 » tatem et stultitiam nuncupant.

» Imò, si id opportunum judicaverint, se ficta pietatis  
 » velo contegant, atque gloria Dei, cujus majestatem ope-  
 » ribus suis ignominia afficiunt, studiosissimos se simulant:  
 » stultos non appellant, atque se solos sapientia luminibus  
 » illustratos esse jactent: ipsi cum Christo respondebimus,  
 » quod filius saeculi sapientiores sint filius lucis; sed simul cum  
 » ipso addamus in generatione sua, id est, in profanis ac mundi  
 » negotiis.

» ~~Habeantur si oportet in hoc saeculo~~  
 » Habeantur !: quoniam ita volunt: nobis prudentiores;  
 » carent, ut in corrupta generatione sua ipsorum sapientia  
 » sit admirationi: in extremo die illorum stultitia ipsis non  
 » minus exprobrabitur. Sint contenti, felices, in aulis Regum  
 » accepti: at nos, quibus haec commoda perniosa videntur,  
 » quique matuimus, ne pravorum suorum exemplorum con-  
 » tagio morum nostrorum puritatem vitiat, ipsorum fugimus  
 » consortium, quia spiritu illorum vivere detrectamus.

» Praesertim fiaddit idem S. Paulinus: Societatem illorum  
 » devita, qui bonam doctrinam non sectantur, qui, postquam  
 » se ipsos seduci promiserunt, alios seducunt, qui omnibus men-  
 » tis suae aberrationibus se tradunt, et qui postquam in fide  
 » naufragium fecerunt, se iniquis suis desideriis in mortis  
 » abyssum praecipitaverunt.

» Fuge, mi frater, fuge hos periculosos homines profanis  
 » novarum expressionum suarum subtilitatibus, vanis et  
 » ridiculis questionibus, inutilibus et temerariis disputationi-  
 » bus illorum diffide, ne illos auscultando fides tua et pietas de-  
 » bilitentur.

## XI.

» Fugere oportet proximas peccandi occasiones, imò a  
 » remotissimis etiamnum sibi precavere.

## XII.

» Si occasiones peccati amplectimur, tunc mundo, carni,  
 » et demoni nos subjicimus, mundo qui est depravatus,  
 » carni, quae est infirma, demoni qui est malignus et  
 » astutus.

49.

50.

Mali nos circumstant atque in unum sese cogere videntur, ut nos perdant: inquit S. Chrysostomus, omnes tendunt arcum suum, ut lethifera tela in nos vibrent. Unus aures nostras adoritur, quas Detractionibus et Deteris aperire conatur. Alter puritatem nostram tentat et adoritur per objecta et modos lascivos: Iste nos suis injustitiis et usuris implicat, ille suis vixis et vindictis.

\* Hom. 22. ad populum

Præterea caro est infirma et facillimè corruptitur, et hæc est ratio cur Spiritus Sanctus nobis tam excellentia et gravia tradit Documenta, ut nos à periculo removeat, in quo innocentiam nostram amitteremus.

Ne sedas! inquit! cum muliere suspecta, nec ei appropin-  
 quas ut comedas cum ea: prima præcautio. Non solum ne comederis cum ea, sed et ne in ipsius consortio inveniaris, nec ipsam audias, ne illius illuciorum vi pereas: Secunda præcautio. Non modo ipsius consortium evita, nec ipsi aures præbe; sed averte etiamnum oculos tuos ab ipsa, et ubi in plateis fueris, alienas species non circumspicias: tertia præcautio. Denique quamvis aliquando cum ea vixeris, ne propterea te securum puta: carnis tua infirmitati et tam periculosi objecti illius diffide. Imò nec cum muliere alterceris, ne fortè declinet cor tuum in illam, et post has mentis altercationes mutui affectus sensa capiat, simulque ambo pereatis.

Suntur occasiones, in quibus honestas, vicinitas, Decentia, inis necessitas ipsa cum altero sexu conversari, manducare et bibere permittunt: Sed oportet semper timere, passionibus suis invigilare, et omne Scandalorum ac Suspectum commercium evitare.

### XIII.

Cum ad S. Hieronymum graves quærelæ delata fuissent circa temerariam pudicæ ejusdem agendi rationem, qua adolescentem lectorem apud se recuperat, cui curam negotiorum suorum committebat, eam statim initio rogat, ut sibi persuasum haberet, quod ad eam non idè scribat, quasi Sinistram quidpiam de ipsa judicaret; sed ne pergeret aliis ansam præbere, undè injuriosas suspiciones adversus eam concipere possent. Postmodum ipsam monet, quod licet ipsius conscientia in nullo eam reprehenderet, tamen fama sua, nec utlum scandalum præbere debeat.

Si adhuc virgo es, inquit ad illam, cur matris tue præsentat oculos refugis? at si te corrupti permisisisti, quare non nubes? Id saltam tabula esset, quâ post paratam peccati tui penitentiam naufragium evaderes.

Si adhuc es virgo, stude semper virgo esse: cur in domo matris, ubi quotidie vel vincere vel mori oportet? An quis unquam securis apud viperam dormivit, quae, quamvis non morderet, tamen metum incutit? ..... Cur matrem tuam dereliquisti, ut hominem sequereris, qui fortè suam totamque familiam suam deseruit, nisi quia lepida et suavis est indolis, materque tua tibi creat molestiam?

Verum an ipsum secuta es dum adhuc apud matrem tuam eras, verum an eum invenisti postquam illam deseruisti? Si ipsum secuta es dum adhuc cum ipsa habitabas, non amplius querendum est, cur eam deserueris: Si eum post team à matre discessionem et separationem invenisti; inde notum fit, te apud ipsam non habuisse quod in consorcio huius hominis reperisti.

Si dicis te de tua innocentia securam esse, et quòd, cum haec testem ab iudicem tuarum actionum habeas, non cures quid homines dicere possint; audi apostolum, qui vult ut bonum fiat non solum coram Deo sed etiam coram hominibus.

## XIV.

Crede mihi, ab hoc homine te aliena, potes illo uti in negotiis, in quibus auxilium ipsius tibi necessarium est, et simul fama tua consulere. Quando cum ipso colloqui volueris, id coram amicis vel domesticis tuis fiat: testes non sunt pertimescendi, quando nihil agimus, quod ab aliis non refugimus videri. Sine timore tuam domum ingreditur, et pariter ex ea egreditur. Integrae civitatis murmurationes cohibe. Ajunt, quòd nomina vestra mutaveritis, tuncque illius, ille verò tum ~~apud matrem~~ assumerit. Rumores hi ad aures matris tuae et fratris tui veniunt, rogantque ut ipsis liceat vos ab invicem separare. Redi ad tuam matrem, et homo ille maneat cum fratre tuo. Cum decencia sororum fratris tui diliges: et matri tuae honestius erit observantia prosequi amicum filii sui, quam filia sua. Quòd si consilia mea et monitiones contempseris, liberò in haec verba prorumpam: Cur sororum alienum abducis? Quae haec dore platis loquitur ruborem tibi incutiant. Dum hic homo suas lectoris functiones in Ecclesia parat, omnes in te oculos defigunt, atque tu tam pariter arboris, ac si ve ipsa maritus tuus esset. Non tibi clandestina commercia sufficiunt, cum scandalum et occasionem peccandi comprimere deberes, permanes sub innocentis libertatis praetextu cum adolescente homine,

qui vix barbam habet, tu, quae non nisi viginti quinque  
as annorum.

XV.

52.

In mundi commercio de nulla re diffidunt homi-  
nes: cum tamen in ea omnia sint timenda. Volunt ama-  
ri et aestimari, et credunt teneritudine pro teneritudine non  
retributum iri. Honestas mulieres fugiunt virorum con-  
sortium, quorum mores et sermones sexus ipsarum pudor-  
em laedunt: Et illa quae illarum virtutem non habent, se  
infirmis illis, quae cum ipsis natae sunt, immunes  
esse jactant. Severae volunt videri, sed non semper  
quantum esse deberant, tales non sunt. Lanocinia contem-  
nunt, sed tandem eis cedunt. Quidam sunt liberales et  
generosi, haec ipsorum indoles, sed consortium avarorum  
et univariarum omnia destruit, victoriam disputant, sed  
sensim eam perdunt; impudica mulier non semper talis  
fuit; sed quamprimum se ipsam perdidit, etiam alios per-  
dit. In saeculo uno ubi publica effronata licentia fit pro-  
fano, ubi libidinum eventus et commedia impudenter  
pradicantur, nulla est pro innocentia anima securitas,  
undique lascivitur, labafatur et oppugatur.

XVI.

Jacob erat vir; justus, quando à terra sua exiit; at-  
men se apud fratrem suum, qui iniquus erat, tam parum  
securum arbitratus est, ut in Mesopotamiam secesserit.  
Moyzes erat vir justus, quando morabatur in Aegypto;  
inde tamen exiit, ne idolatram aulâ corruptio mentem  
et cor ipsius depravarat, vel principis ethnici auctoritas  
ipsum induceret ad malum perpetrandum, quod refu-  
giabat, inquit S. Ambrosius,

XVII.

Difficile est admodum homini avarienti, qui man-  
sam videt optimis faveolis coopertam, ne illis manum ad-  
moveat; alii magna febrî laboranti etiam admodum  
difficile est, ne id quod ipsi offertur accipiat, quamvis  
sciat illud ei esse contrarium. Rarum est, ut ille,  
qui lusum amat, aulam in qua luditur, ingressus, non  
etiam lusu se immisceat, quamvis non ignoret, quod  
quoties ludit, in imprecationes et blasphemias erum-  
pat ubi pecunias suas perdit. Rarum est, ut furiosus co-  
ram inimico suo iram suam reprimat, atque adolezens pas-  
sionem suam cohibeat quando cum venustis et fastis mulie-  
ribus secreta colloquia miscet.

u lib. de fuga  
Sauli c. 7.

Hæc est nostra imbecillitas, ut in peccandi occasio-  
nes nos conijciamus. Oculi nostri iis quæ vident, capiun-  
tur, aures iis quæ audiunt, manus iis, quæ attrahunt.  
Quid simile habet, quod tunc nobis vim inferamus, quod  
super theatrum formosas personas videamus atque canen-  
tes audiamus, quin commovsamur, et in hac commotio-  
ne an totam virtutem nostram conservamus?

## XVIII.

54.

In quo confidere possemus? an in bona indole nostra,  
aut in potestate, quam in nos habemus? Verum an arbi-  
tramus nos in nos ipsos atque passiones quas semper de-  
mulsimus, majus imperium habere, quam habuerunt  
Sancti, quorum tota occupatio fuit removere objecta  
illas irritantia, illas domare ac in servitutem redige-  
re precibus suis, lacrymis, auctoritatibus et secessu?

Sola extrinseca species, simplex umbra peccati illos  
terrunt. Cum vigilantius timiditatem S. Hieronymi  
irrisisset, qui innocentiam suam in civitatibus haud  
tutam arbitratus in desertum secesserat; hæc ipsi Sanctus  
vir iste respondit: *metus non hostis, quia nihilis est  
tibi hostis, metus non hostis, quod tu non timens metus. Me-  
tus ne inimicus, qui mihi occurrat bilam mihi moveat,  
metus ne impudica mulier, quam videbo et alloquar,  
cor meum demulceat. Tu meam timiditatem rides,  
sed ego vesaniam tuam fiduciam doleo. Hæc, ais, non est  
dimicare, sed fugere. Permane quantum volueris, in  
proalii campo, repelle eos omnes, qui in te impetum faci-  
ent, ut iis devictis coronaris: quod me spectat, fateor infir-  
mitatem meam, nolo dimicare sub spe reportandi vic-  
toriam, ne illam amittam.*

Si fugis, ictus qui mihi infligi possunt, amolior. Si  
prostram atque stem, aut vincendum aut cadendum erit.  
At varò qua necessitas dimittendi certum, et incertum  
amplectendi? Quando hostem meum fugiam, nihil  
in me poterit; quapropter me ab illo separe, et ipsius  
consortium devito, ne vincar.

Si magnus hic Sanctus remotissimas etiamnum  
occasiones, imò improvisum occursum reformidabat;  
quid cogitari potest de iis, qui in mulierum circulo libere  
et familiariter ipsis colloquuntur, qui erga quardam ea-  
rum assiduitates, obsequantias, et suspectas familiarita-

\* lib. 2. cont.  
Jovinian.



tes habent? Fortè vitam agunt austeriorem, quam S. Hierony-  
mus; fortè calor in vultibus eorum est. Insuper, atque fre-  
quentiorum lapidum ictibus pedes suos tundunt; fortè  
vigilia ipsorum longiores sunt quam illius vigilia fuerint;  
fortè illius exemplo noctes integras flaxis in terram genibus  
transigunt; fortè se maximo hyemis frigori, et vaheman-  
tissimis aestatis caloribus exponunt: hæc ab ipsis fieri vix  
apparet. Verùm S. Hieronymus sibi ipsi timabat, ea que  
dixit, sint ipsis ad conditionem: Quid facit Monachus in  
cellulis foaminarum? Quid sibi volunt sola et privata col-  
loquia, et arbitros fugientes oculi?

XIX.

55.

Curiositas, Desidia, effrenata licentia viros et foeminas ad  
peccatum impellunt. Curiositas perdidit Dinam, alienas et ex-  
traneas mulieres videre voluit. Desidia Davidam tentavit,  
tranquillus sedebat in palatio suo eo tempore, quo Reges solent  
ad bella procedere, inquit S. Scriptura. Effrenata licentia  
ad libidinem filium prodigum induxit: quasivit et adama-  
vit illas mulieres, que cupiditati suæ satisfacere poterant.

XX.

56.

Suito, quòd speciem foederis cum morte percipis, quom-  
am in medio laqueorum ingredaris, qui undique tibi tansi-  
suerunt. S. Chrysostomus\* in hæc verba Authoris libri Eu-  
lasiastii istud animadvertit: Non sicut, Vide, sed Suito.  
Cum ratia et laquei sint occulti, oculi eos non vident.  
Cum periculum et mors evidens haud cognoscatur, longè ali-  
is precautionibus utendum, quòd lapsus vitetur.

\* Hom. 15. ad  
populum

Si de faciundo lucro agitur, ne lucrum istud solum atten-  
das, serio perpende et examina, num illud sine peccato sus-  
cipere possis, et quamprimum animadvertaris id fieri non pos-  
se, tum recede. Si voluptas quædam se offert, ne id, quod  
apparet, attendas, sed quod latet. An Deum offendas illud  
accipiendo? Si ita est, fuge et separa te ab occasionibus pe-  
riculosis.

XXI.

57.

Probi non minus quam peccatores tenentur fugare sa-  
lutis pericula, et laqueos, quos Daemon ipsis tendit; è contra-  
rio, quanto majora dona et gratias in ipsis deprehendit, tan-  
tò magis ipsis ea auferre satagit. Latrones et grassatores  
pauperas viatores non adoriuntur, sed eos, qui auro et ar-  
gento sunt onusti. Atque inde sequitur, quòd quanto quis  
pluribus pollet virtutibus et donis, tantò magis sibi à variis  
dæmonis insidiis proscavere debeat; enimvarò si se adversus  
quosdam duntaxat illius aggressiones munit, ceteras varò  
non curat, tum se periculo exponit omnia perden-  
di.

in peccandi occasio  
qua videtur, capere  
is, que attendant  
sim infamans, qui  
deamus aliquid  
et in hac commetio  
erramus?  
bona in de nota  
mo? Verum an ubi  
iones quas semper  
e, quam habuerit  
it removere debet  
servitutem ad  
tibus et suspens  
se umbra peccati  
tatem S. Hierony  
in civitatibus hæ  
effarat, hæc ipse  
ostis, propriis  
on times metus  
talem mihi nota  
idibus et alloque  
similitatem  
oleo. Hoc, eis, non  
tantum voluerit  
in te impetu  
spectat, fatetur  
ad spe reportandi  
possunt, audire  
um aut cadent  
artum, et inest  
um fugiam, nihil  
ille sapere, et ipse  
iffimas etiam  
um reformidat  
tionum circa  
qui ergo quæ  
inspectos famulante

Versutus et à jam tot saeculis in pugnando exercitatus, si-  
mus Sapa simulatas facit inruptiones, ut homo se totum var-  
sus locum, ubi majus periculum instare videtur, convertens,  
nae satis sibi adversis ea, ubi se tutum arbitratur praecavens,  
tentationibus, quibus ipsum impetit, succumbat. Omnia  
sunt timenda, sive peccatoribus, qui jam lapsi sunt, sive  
justis, qui periculum subeunt singulis momentis cadendi.  
Minima occasiones, quibus subest periculum, debent ipsis sus-  
pecta esse, quippe cum salutis ipsorum inimicus nihil ex sua  
parte omittat, quò eos perdere possit.

## XXII.

Nunquam satis nobis praecavere possumus adversus pericu-  
lum nos ipsos depravandi, et quò pretiosius habemus amittan-  
di: En grave consilium quòd S. Augustinus dat Monialibus  
Hypponensis Monasterii, in quo soror ipsius tanquam Abba-  
tissa mortua fuerat; et id ipsum est quòd Regula Sancti Au-  
gustini nuncupatur. \* Si aliquò ieritis, nihil unquam in  
vobis appareat, nisi quòd Sanctitate status vestri dignum sit,  
nae intuentium oculis quidpiam honestati contrarium in-  
gerat. Si intuitus vestri in aliquam ferantur, saltem in  
illum defixi non maneant. Vobis prohibitum non est viros  
aspicere, quando in via vobis occurrunt, sed tantum eos as-  
piciendi desiderium, vel optare ut vos intuantur.

\* Nota quòd primis  
Ecclesia saeculis  
Moniales non  
habuerunt clau-  
suram.

Fugite occursum, sensusque vestros refranate, nam non po-  
testis dicere, quòd castum cor geratis, nisi oculi vestri casti  
sint, quia oculus interpretatur duntaxat est cordis, et quando duo  
corda sine ulla lingua ope sibi invicem colloquuntur, certi  
quidam incontinentia nuncii mutuo mittuntur, qui quam-  
proximum gratantur accipiuntur, animam corrumpunt, frus-  
tra corpus manet virgo, id sufficit ad amittendam castita-  
tam.

In casum illa, qua in viros oculos defigunt, atque li-  
benter habent, ut viri suos in illas defigant, sibi imagi-  
nantur, id ab aliis non adverti; nam ii, de quibus minimè  
suspiciantur, id vident. Verùm quamvis homines id non ad-  
verteant, quia oculos illius fugere possunt, ut nihil oculum  
tum esse potest?..... Igitur timor Supremo Domino Displi-  
candi à corde vestro expellat omne desiderium placendi vi-  
ris. Oculos vestros in ipsos non defigatis, si serio cogitatis, quòd  
ipse suos ad omnia apertos habeat..... Quando simul estis in  
Ecclesia vel ubicunque reperiantur viri, vigilate, et adversus  
periculum vos munite.

## XXIII.

Demon prout ut buccinarum sonitu terreatur, quin potius  
ubi clavicum canitur, agendum, agendum ait; ipsumque con-

fusa exercitus ad conflagrandum parati vociferationes delectant; ita id nobis apud Job dapingitur: namque prout exponit S. Gregorius\*. Cum hic salutis nostrae inimicus omnes adhibeat occasiones, quibus consilia sua optatum consequantur finem, illas omnes formidare debemus, nec temerè nos eis implicare. Nihil non tentat, quò animam seducat. Si ipsa uni tentationi resistit, statim alias supponit. Si una occasio illum fallit, novas substituit, nisi sapiens et continua providentia ipsi obstat. Ut ut exiguis ipsi concedatur aditus, tum has temeraria facilitate ad suum commodum abutitur. Anima obsepta, circumventa, et undique impetita tandem cadit, et quia prudentia caruit, se in id conjicit, ad quod hujus astuti hostis malignitas, et propriae suae cupiditates illum impellunt.

\* Lib. 31. moral.  
c. 31.

Veneri Dei miles aliam agendi rationem inquit: Procul odoretur bellum, quod ipsi induitur, vel propriis vel aliorum lapsibus adortus, inquietà vigilantia mala, quae ipsi possunt inferri advertit, nec non anticipat, quam ipsi spiritus tribuit, prudentia eadem, quae ipsi inferri possunt, mala providens, sibi praecavet à peccatis, quae, si in ea laboratur, justo pudore ipsum afficiunt.

## XXIV.

Proterea, inquit S. Gregorius, cor sum praemunitis propugnaculis cingit, nec cadat in manus hostium suorum, qui modo non nisi ex una parte, modo ex pluribus aliis illum adoriuntur, qui modo viros suos partivertunt, modo conjungunt. Inilio non est nisi mendacium, mox erit perjurium. Inicio non est nisi levis intemperantia, postmodum erit habitualis gula. Secreta nostrò ipsorum estimatione incipimus, inde ad superbam jaectantiam deflectimus: et quia arbitramur alieno merito nostrum imminui, non nisi cum amara amulatione laudas, quae proximo nostro tribuuntur, audimus, et quamprimum se offert occasio alios contemnendi, ut nobis conciliemus estimationem, tum ex illa compendium facimus.

## XXV.

Cum ubique reperiantur Amorrhæi cum Israëlitis, Cain cum Abel, Immaël cum Isaac, Esau cum Jacob; oportet ut ille, quem verum salutis suae desiderium afficit, malis societatibus, in quibus est, diffidat, ut, quantum potest, occasiones se ipsum parvartendi devitet, non alia loca quaerendo, sed aliam vitam ducendo. Oportet ut sibi cum S. Augustino\* dicat: Si vides malos, ipsos quantum est in mea potestate, corrige; si illos corrigere non valeo, nec ipsorum vitare consoletium, ipsos tolero; sed me à peccata separo, ne quod ipsa est, fiam.

60.

\* Tom. 7. lib. 3.  
cont. Crason. c. 29.

## XXVI.

Gratia Christianismi est gratia separationis et conjunctionis, nos separat et conjungit. Nos separat, quia est gladius;

nos conjungit, quia est vinculum; nos separat à malis, et Deo conjungit, et his duabus rationibus nos ab omnibus, quae iuri displicere possunt, sejungit.

Excellentia gratia, mundi malignitas, propria nostra ad malum propensio, nos obligant ad fugam periculorum occasionum. Nihil adeo pretiosum est, ac thesaurus, Irachona et margarita illa, de quibus in Evangelio fit mentio: Et, juxta SS. Patres sub his Symbolis nobis exprimitur gratia, quam Deus in animabus nostris diffundit, ut de natura nostra corruptione triumphare valeamus. Nobis concredita est velut depositum, quod conservare, adeoque occultare debemus, ne nobis auferatur. Deprecari desiderat, inquit S. Gregorius, qui thesaurum publice portat in via.

\* Hom. ii. in Evangel.

## XXVII.

62.

Certum est, quod fortissima virtutes mundanorum hominum societati ordinariè quidpiam rigoris et et puritatis suae relinquunt: Quid ergo erit de illis, quae infirma sunt et vacillantes? Columnae conqueassatae sunt; quid erit de arundinibus, quae ad omnem vantum inflectuntur? Non est color ita candidus, qui urantis canicula ardoribus expositus, si non omnino saltem subniger ~~exstat~~ non evadat. Vix est vita adeo bona, quae in vitiorum consortio, vitio quodammodo non inficiatur; si non omnino remittit, atque dissolvitur.

## XXVIII.

63.

Gratia in secreto cordis recipitur, inquit S. Bernardus, in silentio et secreto conservatur. Jesus Christus adhuc in suis fasciis circumdatus Herodem fugit: Maria mater ejus ad Angeli aspectum turbatur. Elisabeth Joanne Baptistà gravida se occultat: admiranda sapientis Socrus exempla, quae Evangelium nobis suppeditat! Quid Christo ab Herode timendum erat, ipse qui inhumanum hunc persecutorem unquam sua invidia et hyperbia ministris perdere poterat?

Haec omnia peracta fuere ut intelligeremus, quod, cum ex nobis ipsis non simus nisi infirmitas et peccatum, nihil tutius agere possimus, quam si nos occultemus, à periculo longe recedamus, atque quodammodo salutis nostrae hostibus invisibiles non efficiamus, prout ipsemet se vis, qui ab eminenti, in quo erat, loco <sup>eam</sup> praecipitare volebant, invisibilem effecit, atque per medium illorum transivit, transiens per medium illorum quin illum cognoscerant.

transiens per medium illorum quin illum cognoscerant. ibat. Luc. 4.

## XXIX.

64.

Mirum, quod quamprimum quis se devotioni addicit, inveniat, quemadmodum filii Israël, Aegyptios, qui hanc nascentem vitam, et sanctitatis infantiam suffocare conantur, inquit S. Bernardus\*. Iam quod magis adhuc mi-

\* Sum. 3. de Epiphania.

randum, non solum apostoli pietatis Christianae hostes, ut infide-  
les et religionis contemptores, sed et interdum illi, qui vitam  
religiosam, et ab execranda illa morum perversitate immu-  
nam agere videntur nos adigunt, ut ab illis nos separemus qui  
in talia labuntur.

Magdalena inter Apostolos offendit Judam, qui proteritiam  
illius profusionem improbat, quam ipsemet Jesus Christus bo-  
num opus nuncupat. Inter Pharisaeos Simon hujus poeni-  
tentis lacrymas vituperat, illiusque demissionem videt. Inter  
amicos Job, tres inveniantur, qui ipsius patientiae insult-  
tant; imò propria ipsius usoribum ad murmuracionem  
et blasphemiam inducere vult. Davidi non modo Semei  
maledixit, sed insuper Michol uxor sua offenditur, quòd  
ante Arcam cum saltare videat.

Bonum opus  
operata est  
in me.

Quanta morum licentia, cum ii, qui eundem Deum co-  
hrent, idem loquuntur, quod incircumcisi! cum ii, qui in  
navicula Simonis Petri sunt, sibi imaginantur videre  
phantasma videndo Jesum Christum super aquas ambu-  
lantem, volo dicere, cum peccatorum vitam mutantium  
et depravatas saeculi aquas ~~hauriant~~ pedibus concul-  
cantium valut imaginariam et phantasticam habent! Exis-  
timabant se spiritum videre, dicebant, quia phantasma est.

Luca 23.  
Matth. 14.

Aliqui cum ipsos ad pugnam animare deberent, eorum in-  
fringunt animos; alii circa futuram illorum remissionem  
injuciosas effutunt prophetias; alii de eorum severitate  
conqueruntur, atque ipsos incusant, quòd legem Dei nimis  
ad litteram sumant; et multi tam subita mutatione per-  
culsi, existimant se spiritum et phantasma videre.

XXX.

65.

Valde difficile est, ut anima adhuc tenera et labilis  
dieu salutis suae inimicis resistat, nisi ab occasionibus, quas  
ei, ut illam denovo prioribus flagitiis suis implicent, offe-  
runt, se abalienet.

Quando tempore Nehemia et Esdrae reaedificata fuit civi-  
tas Jerusalem, prima cura fuit, ut filii Israël ab omnibus  
alienigenis separarentur. In primis id etiam ei, qui ad hoc  
vitae genus vocatus esset, utile foret, si cum improbis corporis  
etiamnum et habitationis divortium faceret. Verum quia  
innumeri prope homines per suam conditionem et statum,  
dignitatibus, commerciis saeculi sunt implicati, id consili-  
um capere debent, ut scilicet interna solitudinis speciem  
sibi efficiant, ubi, quamvis in Aegypto sint, tamen sicut  
Aegyptii non vivant; ubi, quamvis in Babylone et Ninive  
manducant, tamen nec ut Babyloni, nec ut Aegyptii mandu-  
cent, sed à cibis, qui Israëlitis vetiti sunt, abstineant, atque  
incircumcisorum idola execrentur.

66.

XXXI.

Salis est gratia Christianismi: gratia non pacis sed

\* Non vani pacem mittare in terram sed gladium.

\* Si pes tuus scan- dalizat te, projice e.

\* S. Aug. in Hfal. 39.

belli \* cum impiis; gratia separationis a fatalibus consor- tiis illis, ubi quis sapie innocentiam suam amisit, et qua longe a se rejicere oportet, quamvis aqua chara essent ac oculus et manus dextera, quando sunt lapsus et scandali occasiones: gratia, quam S. Augustinus intuetur valit magnum Dei donum, quan- do quotidie inter mundanos versamur, nec tamen propterea a via mandatorum ipsius recedimus\*: gratia vigilantia et ti- moris, unde juxta Sapientiam, qui timorem hunc semper ha- bet, beatus nuncupari potest: Beatus homo, qui semper est pavidus.

XXXII.

67.

Innumerorum hominum presumptio, qui sibi adulan- tur, se posse conservare innocentiam suam in medio peri- culorum, quibus se exponunt, est directe contraria timori illi adeo Sapienti et felici; sine suspensio se periculo impli- cant, ac si nulli vulnere essent obnoxii; ac si demonis tela non satis acuta essent ad vulnerandum cor ipsis omnino aper- tum.

Comedia, chorea, spectacula primis Christianis adeo invisa facta sunt modernorum oblectamenta: in eis non ex neces- sitate, sed ob solam voluptatem periculum suberunt amittendi gratiam, qua in sanctissimis locis tuto servari vix potest: co- ca et praecipue cupiditas infelix dux est, cui se tradunt, et in medio regionis peste infectae tamerarie presumunt, se ab alto auxilio recepturos, quae cor a publica contagione muniant.

XXXIII.

\* Salvabuntur, qui fugerint, et erunt in montibus quasi columbae in vallibus om- nes trapihi. Ezech. 7.

\* Nolite loqui dare diabolo.

\* In hac verba Apostoli: Noli- te dare locum diabolo.

Quarite ab Ezechielis, quinam recepturi sint gratiam laber- tis? Si nempae, respondebit ipsa, qui fugerint, atque velut timi- da columba ad montes se recipiant, vel in profundo vallium se occultaverint. Quarite a Salomone, quinam cum quadam securitatis specie vivere possint? Si, dicit ipse, qui sapienti providentia laqueos, qui ipsis tenduntur, devitant. Qui cavet laqueos securus erit. Quarite a S. Paulo, dicit ille: Si innocen- tiam vestram servare cupitis, nullum ad vos aditum date da- moni. Claudendum est ostium cordis, ne tentator ingre- diatur, inquit S. Anselmus; tentator enim non capat pul- sari, ut irrumpat: si clausum invenerit, transit..... Hoc ostium habet duas valvas, cupiditatis scilicet et timoris. Aut enim cupis aliquid terrenum, et hac introat: aut timet aliquid terrenum, et hac sibi transitum aperit. Clauda hoc os- tium, et quodammodo securus vivere poteris.

XXXIV.

68.

In Dei misericordia salutis nostrae spem collocare, infinitis Salvatoris meritis niti, et credere nos nihil esse, nec sine ipso

quidquam boni agere posse quod aeternam mercadem mereatur, haec sunt Sorsa, quae fides et religio nobis inspirant: Sed hic sistere, et cupiditatibus nullum frenum injicere, omnes occurrentes occasiones arripere, nec molestas illarum consuetudines timere, funestissima est praesumptio.

Ab ipso petimus, ut omnem iniquitatis viam à nobis removeat, Sed nos monet, ut mediis, quae ad illas vitandas nobis praebet, bene utamur. Rogamus illum, ut nos convertat; Sed etiam ei promittimus, quod ad illum nos conversuri simus. Ab illo pendentes in ipsius misericordia confidere debemus: Sed postquam nos liberos nostrisque ipsorum Dominos efficit, oportet ut hujus misericordiae circa nos consiliis respondeamus: quanam autem sunt illa? Scilicet timete, fugite, vias iniquas devitate.

Surge! ajunt duo Angeli ad Lotham: tolle uxorem tuam, et <sup>Genes. 19.</sup> duas filias, quas habes: ne et tu pariter pereas in Salaris civitatis. Diffiniantes illo apprehenderunt manum ejus, atque à Sodomam cum eduxerunt cum tota sua familia, locutique sunt ad eum dicentes: Salva animam tuam, noli respirare post tergum nec stes in omni circa regione. Si ipsum falleret, qui tale miraculum expectaret; Sed qui vera salvari cupit, debet ex hoc consilio facere compendium, atque à peccati occasionibus longè abstinere.

Supplementum.

In hoc exiguo de occasionibus tractatu Author duas illarum species distinguit, malas nempe necnon ad peccatum impellentes; et bonas, quaeque à Deo provenientes animam ad Deum ducunt. Demonstratum est, cum quantà precautionem illas fugere, et cum quantà fidelitate istas conservare ac in bonum usum convertere debeamus.

Frateres quae de malis occasionibus illis, quibus ad Deum offendendum tentamus accommodari possunt ea, quae SS. Patres de mundo sunt elocuti, ut S. Ambrosius in praefato tractatu de fuga Sauli; S. Cyprianus Epistola ad Donatum; S. Eucherius ad Valerianum; S. Hieronymus contra Vigilantium, et in variis ad Matronas et Virgines Epistolis. Praeclara haec in rem elocutus est S. Basilus in suis Regulis, et in Homilia, quam edidit, ut ostenderet, quod Deus non sit author peccati, et in monitis ad filium suum spirituales.

S. Ambrosius scribens ad Francum haec eloquitur\*: Ne <sup>lib. 1. Epist. 4.</sup> <sup>70.</sup> xice sunt conversationes cum insipientibus, inficiunt Sobrietatem mentem, ac decolorant; quia sicut adhaerens Janito sanctus eris, ita cum perverso pervertaris. frequenter etiam acci-

Gratia non per se  
is a fatalibus con-  
em amittit, et quae  
hant a oculis et non  
ocasionibus: gratia  
num dei bonum, quae  
re tamen propterea  
tia vigilantibus  
oram hanc semper ha-  
homo qui semper est  
tis, qui sibi adula-  
in suam in medio pe-  
te contraria timor  
ulo de periculo impi-  
; ac si demonis hic  
a cor ipsius omnino quae  
christianis adeo in-  
i in is non se naufr-  
m suberant amittit  
servari via potest ac-  
ui se tradunt, et in  
i praesument, et in  
tagione manent  
turis sint gratia illi  
parint atque redit  
h in profundo valis  
; quoniam cum quae  
est ipse, qui sapientia  
devotant. Qui carit  
o, dicit ille: Si in-  
ad vos aditum bati  
na tantator ingre-  
tor enim non cepit  
orit, transit...  
alis scilicet et timor  
hac introit: aut timor  
apert. claudere hor-  
aris.  
pen colorem, inficiunt  
hil esse, nec hinc

» Dicit, ut quis contra propositum suum intemperanter ambians,  
 » cum velit ipse continentiae disciplinam tenere, furore insi-  
 » pientia coloratur, meritoque contraria sibi sunt atque in-  
 » gnantes disciplina et insolentia.

71. S. Augustinus lib. 3. Confessionum fatetur, quod in qua-  
 » dam vitia lapsus fuerit, qua non perperasset, si ab ini-  
 » quorum consortio se separasset: Solus non facerem fur-  
 » tum illud, in quo ~~liberatus~~ non liberat quod furabar, sed  
 » quia furabar, quod me solum facere procius non liberat, nec  
 » facerem. Onimis iniqua amicitia! Seductio mentis, investi-  
 » gabilis ex hudo at joco nocendi aviditas, et alieni damni appe-  
 » titus, nulla levi mei, nulla ulciscendi libidine, sed cum di-  
 » citur: camus, faciamus, et pudet non esse impudentem.

72. Multa de hac materia proclara documenta inveniuntur  
 » apud P. Labata. Ostendit, quanta sit in mentem atque cor mala  
 » occasionis vis; quanta cura nobis ipsis invigilare debeamus,  
 » quod cum ei nos tradimus, magno damnationis periculo nos ex-  
 » ponamus; quod multi quaerant occasiones male agendi, et  
 » paucissimi bonum, quod ipsorum conditio et status exigit,  
 » perficiendi.

73. Quantum ad occasiones, quas Deus nobis offert ad bonum  
 » operandum, et ex quibus profectum facere vel maximè inter-  
 » est, possunt videri ea, quae P. Albrigi, et P. Seigneri de Samaritanis  
 » sunt elocuti: quod in iis, quae salutem spectant, nec mini-  
 » ma quaeque sint negligenda; quod mulier fortis non modo  
 » graviora domus sua negotia curat, sed etiam colum atque fenum  
 » apprehendat; quod non semper à maximis rebus salus nos-  
 » tra pendeat, et quod ubi communes fideliter exequimur,  
 » nos ad majores gratias recipiendas comparamus; quod pri-  
 » ma sacrificia, quae Deo oblata fuerunt, ipsi super acervos lapide-  
 » dum oblata fuerint, p.

### Oratio.

#### Oratio vocalis et mentalis.

Necessaria ad eam preparationes, fructus, qui ex  
 » ea colligi possunt, diversi characteres eorum, qui  
 » bene, et malè orant.

#### Sermo Primus.

Mulier Cananae à finibus illis aggressa, clamavit di-  
 » cans: Misereare mei, Domine fili David,  
 » Matth. 15.

74. Ministerium et exemplum mulierum adhibere ad  
 » erudiendos atque ad officium revocandos viros, videbatur

Proferia 9. primae heb-  
 » domadis Quadrage-  
 » simae.



nobis valde inepta agendi ratio; nisi coneramus, quod Deus, defactus eorum, qui eminentioribus et sapientia or-

nati esse deberant, in quibusdam occasionibus suscitaverit Sexum, cui ignorantia et timiditas in partem esse videntur. \* Sum, quando Judaei rudes et dissoluti Sanctam legem \* Judic. 4. ignorarent, et mox in manus idololatrarum incarni essent, Dominus suscitavit Deborah, quae sapientia et fortitudine potens non modo de iis celebrem reportavit victoriam, sed et tanquam Judex in Israel constituta fuit.

Sum, quando ignorantia et afflictis premevet Israelitas, illustri Hilda doctrina et prudentia atque prophetica spiritu quem auferat, se ita commendabilem efficit, ut magnus Sacerdos Helcias non indignatus fuerit illam super gravissimis rebus consulere: Et quamvis nobis desessent probationes veritatis mulieribus tantam consolationem afferentis, nobis ob oculos ponamus alienigenam et idololatram, quae se in Jesu Christi benevolentiam ita insinuat, ut ipsa exclamet: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis.

Gratia huic mulieri Cananae concessa, ab ipsius ad 75. eam obtinendam agendi ratio; en Ti: Mi unde consolationem capiamus, considerando, quod Deus, <sup>illius</sup> orationem benigne audiverit, unde erudiamur, ab ipsa discendo vera media nostras efficaces efficiendi. Unde consolationem capiamus ex eo, quod hic homo Deus, qui dicebat se non misum esse nisi ad oves, quae perierant domus Israel, cum tanta benignitate illos accipiat, quae ipsi erant alienigenae. Unde erudiamur, quod haec alienigena filiis regni significat, quid agere debeant, ut quod optant adipiscantur.

Illius ergo vestigiis insistamus, nec ipsa ab oculis nostris recedat. Discamus ab ea, quo animo affectos nosse oporteat, ut bene orare incipiamus: et hoc <sup>erit</sup> prima partis meae argumentum. Discamus ab hac muliere, quas regulas servare debeamus ad obtinendum effectum precum nostrarum: et hoc secunda pars mea erit.

Si in oeconomia vitae spiritualis oratio semper habitata fuit tanquam prima omnium gratiarum, et ut cum S. Augustino loquamur, tanquam gratia seminalis: Si haec gratia nos preparat ad ceteras omnes recipiendas, quae sunt velut ~~fructus~~ illius fructus, atque ab illa pendunt, videmus, auditores, improprie loqui, cum dicimus, quod ipsa est praeparatione indigeat, utpote quae suapte natura canalis sit, per quem ex gratia omnes, quas à Deo accipimus, ab infinita ipsius misericordia flunt.

Divisio

Ransj ma 76.

Nihilominus hic concepta et expressa sunt oraculi verba: Ante orationem prepara animam tuam, inquit Spiritus Sanctus in libro Euleniastici: Preparata vos ad magnam et gravem hanc actionem, sicut vos prepararetis ad adendum principem quemdam potentemque patronum, à quo gratiam aliquam speraretis. An non arbitraremini vos ei injuriam inferre atque protectione ipsius indignos efficere, si subito conspectum ipsius subivatis, si inulto et sordido vultu, confusis verbis, balbutiente lingua, mente quae vaga et miseras vestras exponeretis, ut ab illis vos liberaret? At vero an aequum esset, ut Deum indignius acciperetis quam creaturam, quae respectu ipsius non est nisi cinis et pulvis? Preparatis igitur necessaria est ad bene orandum: sed in quo ipsa consistit? Illius diserte conditiones ab exemplo quod vobis mulier Cananæa præbat.

77.  
Mulier Cananæa  
à finibus illis  
agrosia

Quod statim menti meæ se offert, et quod intus or velut veram ad bene orandum preparationem est illius agrosus à finibus Tyri et Sidonis: agrosus qui quamvis in aliquo sensu figuratus sit, tamen in alio mysterio et eruditione abundat. Ex una parte Christus à loco, ubi erat, egreditur, et ad hanc mulierem propius accedit; et ex alia, mulier hæc deserit patriam suam, ut ad Christum veniat.

Quid hic mulieris Cananæa agrosus et ista Christi ad eam accessus significant, et quid nos doceant? Mirificam, inquit, SS. Patres, nobis unius magnorum gratiarum ideam præbet, quod consistit in præventivione Dei et in cooperatione hominis. Nisi Deus Christus ausculetur nihil fieret; et nisi etiam creatura quodammodo progredatur, opus salutis suæ imperfectum remaneret. Deus excitat, homo excitatus progreditur: misericordia Deum, necessitas hominem egredi facit: Dives et pauper sibi invicem occurrunt. Deus est dives ille, qui beneficia sua effundere cupit, et in cuius manibus, si ita loqui fas est, elemosyna sudat. Homo est pauper ille, quem miseria ex patria sua expellit, quemadmodum pauper Ruth, ut apud beneficum Booz aliquod suæ indigentiae per fugium quærat.

Simul in unum  
Dives et pauper

Ex tua parte, Ô mi Deus, non video nisi ardorem: verum sapientia ex nostra parte non est nisi frigida negligentia. Ex tua parte, Ô mi Deus, quam suaves invitationes!

Soror mea, sponsa mea, dilecta mea, aperi mihi, caput me-  
um plenum est rore: Sed ex parte nostra, quanta indolen-  
tia! quantus tepor! nimis tranquilli in lacto nostro, pati-  
mur ut recedas: Et varò quis majus sentiat damnum, tu, an  
nos? tu, cui nihil deest? an nos qui omnibus caremus? tu,  
qui sine nobis semper felix es? an nos, qui sine te ad omni-  
um miserationum maximam reducti ~~sumus~~ affremus?

Oportet ergo! et haec est consequentia, quam ex hoc pri-  
mo Evangelii nostri textu auerere debemus: Oportet ergo,  
ut cum misericordia Dei Jam Christi ipsum urget egredi  
à loco in quo est, ut nos praeveniat, nos ex finibus Tyri et Si-  
donis patriam nostram egrediamur. Infelix et misera patria,  
cujus terra non nisi Sentes et Spinas filius Adam tribuit:  
Terra Canaan, quam fidelis Abraham ad se abhorret, ut Elis-  
zer servum suum juramento adstringat, ne de terra illa  
accipiat uxorem filio suo Isaac: Terra servitutis et male-  
dictionis in persona Cham, qui nomen suum illi tribuit; ter-  
ra, à qua egreditur Cananea, antequam conspectum Jem  
Christi subeat.

Hic istud exemplum vos rogo, Auditores, si cupitis ut praes  
vestra benignè accipiantur. Non dico, quòd Deus illas sit re-  
jecturus, atque si sint futura in abominationem, si illum  
in statu peccati oraveritis: Solus coecus credere potest, imò  
velut certum quid afferere, quòd Deus peccatores non audiat,  
inquit S. Augustinus.

78.

Sumus quia pecca-  
tores, Deus non au-  
dit.

Ita, ita, agrotos peccatores hos volastis ista Medicus au-  
dit, qui venit eos curare ut sanet. Sed quosnam peccatores,  
et quosnam agrotos? Suntne indurati peccatores illi, qui con-  
tenti quaedam verba praecipitantur recitare, et certas pra-  
cum formulas pronuntiare, quibus cor eorum neutiquam  
participat, à Deo postulant, quòd obtinere non curant;  
nampe odium peccati, et fugam occasionum, quae ad illud  
ducunt? Suntne agroti illi, qui durante quibusdam  
transitoriis auersionibus, et bonis intervallis, in suum au-  
xilium Medicum vocant, cui ex habituali odio insult-  
tant, et cujus salutaris, quas ipsis offert, potiones rejici-  
unt? Carnitis utique, <sup>qui</sup> diutius hinc immoret, quòd haec  
illusiones nimis crassa sint, et quòd qui in tali statu  
Deum orant, sua saluti funestum ponant obstaculum.

Si ad eum bene orandum vos preparare cupitis, deseri-  
te Fi. M: amorem peccati, postulate ab ipso, ut rebellam  
voluntatem vestram cogat ad se mandatis ipsius submit-  
tendum; exponite illi, quòd in impotentia cor vestrum  
ex propriis viribus vestris ~~corruptis~~ ad eum converten-  
di morituri sitis in peccatis vestris, nisi vestri miseratur;  
rogate illum, ut in vobis confirmet, quòd jam incepit, ut

confirma hoc Deus,  
quòd operatus es in  
nobis

in vobis restauraret bona illa, quae in Adam amisistis, et quae vos ipsi voluntarie perdidistis, ut locus fluctuantium vallitatum illarum, quas mens vestra concepit et cor vestrum vestrum sapere rejicit, vobis tribuat pura et sincera Regni et justitiae suae desideria, ut gratia ipsius adjuvemini, et extra fines Tyri et Sidonis collacemini, animamque vestram à demonibus qui illam cruciant, liberet.

Profecto, ut modo illi, qui ei gratus sit comparati, coram Deo comparetis, oportet ut ei non denegatis id quod à vobis exigit. Homo, inquit S. Chrysostomus, aliquid à Deo postulat, et vicissim Deus aliquid ab homine exigit. Homo exponit

Deus varias necessitates suas, et rogat eum ut illum ab iis liberet.

Deus praebeat homini legem suam, et obligat eum ad servandam illam.

Accipias quod à me postulas, ait Deus ad hominem, sed vult etiam, ut facias, quod à te desidero. Eae lex mea, volo ut eam serves, saltem ut eam servandi desiderium concipias; enimvero desidero tibi, quod si contrarius affectus sis animo, et si aures tuas avertas, ne ea quae tibi praescribit, audias, fundas ad me orationem, quam execrationi habebis: Qui declinat aurem suam, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis Domino.

\* Proverb. 28. v. 9.

Inaudita verba! Sapienti non sufficit dicere, quod oratio quam hujusmodi homo ad Deum fundit, futura sit inutilis; ait, quod ipsi odiosa sit futura. Ipsi non sufficit dicere, quod Deus gratias, quas ab ipso postulat, ei sit denegaturus, sed addit, quod orationem ipsius execrationi habiturus sit, oratio ejus erit execrabilis Domino.

Ad prevenienda tanta infortunia oportet agredi de finibus Tyri et Sidonis, et ad Iasum Christum, qui vos prevenit, accedere: Conatus, quos nunquam sineo et serio modo adhibebitis, nisi illos rectè et ut oportet adhibeatis. Nisi eo animo affecti sitis, tum Deum videtis aliqua insultatis, Iudicii vestro libellum supplicem porrigetis, qui solus condemnationem vestram continet.

Fallaces et maligni filii Adam, postulat à me dicat vobis, postulatis à me sanctificationem nominis mei, et illud semper profanare vultis; adventum Regni mei, et toleratis, si illud deserere cogaremini, in quo cupiditas vestra vos detinet; explationem sanctae voluntatis meae, et fixum ratumque apud vos manat vestram, quae mala est, facere; dimissionem debitorum vestrorum, et illorum numerum augere studetis; vestram mecum reconciliationem formatam, iuncta ideam illius, quam cum inimicis vestris inire promittitis, et ipsis ignoscere obstinatè renuitis, liberationem à tentationibus, et vos estis primi vestri ten-

à necessitatibus  
meis ama me.

tatores; remotionem mali, et omnium malorum maximum  
vobis placet. Discodite à me Subdoli, sunt mihi in honore:  
cupitisne ut eas benignè audiam, egradimini de finibus  
Syri et Sionis.

Verum an hæc prima præparatio Sufficit? Non Fi. M:

80.

En alteram, quam in continuatione Evangelii mai Deprehen-  
do, et qua nobis Cananaam ad pedes Jem Christi, quem ado-  
rat, abjectam exhibet.

Ad ipsum non venit, velut tot puellæ et mulieres mun-  
dane, cum vultu arroganti, Superbo oculo, immodesto et te-  
merario corporis habitu. Non venit, sicut insolens Pharisæus,  
insultare proximo suo, et exponere Christo falsas virtutes su-  
as: humilitar in terram prostrata, nihilum suum et mis-  
eriam suam præ oculis habens, demissum cultum suavi et mi-  
sericordi filio David exhibuit; Venit et adoravit.

Non comparuit coram illo cum simulata humilitate, con-  
servans in corde suo Sersa, qua callidè composito corporis ha-  
bitu diffitari videbatur. Imò nec ipsi exponit, prout ani-  
madvertit S. Chrysostomus, quòd ipse rationem aliquam ha-  
bere deberat festinationis suæ, quæ quamprimum ipsius  
advantum noverat, ad ipsum veniebat. Nulium meritum tibi  
attribuit, ex eo quòd familiam et tenerimas amicitias suas  
deseruerit, ut eum adorare veniret, imò quòd auxilia, que  
filia sua prestare poterat, interrupit, ut pietati suæ sa-  
tisfaceret.

Enimvero, si attendere velitis, perspicitis utique, has sæpe  
esse rationes, quos amor proprius industria exaggerat. Benefi-  
cii loco virtutem nostram accipimus, ut illius meritum tue amur,  
et si temeritatem non habemus ei dicendi, quòd ipsius gratia  
digni sumus, in lætitia cordis nostri præterita bona opera nos-  
tra revocamus tanquam titulos, ad quos Deus, qui justus est,  
attentionem aliquam habebit.

Si pauperibus subvenimus, si ultra tempora ab Ecclesia  
prescripta jejunavimus; si ex supernumerariâ mortifica-  
tione ab oblectamentis, qua sine peccato capere poteramus,  
abstinuimus; si cum inimico reconciliati sumus eo tem-  
pore, quo ultionem de ipso sumere poteramus; hæc bona  
opera recensemus atque de iis internè nobis gratulamur:  
et prout ut gratias, quas recipimus, velut dona gratuita  
consideremus, illarum mercedem velut per modum justi-  
tiæ cujusdam exposcimus.

Si palam et disertè non dicimus, quemadmodum mater  
filiorum Zabedæi: Dic, Domine, ut sedent hi duo filii mei,  
unus ad dexteram tuam, unus ad sinistram in regno tuo. ta-  
men tacitè et apud nos ipsos nobis dicimus, saltam ubi tam

magnam portionem ~~illis~~ nobis non obtingere quam aliis, quos arbitramur non tam diu ac nos patrifamilias operam praestitisse, sacro murmure, atque conquerimus, quia totum diu et aestus pondus portavimus, majorem mercedem non accipiamus quam illi, qui solum nona vel undecima hora ad illius vineam venerunt.

Tales sunt blanda amoris proprii illusiones; illusiones, quae gratius divinis periculosa ponunt obstacula, atque, prout ait S. Augustinus, illarum fontes exsiccant: illusiones, aequae funesta in suis effectibus, ac injusta in suis principis.

81.

Nam juxta hunc S. Doctorem, magnum discrimen faciendum est inter modum, quo ad Deum accedere oportet, et eum, quo ad homines accedimus. Ubi ad aliquem in sublimi loco collocatum accedere volumus, oportet ut ascendamus: et omnino contraria agendi ratione, quando volumus ad Deum accedere, cujus thronus in altissimis montibus positus est, oportet ut descendamus. Corda superba evahamini, quantum vobis placeat, Deus vestram audaciam indignatus ad huc altius se evahet; Ausdet homo ad cor altum, et elevabitur Deus; sed corda humiliata et contrita, ad ima, quantum poteritis, descendite, ibi Deum invenistis, et vobiscum descendat.

\* Off. 63. v. 8.

Admirabilis industria, quae Cananae ignota non fuit, in terram se ad pedes Domini Christi prostravit, ac indignitatem et ~~miseriam~~ miseriam suam exposuit; procul ut ai difficultatem, quam habuerat ad eum veniendi et suavissimas necessitudines suas descendi exponeret, agnovit se nihil mereri, et quod praestolabatur, a mera et gratuita ipsius bonitate proventurum. Non, non, nullis his amoris proprii nitida est; sed humiliata, confusa et in nihilo suo absorpta, solummodo ipsius misericordiam imploravit: et si aliter egisset, an unquam audita fuisset?

4 rationibus

Non audimini anima vana et superba, quae ad preces vestras preparationes omnino contrarias offertis. Nam quae ratione cum Deo agitis? Ipsius magnitudini insultatis, et procul ut humiliata vestra justitiam ipsius flectatis, superbia vestra ad iram illum concitatis. Equidem interdum humiliter ei necessitates vestras exponitis; at quamprimum hunc misericordiam statum abutati estis, statim mentem mutatis. Quamprimum prospera quidquam succedit, inde gloriamini, et quamvis ad execrandam impietatem illam non deveniatis, quae superbum principem illum coabduxit, ut evagationem suam propria non Dei manus debere se afferat: Manus nostra exalta, et non Deus fecit haec omnia; quamvis, inquam, ad hanc sacri-

legam impietatem non deventatis, illius tamen Spiritum utrosumitis.

Ego, inquit Doctus vir ille, sum qui mihi hanc famam papari. Meis meritis et ingenii mei facultate hanc dignitatem adeptus sum, inquit ille alius. Mea verum reverendarum peritia has facultates mihi acquisivit, ait iste. Si gratia et authoritate apud Principes valeo, tum assiduitas mea et longa obsequia mihi eam consiliaverunt. Quid sunt haec omnia? Manum suam deorsulari, sibi que ipsi applaudere; haecque omnium impietatum maxima est, ait Sanctus vir Job.

Triniamus, Auditores, et postquam sequendo Evangelium manum quandam necessarias preparationes ad incipiendum bene orare vobis significavi, videamus modo, quasnam regulas servare debeamus, ut preces nostra prosperè succedant. Primum ea commemoravi, quae illas, ut sint dignae premio, procedere debent; modo auscultate, quoniam eas comitari debent, ut fiant efficaces: haecque Secunda partis meae argumentum est.

Tria in nostro Evangelio ex propria ratione mulieris Lannae sunt velut tot regulae, quas nobis reliquit ad orandum cum successu; nempè magna fiducia, magna prudentia, et magna perseverantia. Magna fiducia in misericordia Jesu Christi; magna prudentia in mediis, quae adhibet ad obtinendum ab ipso id, quod petit; magna perseverantia, illam non deterrat contentus, quo illam accipit.

Ipsius fiducia in misericordia Jesu Christi tam magna est, ut, quamvis nihil admirari possit, eam tamen commorari videatur. O mulier, quam magna est fides tua, quam magna fiducia tua! O mulier magna est fides tua. Haec duo simul confundo fidem et fiduciam, quia juxta mentem S. Bernardi\*, à se invicem divelli non possunt, atque saepe idem significant. Fides est mater fiducia, et fiducia est ornamentum fidei: ex fide nascitur fiducia, et haec ei novum splendorem tribuit.

Sicut tria dantur fidei genera, nempè fides praeceptorum, fides signorum, et fides promissorum; sic etiam tres sunt fiduciae species, quae eis respondent. Per fidem praeceptorum credimus in Deum, per fidem signorum Dei miraculorum credimus Deum, et per fidem promissorum credimus Deo. Nec haec accipiat tanquam synonyma, seu verba quae sensum confusum efficiant. In

PARS 2.<sup>a</sup>  
82.

\* Serm. 25. de  
Divinis.

Deum credere est Sperare in eum et ipsum diligere, addit  
S. Bernardus; credere Deum, est sibi ipsius existentiam  
et infinitam potentiam persuasam habere; credere Deo, est  
niti veritate promissionum ipsius, firmiterque tenere,  
quod ea facturus sit, que promittit. Existit Deus, et omnia  
potest: hoc nos miracula docent. Deus ille qui omnia po-  
test, est misericors et benignus: hoc præcepta nobis dicunt.  
Deus ille qui omnia potest et benignus est, magna nobis pro-  
misit, estque suis promissis fidelis: in hoc promissa ipsius nos  
conformant; et inde nascuntur juxta sanctum Bernardum tres  
fiduciae species. De fide præceptorum oritur spes veritatis, de fide  
signorum seu miraculorum spes gratiae, de fide promissionum  
spes gloriae.

84.

Verum quia fides ad major est, quanto minor spaciatus  
videtur esse causa credendi; sic etiam fiducia est eo præstan-  
tior, quanto minor sperandi ratio exterius apparet; et hoc  
ipsum est, quod hujus mulieris Cananæ fiduciam reddidit  
commendabilem, atque causa est, quod Jesus Christus dicat:  
Mulier magna est fides tua!

Ita, magna respectu status in quo est; nempe est idolo-  
latra. Ita, respectu avaritionis, quam Judæi erga populos  
inircummissos habent. Ita, respectu variorum obstaculo-  
rum, quæ in ipsis verbis illius à quo omnia suum auxilium  
sperat, reperit; illam rejicit; atque ita loquitur, ut meri-  
to animum despondere possit.

Unde hoc provenit, Auditores? Ex agendi ratione quam  
Deus inquit, ut suos probet novosque meriti gradus fiducia  
ipsorum tribuat. Promisit se Israëlitas ex servitute sua li-  
beraturum; id præstabit; sed vias omnino oppositas inibit.  
Quando exitum suum ex Ægypto meditabuntur, labores ipso-  
rum augebuntur. Quando aufugient, ante se ipsos mare  
et retro hostes suos habebunt. Et quamvis mare istud tra-  
jicerent, atque univarsus hostium suorum exercitus sub-  
idiis fluctibus perierit, an quod optant, in solitudine ha-  
bebunt? Aqua ipsis deficiet, igniti serpentes ipsis latha-  
lia inferent vulnera, et quando de deserto egredi volent,  
singulis diebus hostes novos offendant quibus eum dimicandum  
esse ipsis erit.

Deus promisit Joseph se fratrum suorum Dominum futu-  
rum; eis dominabitur; sed prius hi fratres ipsum vident, du-  
re accipient, et vix non occidunt. Vult ut Jacob jure suo fruatur;  
sed prius ab Esau persecutionem patietur, et si à mani-  
bus eius evadit, à Laban clementius non accipietur.



Sic Domina electos tuos probas, et sic etiam cum muliere Cananea agis, ut inde fidem et fiduciam ejus commendabiliorem efficias. Nihil ad ipsam loqueris, et tamen ipsa te filium David nuncupat. Videris si aures non prebere, adinque negligere, sed hac negligentia ipsam cogit ut vehementius clamet: misere mei, adjuvame; prima regula, ut preces vestras efficaces reddatis: humilis nampe et generosa exemplo hujus mulieris fiducia.

Sed qualis fuit ipsius prudentia, et quali ingenioso artificio usa est, ut à Jesu Christo, quod optabat, obtineret? Apostolos, qui ipsum sequebantur, accersit, rogavitque eos, ut pro ipsa intercederent: Subsistamus hic et perpendamus ea, qua ingeniosa animadvertit S. Augustinus.

In mira bonorum et malorum confusione Danielis iusti cum Babiloniis peccatoribus, Abraham fidelis cum populis idololatriis, Loth castus cum brutis Sodomitis, Daus circa illos et istos magna molitur, ait hic S. Pater. Mali exarcent bonos; sed boni interdum malos sanctificant. Mali invitati imò imprudentes conferunt ad remunerationem bonorum; et boni gaudent, quòd in malos gratias et benedictiones coelestes accersant. Quod bonorum meritum auget est persecutio, quam ab iniquis perferunt; et quod interdum conversioni et saluti malorum dat bonum exemplum et oratio pro bonorum quando adhuc sunt in terra exilii sui, et ipsorum intercessio, quando patria sua suavitatibus fruuntur.

Admiremur ergo hac occasione prudentiam Cananea, qua ut filia sua sanationem impetrat, bonos Jesu Christi amicos accersit, eos, qui illam in suis itineribus comitabantur, et quos consuetudine sua honorabat, ad exiguum hunc electorum manipulum, qui cum frequentia miracula patrare videbant, et quibus nota erat ipsius magna propensio infinita misericordia sua thesauros in homines profundendi.

Nampe Apostolos accersit, ferè sicut vos accedatis illos, quibus Principem propius accedendi honor est, ut pro vobis gratias obtineant, quas sine ipsorum mediatione sperare non possitis. Tam acriter eos urget, ipsius lacryma et clamores, tam vehementer illos movent, ut Jesum Christum accedant, atque pro ipsa orant: Domine, ajunt ad eum, concede huic miracula quod postulat, ut abeat, quia clamat post nos.

Accedentes discipuli rogabant eum dicentes, Dimitte illam, quia clamat post nos.

Equidem addit Evangelista, quòd Jesus Christus eis respondeat: Non sum missus nisi ad oves, quae perierunt Domus Israël: sed an agrè tulit, quòd pro ipsa se interponerent? Non procul dubio, nam, cum postea ipsam ad eum venisset, cumque adorasset, illi quòd patebat, confessit, Et sanata est filia ejus ex illa hora.

ipsum diligere, et  
ipsius existantiam  
alibi; credens  
omiteretque tenens  
Existit huiusmodi  
is ille qui omnis pe  
cepta nobis dicunt  
is est; magna red  
lor promissa ipsius  
atum Remordum  
rtur, per unum, de  
la fide promissum  
nto minor spacia  
m fiducia est ad post  
rius apparuit; et la  
ea fiduciam reddi  
od Jesus Christus dicit  
is est; nampe est  
em Judaei erga popu  
variorum officio  
omne suum melle  
ita loquitur, ut  
agendi ratione qua  
meriti gradus sub  
ilos ex servitate  
minis oppositas in  
bitabantur, labori  
nt, ante se ipsos ac  
amris more ista  
ionem exercitibus  
nt, in solitudine la  
serpentes ipsi later  
deserto egredi volu  
quibusdam miracula  
suorum Dominum fide  
itres ipsum venisset  
ult ut, factis, ipse  
paticitur, et sic  
non accipietur.

Ex his duas magnas veritates discite, fratres mei, prima est, quod in vanum probos, qui sunt super terram, et Sanctos qui sunt in caelo imploretis ut pro vobis orent, nisi ipsorum suffragiis preces vestras adjungatis, et nisi exemplo Cananae Jesum Christum accedatis, aique dicatis: Miserere mei Domine fili David.

Ad ima throni Dei vos prosternere debetis, ad petendum ab eo per infinita merita Jesu Christi filii sui gratias, quas optatis. Vestrum est vota vestra Deo facere velut unico adorationum vestrarum objecto, atque ei miseras vestras exponere. Vestrum est ei cum Rege illo posuita dicere: Vide Domine humilitatem meam, et laboriosa poenitentia mea opera, et indulge mihi peccata mea. Vestrum est, ut prole quorum hic vos magis quam cujusunque alius agitur, dicere quemadmodum Cananaea: Miserere mei fili David, anima mea credulitate à demonio vexatur.

\* Vide Domine humilitatem meam, et laborem meum, et dimittite omnia peccata mea.

Secunda veritas, quam ex hoc Evangelii loco eruo, est, quod nihil ita miserum animae alicujus statum denotet, ac silentium eorum, qui se in ipsius favorem apud Deum interponere possent. Infortunati Judaei, quantum vicem vestram doleo, cum Dominus propheta suo dicit: Noli orare pro populo isto, quia non exaudiam te! Princeps nimis frequenter illi infidelis, qui te Regem constituit, quantum vicem tuam doleo, cum Samuëli dicit: Usquequo tu luges Saül, cum ego projerim eum à me.

An non quis crederet, quod ex simili admodum ratione Christus Jesus Apostolis suis dixerit; se missum non esse nisi ad oves, quae perierunt domus Israel? Id facile credere possumus, inquit S. Chrysostomus, nisi S. Matthaeus, qui istud factum historicum refert, nobis significaret, quod Jesus Christus nobis significaret, ei tandem gratiam, quam ab ipso postulabat, concesserit, sive quia voluit, ut deus eum accederet, sive patientiam ipsius exorare et proflare statuit, ut intelligeremus, quod hujus mulieris perseverantiae obligaverit miraculum, quod ab ipsius bonitate expectabat.

Anima suspiciosa et inquieta, quae statim primis diebus exaudiri vultis: coeci et turbulenti Bethuliae populi, qui Deo misericordiarum praescriptis limitibus fatuum capitis consilium civitatem vestram Holophaoni tradendi, si intra quinque dierum spatium nullum vobis adiutorium venerit, quinam estis, ut cum tantâ insolentiâ providentiae et omnipotentiae Domini limites praescribere audeatis? quin è contra per sevarate in orationibus et jejniis vestris, ut humili pa-

tiantia iram ipsius Sacerdotis, vosque à malis vestris liberare dignetur.

Non statim à Deo exaudimini, quando eum rogatis: verum an non ideo quia vult ut diutius cum eo colloquia miscatis, ut piam vobis faciatis consuetudinem cum ipso loquendi, ut diffidentiam illam, et animi dejectionem, quae ipsi displicent deseratis? Haec est ratio quam affert S. Chrysostomus. \*Hom. de poenit.

Non statim ac Deum precamini ab eo exaudimini; sed cogitate, quod multoties ad portam cordis vestri pulsaverit, nec tamen ipsi aperta fuerit; quod sapienter à vobis petierit ea, quae ipsi denegastis, condonationem injuriae, mortificationem dominantis passionis illius, renunciationem in quo commercio illi. Proinde cum tanto temporis intervallo ipsum audire distuleritis, an conqueri potestis, quod eodem modo vobis eum agat, ipse, qui nihil vobis debet?

Non statim ac illum oratis exaudimini: Verum an non ideo, ut gratiam, quam ultro vobis vult concedere, magis aestimetis, cum sciat eam esse vestram indolem, ut nihil nisi quod caro vobis statit, magni faciatis? An non ideo, ut fidem vestram et patientiam, quemadmodum Cananaea, exerceret et probet? Si statim post primam suam orationem ipsi dixisset, prout multis aliis dixit, vade, fiat tibi quod petis, nec perseverantem hujus mulieris fiduciam, nec obligationem orationes nostras ad normam illius orationis exigendi cognovissemus.

88.

Nulla unquam creatura ita merito deturbari potuit ac illa, si tamen Dei agendi ratio quempiam sine peccato deterrere potest. Christus Jesus aliis quos praebet, eisque verba loquitur, quae ipsos consolantur: et huius mulieri nec verbum respondet. Vix Centurio ei miserandum Servi sui statum exponit, et mox dicit ipsi, veniam et curabo eum. Vix Martha et Magdalena miserunt ad eum, qui dicerent ipsi, Lazarum fratrem illarum infirmari, et statim ad ipsas se confert, ipseque resuscitat. Videt juvenem defunctum afferri, et ait matri ipsius, noli flere, et eum vitam reddit. Apropinquans Jericho offendit caecum servitum sedentem, qui rogat eum ut ipsius miseretur, et statim subsistit, quavitque ab eo, quid velit, cuiusque ille respondisset, Domine ut videam, confestim miraculum istud in illius favorem patrat. Cananaea sola est quae nullum ab eo refert responsum; sola quam insigni contentu accipit ei dicens, non esse bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. Nihilominus an ipsa deturbarum? procul ut in tristam desperationem se conjiciat, quin potius

Non respondit ei verbum.

fratres mei, primis  
am, et sanctis qui  
i ipsorum suffragio  
anae Jesum Christum  
omine fili Dei  
debetis, et petere  
illi sui gratias agere  
re vultu suo  
vrias vestros exponere  
ta dicere? Vult  
tudentia mea qua  
est, ut pote quomodo  
tur, sicut quemadmo  
id, animo mea con  
angelis hoc erit  
ujus statum deturbari  
orem qui Deum vult  
quantum vult  
ut: Noli flere  
ueps nimis frequenter  
t, quantum vult  
tu longas dicit, cum  
li admodum vult  
m ipsum non esse  
et facile vult  
Matthaeus, qui  
ficaret, quod  
Dem gratiam, qua  
qua vult, ut  
as exercere et probat  
us mulieris pater  
al ipsius bonitate  
ua statim primis  
thulia populi, qui  
bus fatuum captivum  
mi tradendi  
bis adiutorum  
spondentia et  
beatis? qui  
estis, ut humili

ignominia epitheto utitur, ut cum majori importunitate gratiam, quam expectat sollicitat. Quod ais Domine equum est: Sed memineras, quod catelli adant etiam de micis, quae cadunt de mensa Dominorum suorum.

O mulier quàm magnae sunt fides tua, humilitas tua, fiducia, et perseverantia tua. O quantum exemplum, quod nobis praebes ad obtinendum à Deo effectum pro eum nostrarum nos consolari debet et audire! Quidquid acciderit, nunquam in nostris precibus animum nostrum despondemus, sine intermissione Dominum interpellabimus, et indignitate nostra etiamnum utamur ad obtinendas ab ipso gratias, quas speramus. A custodia matutina usque ad noctem speret Israël in Domino, inquit 3. Propheta, copiosa est ipsius misericordia, et tandem miseretur nostri.

### Oratio.

Vocalis et mentalis  
Necessaria ad eam preparatio p.  
Sermo Secundus.

Pro Dominica  
5<sup>a</sup> post Pascha,  
et Rogationi-  
bus.

89.

Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. usque modo non petistis quidquam in nomine meo: Petite et accipietis. Joan. 16.

Ecce Christiani dies orationis et gratiae, Dies in quibus fideles in unum coeque manus suas in magnis suis miseris ad caelum attollunt, ut inde majorem adhuc obtineant misericordiam; Dies in quibus turmas Israël, unaquasque sub suo vexillo, et praesentibus Tribus suae Praefectis incedentes coram vivente Socraris Ana se prosternunt, atque illius auxilium in variis suis necessitatibus implorare veniunt; Dies Danique in quibus Deus totius consolationis amplectens manibus super dilectum gregem suum effundit, et in quibus Filius Dei, qui de caelo in terram descendit, nobis, antequam deus illuc ascendat, dicit: promitto, ac juro vobis, si quid petieritis Patrem meum in nomine meo, dabit vobis.

Ad haec verba, Auditores, ne amplius conqueramini, nec de pondere oneris vestri, venite, et sublevarimini; nec de duritia servitutis vestrae, animvero libertas vobis promissa est; nec de vestra fame et indigentia, nam pauperes adent et saturabuntur; petite, quorite, pulsate, et invenietis, aperietur vobis, et proceres vestros benigne audiantur.

90.  
 Quis tam suavis et amoenis invitationibus non cederet? attamen cum dolore audio, quod tam pauci ex illis compendium faciant, ita ut Jesus Christus ipsemet Apostolis suis dicat, quod usque modo non patierint quidquam ab ipso. An in causa est ruditas et indolentia? An malus mentis aut cordis affectus? An Deo diffidimus? Vel an ab ipso res illo indignas postulamus? Hujus rationes in hujus sermonis contextu examinabimus, in quo, ut ad homiliae speciem verba Jesu Christi redigamus, modo orationis necessitatem, modo illius inutilitatem, modo vim conspiciemus. Oratio, an quod eam reddit necessariam. Usque modo non patieris quidquam, an quod inutilem efficit. Oratio et accipietis, an quod efficacem facit. Ab ipsius necessitate incipiamus.

Divisio

Qui dicit, quod absque auxilio orationis periculosus inimicis, et innumeris tentationibus possit resistere, remissionem peccatorum suorum, vel perseverantiam in gratia obtinere, vias malas, quas elegit, deserere, atque rectam in qua est, constanter ambulare, idem est ac si diceret, quod sine gladio et armis formidandis adversariis possit resistere, sine nervis et fulcro se sustinere, vel vivere sine alimento, sine remedio lethalem morbum eluctari, rectam viam sine lumine et luce inter innumeras alias malas tenere.

Parti ma  
91.

Oratio, quae in laicis libris omnibus hisce figuris comparatur, adhuc magis necessaria est homini omni, qui salvandi desiderat; et juxta S. Augustinum nihil melius necessitatem gratiae probat quam oratio, sicut etiam feliciam orationis successum nihil melius ostendit, quam praepotens gratiae auxilium.

92.  
 Si per nos ipsos à proelii campo, in quo adversus tentationum potestates pugnamus victoriosi redire possimus; in vanum, inquit hic Sanctus Doctor, apud Deum quaeremus id quod nos nobis conciliare possimus: Verum quia nec naturae bonitas, nec liberi arbitrii indifferentia, nec etiam vim legis sanctitatis praesidium istud nobis tribuere possunt; nobis in hac impotentia necessario querendum est auxilium, quod nobis ipsis praestare non valemus. Lex quidem nobis ostendit quid agere oporteat et evitare, sed vires ad id agendum et vitandum nobis non tribuit: ad gratiam spectat hunc effectum in nobis operari, nostrisque precibus Deus hanc gratiam alligavit.

Lex nihil nobis praecipit, si voluntatem non habuerimus;

nae oratio nobis esset auxilium necessarium, si voluntas nostra nobis sufficeret. Itaque humiliari, illine adjuvi resistimus tentationi, sed quomodo? Sollicitudine, qua à Deo gratiam ei resistendi patimur.

Ex una parte jubemur habere sapientiam, ne simus sicut equi et muli, quibus non est intellectus: sed ex alia parte jubemur eam postulare, huiusque expressum mandatum significat S. Iacobus. Ex una parte lumbos nostros praevigere, et in continentia vivere jubemur: sed ex alia Sapientia nos docet, quod eam habere haud valeamus, nisi illam Deus nobis tribuerit. Hanc à Domino postulavi, inquit.

Oportuit, ut praeclarum hoc S. Augustini principium statim initio ponerem ad firmandam et stabilendam ex subiectione qua erga gratiam constringimur absolutam orationis necessitatem. Si unam non egeramus, alteram facile carere possemus. At cum gratia ad dirigendum cum successu magnum salutis nostrae opus absolute nobis sit necessaria, haec absoluta eam recipiendi necessitas, illam potendi necessitatem invictè probat.

93.

Qui in ipsa sumus, et quid hac occasione nobis agendum est? ut nos ipsos probe noscimus hinc atterere placeat hominis effigiem admodum naturalem sique simillimam, ut potè qua à Spiritu Sancto proveniat, quem Ecclesia dextera Dei digitum vocat.

Homo in natura consideratus non est nisi miseria et languor, est homo maridus. Omnium bonorum maximum amisit, illudque, si beatus esse cupit, recuperat necesse est, agens recuperatione; si per se ipsum illud recuperare possit, non ita lugendus esset; sed vires ipsius illum deficiunt, deficiens virtute, et non solum ita debilem sed etiam adeo pauperem se sentit, ut paupertas ipsius omnes suas divitias et abundantiam constituat, abundans paupertate.

94.

Nulla procul dubio ipsius conditione pejor esset, si eam eluctari non valeret: Verum ubi in hoc languoris et miseria, infirmitatis et paupertatis statu moratur, quod ab omnibus malis istis liberari possit, si namque ad Deum confugiat, qui procer ipsius benigne auditorus est, statim illarum necessitatem intadiget, atque cum gaudio tam gravi munere defungetur.

Hec ita evenit, addit ibidem Auctor libri Euloriani, Dominus, inquit, oculos in hunc hominem coniecit, ut ipsi beneficeret, Oculus Dei respexit illum in bono. Hinc misericordiae aspectui junxit reale auxilium, ipsum ab humili-

litate et miseria sua exort, erexit eum ab humilitate ejus:  
Et quantum languidus, abjectus, et pauper erat, tantum illum  
exaltare divitem et potentem efficit, et exaltavit  
caput ejus.

Quid per haec dicere volo, et quanam ex his erunda est  
conscientia? En illam. Si in Deo inveniremus misericordiam  
et potentiam infinitam semper ad nobis opitulandum pa-  
ratam, semper tales quales sumus, permaneremus: et praete-  
rea si Deus nos obfirmatos inveniret ad ipsum non orandum,  
haec misericordia et haec potentia nihil gratia nostri agerent.  
et hoc est quod orationis necessitatem sive respectu perso-  
narum, sive loci, sive temporis invicta probat.

Respectu personarum. Date mihi hominem, qui post Ada-  
mi peccatum nec languidus sit, nec infirmus, nec pauper et  
bonis spiritualibus destitutus; hominem, qui nullatenus  
egeat recuperare quod in hujus primi parentis lapsu amisit, vel  
qui per se ipsum ingentem, quam passus est, jacturam sariire  
valeat: Non opus est, dicam vobis, ut hic homo orat, quia quin  
ad externam bonitatem et potentiam confugiat, statum suum  
obsculari potest, sibi que quod ipsi deest, conciliare. Verum ubi  
est homo ille, quaerit S. Augustinus à Balagio, ubi est?

An non aequè magnis ac parvis, Regibus ac subditis, viris ac  
mulieribus, juvenibus ac senibus, peccatoribus ac justis, Jems  
Christus dixit: Crate Patrem vestrum qui in coelis est, ut vo-  
bis det panem vestrum quotidianum, nec patiatur vos succum-  
bere tentationi, vobis dimittat debita vestra, et liberet vos à  
malo?

Posunt homines eximi à multis aliis muneribus; a grotus à  
jejuniis, egenus à dandâ elemosyna, captivus à visitandis locis  
sacris, indoctus ab erudiendis fratribus suis: Sed nullus se ab ora-  
tione licitè eximere potest. Si linguam habetis impeditam,  
cor vestrum orat, inquit S. Chrysostomus. Si manus vestras in  
coelum attollere non potestis, in eundem animas vestras attollite.  
Si sermonis usus vobis est interdictus, non longum et confu-  
sum sermonem exigit Deus. Si ethnici ante idola sua diu loquan-  
tur, nolite sicut ipsi orare; sicut enim Pater vester quo mudi-  
catis, antequam illum adentis; imò preparationem cordis  
vestri novit, vestra suspiria, vestra desideria exauditurum  
se promittit. Si loqui non valetis fides vestra, bona opera  
vestra pro vobis loquantur, inquit S. Ambrosius; haec est vera  
bona orandi ratio. Et quis vestrum se illâ eximere potest?

Alia orandi necessitas respectu loci. Deus est ubique,  
ubique nos audit: ergo ubique Debemus et possumus ei omnes  
necessitates nostras exponere.

Jungo simul haec duo munera, quae à se invicem separari

Orantes nolite  
multum loqui, si-  
cut ethnici faci-  
unt; sicut enim  
Pater vester quid  
opus sit vobis an-  
tequam petatis.  
Preparationem  
cordis eorum au-  
divit auris tua.  
Orabitur, et ego  
exaudiam vos.  
Jeron. 29.  
clament opera  
tua, clament fi-  
des clament affec-  
tus p. Ambros. De  
Abel et Cain c. 9.

non possunt. Deus precibus quas ad eum fundimus, honoratur, et per illas nobis ea, quibus indigemus, concedit. Precibus nostris supremum illius in nos Dominium, veritatem, et summitatem sui esse à nullo pendens honoramus, et ipsa gratuitas et infinitas misericordias suas in nos effundit. A nobis expectat sacrificium illud et mundam oblationem eam, quae, prout ipsamst praedixit, in omni loco ~~offeretur~~ offeretur, nobisque promittit auram suam intantum futuram esse ad debilissimos vocis nostrae accents.

In omni loco sanctificatur et offertur nomini meo oblatio munda.

Quilibet vita nostra dies sunt pro nobis dies festi; et quia Deum presentem in omni loco invenimus, ita etiam in omni loco laudes ipsius canere, mirabilia sua praedicare, ipsius auxilium implorare possumus, inquit S. Clemens Alexandrinus.

\* lib. 8. Strom.

Vos qui supra mare vela facitis, navis quam arceaditis, est locus, in quo Deus orari vult. S. Paulus, qui saevum navigantibus animum addidit, pium hoc munus ei exhibuit. Vos qui sub dura captivitate gemitis, ipsae exilii vestri locus est locus precibus vestris accommodatus: Sic fidelis Israëlita orabat super flumina Babylonis cum recordaretur Sion: Sic orabat Daniel adhuc fidelior, qui cum Dominum in sancto Templo suo adorare non posset, illò tamen suspiria sua et vota mittebat.

Vos qui toto expositi corpore super lecto jacetis, ubi vehementer vos detinet fabrica, nullum fore membrorum vestrorum usum habetis, nec tamen idò potestis et debetis ab oratione vos eximere: Ezechias periculose decumbens, ad Deum fundit orationem, quam ipse audivit; et Job, cui tantummodò relicta erant labia circa dentes suos, tamen sedens in Sterquilinio suo preces suas Deo offerebat.

Vos qui catenis onusti custodia manipati estis, vel in obsuro et infecto carcere jacetis; ne arbitremini locum istum ab hoc munere vos eximere. S. Paulus in suo necesse vertendi, nec genua flectendi libertatem habebat, et tamen ibi orabat. Jeremias in foetido laeo immensus erat; et Jonas in ventre monstri marini, et tamen Scriptura sacra nos docet, quòd ibi invocaverint Dominum.

Milites, Praetores, Duces exercitus, in castris vestris orare potestis, et interdum corda vestra ad aeternos montes illos, unde auxilium speratis, attollere. Daemon; inquit proclare S. Augustinus: cernens Davidem armorum professioni intentum, arbitrabatur se de eo sine labore triumphaturum: Sed Princeps iste non tam in debellandis hostibus, quos videbat, se exercebat, quam se precibus suis comparabat ad se defendendum contra illos,



quos non videbat. Deum adorare, ad illum confugere, et gratiam suam ab illo postulare nunquam intermittens majori pietatem et virtutem in mente gerebat, quam devotam et fortitudinem in corpore. Damon enim à suo officio militariibus exercitiis suis avertere conabatur; sed ipse orationi incumbens cum felici successu illis omnibus defungebatur, fidelis simul et felix, pietatem suam votis suis servire faciebat, invisibilibusque perseverantis orationis armis malignum hunc et formidandum adversarium prosternebat.

Non ita tempus Christianum aliquem ab hac orandi necessitate posse eximere: sed an ullum tempus reperire est in quo gratia Dei non indigeat. Ullum, in quo hostes, cum quibus si dimicandum est, partimescendi non sint, ullum, in quo laquei, qui ei tenduntur, non sint periculosi, ullum, in quo vulnera, quae sibi met ipsi infligit, sansim cum ad mortem non deducant?

In vanum ergo dicetis, multa nimis à vobis gerenda esse, rem domesticam administrandam, negotium augendum, lites finiendas, controversias componendas. Ad haec possem ~~quodammodo~~ ab illa muliere quaerere, num hic temporis et otii defectus illam impediatur, quò minus oblectamenta sua capiat, Spectacula et profanos conventus adeat; Ab hoc Adolescentente, num ipsi plures quam oporteat, horum non suppetant ad longas hollationes vel frivolas rugas et vanas occupationes; Ab hoc Episcopo, num dies Dominica et Festa instituta sint, ut totius Septimanae laborem una die obliquat, &c.

Verum quin his et illis has quaestiones, quarum Decisio ipsos inexcusabiles redderet, moveam, certum est quòd obligatio, quae omnes tenentur Deum honorandi, et variis animarum suarum necessitatibus providendi, sit omnium temporum obligatio, quae nihil impracticabile aut impossibile continet, obligatio orationis universalis et indefinitae, cum omnes vitae ipsorum dies immortalis omnium saeculorum Regi sint consecrati, quorum nec minima portio ex ipsorum culpa praeterlabi debet: Particula dici bona non te praetereat.

Quotidie orate, inquit S. Paulus, mane orate, et corda vestra ad Deum attollite, ut iis quae per reliquum diem fuerint, benedicat; vespere orate, ut tranquillam noctem finemque beatum vobis largiatur. Orate in prosperitate, ne vos depravet, et in adversitate, ne vos dejiciat. Orate in periculo, ne in eo percat; orate postquam illud evase-

Noctem quietam et finem perfectum concedat nobis Deus omnipotens.

ritis, ut vestra in Deum grati<sup>"animi"</sup> significatio ob gratias ab ipso vobis preestitas, novas vobis accersat.

Tristatur alii quis vestrum orat. Jacobi 5.

\* Init. exposit. Psalm.

\* Tobia 3.

\* Ephos. 6.

Si in afflictione estis, orate. Deus totius consolationis vos recreabit. Si solitudo tristitiam parit, orate; hac oratio vobis idem ac Davidi preestabit officium, qui, juxta S. Hilari- um\*, traidium suum facinabat quamprimum citharam suam sumebat, et laudes Dei decantabat: Si in hominum vobis insultantium consortio estis, recedite quemadmodum Sara filia Raguelis\*, et orate.

Omni tempore orate, inquit Apostolus\*, hac oratio erit valut columna nubes per diem, ad temperandum cupidita- tum vestrarum ardorem, et ignis per noctem ad vos in viam rectam ducendum. Per eam offeretis continnuam Deo conti- nuum sacrificium, agnum quem mane immolabitis, et alium quem vespera offeretis. Omni ergo tempore orate: Sed hac oratio vobis esset inutilis, vobisque diceretur: quod usque modo non petieritis quidquam.

Part 2 da 98.

Quoniam modo adducta Jesu Christi ad suos Apostolos ver- ba cartas quasdam preces, quae effectum suum non sortiantur, potius respiciunt, quam alias, quae evidenter male sunt. Ne expectatis, Auditores, ut de his, quae istos malitia carceres gestant quibus odiosa et abominabiles effimantur, quid- quam vobis loquar.

Quid vobis dicere non possem de precibus illis quas totini- qui Christiani ad Deum fundunt, hi pro felici exitu injustae litis, illi pro bruta cupiditatis alicujus expletione, alii ut à molesto inimico vel incommodo rivali liberentur, isti ut iniquitatis commercium aliquod ipsis ad vota succ- dat, vel sine vocatione et merito dignitatem, qua sunt indigni adipiscantur?

Sed missis hujuscamodi execrandis precibus, ad aliam spe- ciam veniamus, quae eas aequiores et quodammodo aptio- res, ut exaudiantur, efficere posse videntur; preces tamen, quae non nisi precum nomen gerunt, et quibus, dum extor- ri multa petimus, re ipsa tamen nihil petimus ob tres de- defectus, quae in illis deprehendo. 1º ob defectum attentionis; 2º ob defectum ordinis; 3º ob defectum patientiae et resi- gnationis.

99.

Cum inter maximè seria et gravissima vita christia- na opera praecipuum ferme locum sibi vindicet oratio, hinc etiam magnam requirit animi attentionem. Deum cum propheta compellatis, Domine audi orationem meam, et qua fronte à tam praclara praefatione incipere auda- tis, si vos met ipsos non auditis? Domine fiant aures tuae

intendentes ad ea quae tibi loquor. Sed qua ratione tranquillam et faventem hanc audientiam sperare poteritis, si vestras mundi ineptias et vanitatibus apertas teneatis?

Apud Deum sollicitatis negotium omnium periculo-  
sissimum; negotium, pro cuius successu maximi Sancti,  
solitarii collectissimi arbitrati sunt, se sufficientem  
affare non posse praecautioem; negotium, in quo salutis  
et vitae spiritualis oeconomia consistit; negotium, ubi  
cum metuendo iudice illo tractatis, ante cuius conspec-  
tum Angeli, Dominationes, et universa coeli potestates  
tremunt; Sed quamam vesana et flagitiosa praesumptione vo-  
bis pollicemini, quod ipsius gratiam obtenturi, justitiamque  
placaturi sitis? An non e contra summa formidanda ip-  
sius vindictam provocatis, atque eo magis vos vos afficitis,  
quod distinis, habitualibus, voluntariis mentis evagatio-  
nibus immorari vobis velut voluptas sit.

Magna Deus, ergone oportet, ut tu Solus tam indignus  
habearis! Ubi litigator ille, qui in nihili vobis vultum non  
induat, quantum valat, gravem et serium ad comparandum  
coram iudice, atque faventem audientiam ab illo referen-  
dum? an cum oculis errantibus, cum imaginatione mille  
aliis repleta objectis ei puerilia proponit? Ubi vir vel foc-  
mina, qui cum ludunt, cum spectaculo vidam assistunt,  
vel cum quadam personam quam reverentur, colloquuntur,  
omnem possibilem attentionem non afferant, ne in lusu  
errorem committant, ne longis mentis evagationibus spec-  
tanti amoenitate frustrentur, ne indignationem perso-  
nae illius quam colloquuntur simulque contemptum sibi  
accersant? O quam turpe est, tam serio cum creaturis age-  
re, et Creatorem cum tam exigua collatione et reveren-  
tia alloqui! An proinde mirum est, si post tot amorum  
preces nec quidquam petieritis aut obtinueritis?

Quod si infortunium istud praevenerit vobis animus est,  
oportet ut ea faciatis, quae<sup>5</sup> Joannes Climacus vobis consulit, ut  
namque mentem vestram omni evagatione exuatis, atque  
servida Dei presentis, qui sanctissimos cordium vestrorum  
affectus rimatur, idem in libertatem afferatis. Oportet ut  
illud pro objecto et regula accipientes verborum quae profer-  
tis, cogitationum quae vos occupant, desideriorum, quae con-  
cipitis, vobis proponatis nihil nisi sub ipsius oculis, et ei  
placandi consilio vos aggressuros. Oportet ut id agere stu-  
deatis, quod magnus quidam Sanctus agebat\*, qui innume-  
ris negotiis vix non oppressus ea ad Eulerae jannam relinque-  
bat, nec unquam seum in illam deferrebat, qui curam gerens

\* Bencardus Rad-  
bartus de S.  
Balthardo

ea à sua mente removendi, solus in cor suum se recipiebat, ut totus Deo et sibi esset. Sacrum totus ingrediebatur, ut totus Deo ac sibi adisset. Santur hodie dum adhuc hujusmodi veri Devoti, collecti homines illi, et ad suas preces attenti, sed sunt valde rari: Et haec est prima phararumque quae fiunt inutilitatis causa.

100.

Secunda provanit à defectu Subordinationis. Nam explicito. Ad obtinenda duo diversi generis bona Deum orare solemus, temporalia videlicet et spiritualia. Deus tantâ nos bonitate complectitur, ut velit ut ipsi omnes necessitates nostras exponamus, illas quae corpus respiciunt aequè ac animam. Vos aegroti, ultro vobis permittit, ut ipsum rogetis, ut vos sanare dignetur. Vos aegri, ut vos ab aegritate vestra liberet; vos qui persecutionem toleratis, ut sedet tempestatem contra vos excitatam. Sed duo vobis sunt observanda, inquit S. Thomas post S. Augustinum\*: primum, ne bona temporalia petatis nisi posteriori ad spiritualia. Quarite seu petite primum Regnum Dei et justitiam eius. Secundum, ne haec bona temporalia postulatis nisi in quantum referuntur ad spiritualia et animarum vestrarum sanctificationem.

\* S. Thomas 2. 2.  
q. 63. art. 6.

Vobis licitum est petere id, quod desiderare vobis licet, non tanquam ultimum finem vestrum, sed tanquam medium et adminiculum ad illum attingendum. At verò nihil licitè desiderare potestis, si principali id preferatis, quod non nisi verbum et infirmum est illius accessorium, si velut bonum dignum vestri id intueamini, quod non nisi ad verum bonum adipiscendum vobis consuevit. Aliud est fini creaturis, aliud iis uti, inquit S. Augustinus; iis per cupiditatem fruimur, per moderationem verò iis utimur; iis fruimur quando iis adhaeremus, iis utimur, quando mentem et cor nostrum ab iis expediemus et liberamus. Verum passim ordinem hunc invertimus, dum primo loco collocamus id, cui non nisi ultimus datur, primumque terrae ante vocem coeli, quod maximi peccatores habent, et independente ab eo quod veri justis possident.

Cupiditatem bene orare? petite stabilitatem bonorum spiritualium, quae possidetis; petite gratiam ea adipiscendi quae non dum habetis; petite aeternitatem eorum, quae semel vobis erant possidenda, inquit S. Clemens Alexandrinus\*.

\* lib. 6. Stromat.

An id agitis? Quid à Deo postulatis? an bona solida et nunquam peritura? an verò fragilia, quae semel amittatis? an ab ipso postulatis sanationem animae vestrae <sup>potius</sup> quam corporis vestri? vel an à contrario parum solliciti estis, quid ipse de vestra anima cogat, immo dō corpus sancti? Si haec verorum bonorum possessio et haec spiritualis parum vos movet, male imò nihil ab iis petitis; estque vobis cavendum, ne oratio, quae magno auxilio vobis

esse possat, vobis, dum ea sic ab utimini intaritus occasio fiat.

Verum quid dicimus de Christianis illis impatientibus, qui conqueeruntur, quod tantâ, quanta cupiunt, promptitudine non exaudiantur? De Christianis illis inquietis, qui quidem hoc generatim dicunt, ut ipsius voluntas fiat, sed qui volunt, ut voluntas ipsorum adimpleatur?

Dicam ipsis cum S. Clemente Alexandrino\*, quod melius sit orare et non impetrare, quam recipere et non orare. Cum S. Augustino, quod fortâ iniqua, vel bona quidam, at in malo statu postulent: cum S. Chrysostomo, quod non avertant, quod Deus praeus eorum exaudire differat, ut melius sentiant suas miseras, ut sanctum habitum et consuetudinem contrahant se coram ipso humiliandi, supremam ipsius in distributione gratiarum suarum sive spiritualium sive temporalium potestatem agnoscendi.

Ad idem cum eodem S. Augustino, quod resignatis ad mandata et voluntatem Dei solidum veri fidelis meritum constituat; quod in quocumque demum statu providentia ipsius illum collocet, suâ sorte contentus vivere debeat, quod saepe postulet, quod ipsi nocivum foret, et quod cuperat, ut Deus esset velut patronus iniquorum suorum desideriorum, illa exaudiendo. Invocatis quodamatis, inquit hi S. Doctor\*, vocatis in vos, quod habere cupitis. Unde si patitis, ut haec paenitentia, haec hereditas, haec dignitas secularis vobis concedatur, tunc caduca bona ista, fluxos honores in cor vestrum introducit: quod si haec ita sint, prohi quantâ ignominia Deum afficitis? et cum haec omnia vobis denegat, nonne majorem misericordiam et bonitatem vobis exhibet, quam si illa vobis largiratur.

\* In haec verba: Quoniam tu Dominus suavis et mitis.

Equidem longius hinc excurrere possem, sed prolixior, quam par sit, evaderet oratio mea. unde ad illius tertium transimus membrum, et postquam vidimus quanam process Christianas necessarias, quanam verò multas inutiles vel iniquas efficiant, examinemus modo quanam sit illarum vis, officina et felicitas.

Dua res in Evangelio nostro expressa preces reddunt efficaces: propensio cordis Dei in gratiam eorum, qui illum orant; suprema potentia et infinita merita Jesu Christi, in cuius nomine orant.

PARS 3<sup>ta</sup>  
102.

Pater meus amat vos, inquit Jesus Christus in nostro Evangelio. O propitiam cordis Dei erga nos propensionem! non est cor ad nostras necessitates indifferens, sufficit ferè ut ei illas exponamus, quò sublevemur. Non est cor avarum et tenax, quod pauca det; sed est cor magnificum, quod saepe plura largitur, quam ab infinita misericordia sua expectari possint.

103.

Abraham postulat ab ipso filium\*, et Deus non contentus

\* Genesii.

illius exaudire orationem, vult ut omnes nationes in ipsius persona benedicantur. Jacob petit ab ipso reditum filiorum suorum ex Aegypto; et cum gaudio videt dilectum filium suum Joseph, quem mortuum credebatur. Anna deposit ab ipso filium; non solum illum obtinet, sed Prophetam et Supremum in Israël Judicem accipit. Tobias petit ab ipso reditum filii sui ex Mesopotamiae regione; non modo redit ipse, sed Secum adducit Sponsam, atque Dat, unde à sua coecitate sanatur. Monica postulat à Deo gratiam videndi filium suum Augustinum Catholicum; non tantum hanc recipit consolationem, sed insuper videt vicarium extraordinarium, qui per contemptum creatorum et horum Dei Creatoris amorem ad eminentissimam perfectionem pervenit. Omnia dicit, qui dicit Deum amare et Deo, qui ipsum orant, tanta est cordis ipsius in eos propensio, Pater amat vos. Verum secunda alia ratio: eorum preces etiam reddit efficaces, intelligit hic infinita Jesu Christi merita, in cuius nomine illas persolvunt. Lacryma mea sine suis essent lacryma sterile et perditæ; mortificationes mea sine suis non essent nisi mortificationes pharisaicae; denique mea preces sine suis non essent nisi preces inutiles vel iniquae et à Deo rejectae.

\* Hebr. 5. Non ita est, quando cum hoc Homine Deo lacrymor, qui in diebus carnis suae preces suas cum clamore valido et lacrymis ad Patrem suum offerens, exauditus est. Non ita est, quando austeritates meas cum suis conjungo; atque semper mortificationem Jesu in corpore meo circumfero. Non ita est, quando preces mea à suis fulciuntur, atque à Patre suo postulat, ut mihi peccata mea indulgeat, nam non in veritate me sanctificat. O lacryma! O mortificationes! O preces, quam potentes et validae estis per mysticam hanc unionem et conjunctionem.

Profecto quando aliquid petimus in nomine Jesu Christi, quidnam agimus? Nampe interponimus infinita ipsius merita, ut precum nostrarum effectum obtineamus; dicimus ad Deum: Nos ex nobis indigni sumus, ut exaudiamur, sed audi nos propter unicum filium tuum, qui ultro vult, ut ea, quae nobis meritis est, nobis applicentur.

Facimus quod facit Domesticus aliquis: Is cum praesentem pecuniam non habet ad solvendas merces quibus indiget, sibi pollicitus se repulsam non passurum, quod nomina Domini sui veniat. Facimus, quod facit Legatus qui litteris mandantis fidem adrogantibus, munitus, nomine illius, à quo missus est loquitur. Facimus quod facit Simon Petrus, quando Magistro suo dixit: Per totam noctem laborantes nihil cepimus; in verbo tuo autem laxabamur.

Huius magno Jesu Christi nomini omnia cadunt, omnia

\* Genes. 14. 2.

\* 1. Reg. 3. 2. 2.

\* Cumulative  
hoc mihi Deus  
praestitit, ut  
etiam contem-  
ta felicitate  
terrena servum  
tuum si Deum.  
lib. 9. conf. c. 10.

104.

\* Hebr. 5.

\* 2. Cor. 4.

Sanctifica vos  
in veritate.

\* Ulysses litterae  
adventuales

ad sunt propitia  
dicitur, ut ut f  
salutis morbi  
altera vero ad  
Liberia Dies Re  
apponibus et b  
convenimus ad p  
erem pacem a  
habiliore, nos in  
ratione fulcian  
quodam ad pec  
berantia Jesu  
et invenimus  
estur nobis,

Sensa  
ad eam  
possum  
eteon

Excellenti  
eam inicitar  
is et cordis hu  
natura cum  
nitatur et im  
quod dicit, inquit  
Ipsius nece  
liberationem  
ommissimus a  
et per eam  
recipitales a  
anda est velle  
ficianda, mor  
recipitales q  
et sumus abso  
Ipsius facit  
num itar nobi  
ne demus t  
vates est, at  
un offendat, i  
lib figura ami  
septis importu

nobis sunt propitia, et Deus qui praterea nos amat sicut se flecti  
 et vincit, ut ut fortis sit et invincibilis. Inprimis ergo caveamus  
 ne salutis medium istud ex una parte adeo necessarium, ex  
 altera vero adeo efficax inutile reddamus. His diebus, quos  
 Ecclesia Dies Rogationum nuncupat, et qui abstinencia, pro-  
 cessionibus et bonis operibus sunt consecrati; his diebus, quibus  
 convenimus ad postulandum à Deo, ut fructus terrae conservare,  
 varam pacem et concordiam inter Reges et principes Christianos  
 stabilire, nos in <sup>nta</sup>sanctitate cultus sui tueri dignetur. Pia vivendi  
 ratione fulciamus, procos tam utiles et efficaces, nec unquam  
 quadam ad peccatum affectione vel precum nostrarum incon-  
 siderantia Jern Christo ansam demus nos abdicandi. Inquamus  
 et inveniemus, pulsemus ad januam misericordiae ipsius, et apre-  
 rictur nobis.

Documenta Moralia.

Sensa Patrum circa orationem, necessariam  
 ad eam preparationem, fructus qui ex ea colligi  
 possunt, diversos caracteres eorum qui bene orant,  
 et eorum qui male orant.

I.

Excellentia, necessitas et facilitas orationis sunt valida 106.  
 ad eam incitamenta. Ipsius excellentia est elevatio man-  
 tis et cordis humani ad Deum; sancta familiaritas et sacra  
 creatura cum Creatore conjunctio, pius motus, qui continuo  
 excitatur et innovatur in ea, eamque versus summum bonum  
 impellit, inquit S. Joannes Climacus\*.

\* grad. 28.

Ipsius necessitas: innumeris periculis cingimur, à quibus  
 liberationem oratio pro nobis à Deo impetrat: peccata qua  
 commisimus et quotidie adhuc committimus sunt sine nume-  
 ro, et per eam illorum remissionem à Deo postulamus.  
 Necessitates animae et corporis sunt continuæ; modò vin-  
 cenda est vehemens tentatio, modò effrenata cupiditas mor-  
 tificanda, modò sanitas recuperanda..... Sic ergo, quia haec  
 necessitates quotidie multiplicantur, etiam orationis usus  
 est nunus absolute necessarium.

Ipsius facilitas: Deus semper nobis est praesens, nec ma-  
 gnum iter nobis faciendum est, ut illum ad eamus. Inocun-  
 que demum tempore ad eum accedamus, nos audire semper  
 paratus est, et prout ut importunitas, quam ipsi facisimus,  
 eum offendat, ipsi grata est et jucunda: se ipsum dapingit  
 sub figura amici illius, qui panes qui ab ipso deponuntur prabet  
 propter importunitatem illius, qui de nocte ipsius fores pulsat.

\* lib. 22. moral.  
c. 13.

Junta S. Gregorium, oratio ut Deo sit accepta, pluribus qualitatibus debet esse exornata, 1<sup>o</sup> debet à corde procedere: non solis verbis nostris sed desideris sit efficax. Si postulemus vitam aeternam, nec tamen illius possessionem verè desideremus, quidquid loquamur, nihil tamen dicimus: è contrario si desideria nostra pura sunt, etiam silentes clamamus.

Populus in deserto adversus Moysen in querimoniis et murmura erumpit; in sacra Scriptura non legitur, quòd hic legislator loquatur, nihilominus Deus ipsi dicit: Quid clamas ad me? Anna in Templo silat, sed loco vocis sensibilibus desiderium suum pro ipsa loquitur.

Intra in cubiculum tuum, inquit Jesus Christus, et claudes ostium patrem tuum in abscondito: et pater tuus qui occultissimos animi tui sensus novit, dabit tibi quod ab ipso petis. Claudere ostium cubiculi sui est offundere coram Deo cor suum; ipsi in secreto exponere quod jam novit, atque tacendo piis et sanctis clamare desideris.

108.

\* Job. 17.

2<sup>o</sup> Hanc orationem comitari debet vera animi propensio ad agendum ea quae Deus praecipit, et ad à se amovendam ea quae ipsi displicere possunt. \* Si iniquitatem qua est in manu tua abstuleris à te, et non manserit in tabernaculo tuo iniquitia, tunc lavare poteris faciem tuam absque macula.

\* lib. 10. moral.  
c. 15.

Quid est haec iniquitas manuum? Iniquitas in manu est culpa in opere, inquit S. Gregorius\*, iniquitia in tabernaculo autem est iniquitas in mente. Si perfectè haec duo largimur, ad Deum statim sine macula faciem lavabimus, illiusque cum humili ad infinitam misericordiam suam fiducia orabimus. Sed elevatam faciem macula inquinat, si intendentem vocis sui conscientia accusat: quia à spæi fiducia frangitur, si intenta precibus necdum devota culpa memoria mordetur. Diffidit namque accipere se posse quod appetit, quae reminiscitur nosse se adhuc facere, quod devinitus audivit. Quae in re hoc est salubre remedium, ut cum se mens ex memoria culpa reprehendit, hoc prius in oratione defleat, quod erravit, quatenus cum erroris macula flatibus tangitur, in petitione sua cordis facias ab Authore murmurantibus tangitur. Sed curandum imprimis est, ne ad hoc rursus proruat, quod se mundasse flatibus exultat, ne dum deplorata iterum culpa committitur, in conspectu iusti iudicis ipsa etiam lamenta levigentur. Solertè quippe meminerit quod dicitur: Na iteras verbum in oratione tua. Quo dicitur vir sapi-

4 Debemus  
\* Ecli 7. v. 15.



ens nequaquam prohibet nos saepe veniam petere, sed culpas iteru-  
rare; ac si aperte dicat: Cum mala gesta deflexeris, nequam ce-  
quam rursus facias, quod in precibus iterum plangas.

IV.

109.

Oramus homines, ut cognoscant miseras nostras, earum  
misereantur, nobisque opitulentur. At vero haec tres rationes  
videntur nobis esse inutiles respectu Dei. Malius sibi quam nos,  
quid nobis opus sit. Unde Jesus Christus nos monet, ne, prout solent  
Ethnici, multum oremus, quia Pater noster coelestis novit,  
antequam ei exponamus quid necesse nobis sit. Insuper nos  
amat sicut pater amat filios suos, et denique ipsius solius est ea  
nobis concedere, quae nobis sunt necessaria.

Unde provenit quod valit, ut ipsum oremus, quaerit S. Bari-  
lius, qui sibi facit hanc objectionem? Ex eo, quod in his ater-  
temis decretis valit nobis vi precum nostrarum dare id, quod  
nobis est necessarium et utile, sicut vult, ut propagatio generis  
humani proveniat à commercio conjugali, tritium et panis quem  
comeditimus, à curâ nostrâ terram colendi et consarandi.

\* In constit.  
Monast. c. 2.

V.

110.

Unde provenit, quod parvae precas nostras non exaudiantur?  
Ex eo scilicet, quod fiducia prudentiâ et favore careamus. Fiducia  
caremus, quia tunc primum ad Deum accedimus, cum omnia  
media et humana auxilia inutiliter impendimus. Prudentiâ  
caremus, quia postulamus id, cuius possessio nobis perniciose  
foret. Denique favore caremus, quia animo cadimus et deter-  
ramur, cum id, quod optamus non evenit.

VI.

111.

Frequens orationis exercitium nos impedit ad adorandam  
Supremam Dei Majestatem, ad diligendam ipsius gloriam, ad  
contandam ipsius laudes, ad benedicendas ipsius misericordias,  
ad timendam ipsius iustitiam, ad agnoscendam nostram subje-  
ctionem, ad nos illi sine exceptione offerendum, ad cultum ex-  
hibendum infinita ipsius magnitudini corporum nostrorum  
humilitate et demissione, cordium nostrorum devotione et  
sacrificio. Exercitia Religionis ipsi debentur omni loco et tem-  
pore. Hoc est thimiama illud et excellens unguentorum  
compositio, quod sibi offerri iubebat, et cuius ita amulus-  
erat, ut expressâ prohiberet, ne in alios unis adhiberetur.  
Thimiama hoc suavam et gratum spirabat odorem: et ora-  
tio quae bene fit, Deo est acceptissima, angelos et Beatos  
in caelo latificat et recreat, inquit S. Chrysostomus.\*

\* Rom. 3. in  
Matth.

Hoc est manna illud, quod in Israëlitarum campum cade-  
bat. Insperet Sapiens hanc facit comparationem, quando ait  
coeleste alimentum istud summo mane caudisse, ut notum est  
omnibus, inquit, quoniam oportet praevenire solem, ad bene-

\* Sapientia  
16.  
112.

Si hoc ita est, o mi Deus, quibusnam oculis tot Christianos intuearis, quorum primae cogitationes, prima Desideria, primae occupationes sunt pro mundo? Fragilium emolumentorum gratia jam Summo mane patronorum suorum, et eorum, à quibus gratiam quamdam expectant, ostia obsident; potioram dierum suorum partem transigunt in profundis reverentiis, et lacrimis in abjectionibus honesto viro indignis. Ad ea verba sunt foecundi, quando agitur de exponenda eis necessitate sua, ut conquérantur, quod tempus ipsos deficiat: et quando tacum loquuntur saepe nec unicum bonum habent verbum, quod tibi dicant, et unicum hora quadrantem, quem in tua praesentia transigere coguntur, velut supplicium intuantur.

Silurum et abundantiam illam verborum ab illis non exigit: demissus, quam ad te orandum sumunt, corporis habitus, enigmata suspiria illa, qua ad te mittunt, Desideria te majore quam haecenus, cultu prosequendi ipsis proluxa orationis locus sunt.

Qui in Aula Principum sunt non semper libellos supplices in manibus tenent, nec verborum flumen in ore; attamen assidue se coram ipsis sistunt tunc etiamnum quando quod ipsis dicant nihil habent. Haec vanarabunda praesentia est velut amoris et obedientiae ipsorum contestatio. Haec obsequiorum assiduitas est velut continua oratio, qua deprecantur, ut illos ferre et exorsare dignentur, si illam officiorum et observantiae amplitudinem, quam ipsis certificari cuperant, erga eos non habeant.

Talis est cum Principibus agendi ratio: sed pauci hujusmodi cultum et observantiam Deo exhibent. Coelum suo modo illum adorant, Stabae juxta propheta verba\*, quamprimum illas fecit dixerunt ei: adsumus, et luxavimus ei cum jucunditate, Arboros Sylvarum, flores camporum et hortorum, animalia quae curvant, pisces qui natant, aves quae volant, uno verbo, omnes creaturae laudant Dominum. Homo qui est super terram, ut eum honoret, benedicat, et orat, solus est, qui pio huic usui inutilis videtur.

Deus ex sua parte homines invitatur ad exhibendum illi hoc officium: sed homines ex sua parte plerumque pessime illo defunguntur. Frequenter ergo ad illum accedant, concludit hic S. Chrysostomus\*, opportuno vel alieno tempore accedant, si tamen hic alienum tempus, unquam esse potest, quia semper cupit illis, qui ipsum invocant, gratias exhibere.

\* Baruch 3.30.

\* Hom. 28 in c. 6. Matth.

VIII.

\* Semp̄ oramus, mane oramus, vesp̄ oramus, diem  
 nostrum ab oratione incipiamus, et oratione finiamus. cc  
 A mensa non ad lectum, sed ad prostrationem vertamus, ne cc  
 brutis animantibus magis bruti simus. Novi fore multos, cc  
 qui damnant ea quae dico, veluti quae novam quamdam cc  
 vitae consuetudinem invohant; at ego magis damno pra- cc  
 vam consuetudinem, quae nunc invaluit..... Christus im- cc  
 mansam multitudinem in deserto post convivium non re- cc  
 misit ad lectum, sed ad divinos sermones invitavit. cc

113.  
 \* S. Chrysost.  
 Serm. de di-  
 versis.

\* Petrus et Joannes ascendebant in Templum circa ho- cc  
 ram orationis nonam. Quando ceteri obdormisunt, jam cc  
 illi sobrii et vigilantes ad orationem properabant. Quod cc  
 si illi oratione indigebant tam assidua, tam exacta, cc  
 qui nullius criminis sibi erant consci, quid faciemus nos, cc  
 qui tot plagis sumus cooperti, et qui parum curamus iis cc  
 orationis remedium adhibere? cc

\* Idem Serm.  
 12. in Acta  
 Apost.

IX.

\* Quotquot ignavi sumus ad peccandum, videamus cc  
 quanta sit obsecrationum vis. Nequam servus ille, quem cc  
 Evangelium nobis exhibet, ingentibus debitis erga Dominum cc  
 suum onustus, et non jejunia sua, nec paupertatem suam, cc  
 nec ullam aliam similem rationem exponit, quamvis vir- cc  
 tutibus spoliatus statim ac illum deprecari incipit, illum cc  
 ad misericordiam ei faciendam induxit. cc

14.  
 \* Idem Serm.  
 de diversis

Ne dicas: non audeo accedere ad Deum: totus rubore perfu- cc  
 sus ei loqui non audeo. Quid ais? accede ad illum cum hu- cc  
 mili fiducia; <sup>an</sup> illum velut hominem intuearis, qui placari cc  
 non potest, nisi timorem et confusionem immodicam eidem cc  
 testificando? Tibi res intercedit cum Deo tam bono, ut magis cc  
 quam tu ipsam, a peccatis tuis liberum te esse cupiat..... cc

Ne tibi ergo ad aspectum peccatorum tuorum obrepat cc  
 animi abjectio, sed accede ad Deum, prius te pedibus cc  
 adolve, et ora illum cum fiducia. De misericordia cc  
 ejus non desperare, ipsi peccata sua confitari, atque tem- cc  
 pus de iis posnitendi ab ipso postulare, haec sunt, quae non cc  
 nisi ei placere possunt. Miseretur Dominus Servi illius to- cc  
tum debitum dimisit ei. Non nisi tempus patierat ad cc  
 solvendum, et Dominus illius ei debitum ipsum condona- cc  
 vit, ita ut plus obtinere quam postulaverat. cc

X

\* Nonnulli certas et definitas horas prostrationis constituent, cc  
 ut tertiam, sextam, nonam: at is qui vere spiritualis est, cc  
 per totam vitam orat, cum continuo in ejus praesentia esse cc  
 studeat.... In sermone, in quiete, et lectione, et in iis quae cc

115.  
 \* S. Clemens  
 Alexandr.  
 lib. 7. Strom.

» fiunt ex ratione, omnimoda preceatur, Quin si in ipsius  
 » anime penetrabilibus solum cogitaverit Deum, atque in  
 » secreto cordis sui Patrem coelestem invocaverit, certus esse  
 » debet, quod paratus sit ad illum exaudiendum.

## XI.

156.

\* S. Laurent. Justinianus  
 Tract. De vita  
 Solitaria c. 15.  
 » \* Orationis praxi anima mundatur, charitas nutritur,  
 » fides conservatur, spes firmatur, veritas aperitur, tenta-  
 » tio infirmatur, Sensus innovantur, rubigo vitiorum  
 » consumitur, inquit S. Laurentius Justinianus. Huic orationi  
 » coeli aperiuntur, occultissima arcana revelantur, maxi-  
 » ma gratia conceduntur.

» Hanc orationem, quae fit in Spiritu et veritate, Deus ipse  
 » efformat. Nascimur quid patere debeamus, sed Spiritus Dei  
 » inaffabilibus gemitibus pro nobis petit: et hoc nobis magnam  
 » tribuit fiduciam obtinendae id quod postulamus.

## XII.

157.

\* S. Cyprianus  
 De orat. de  
 minia.  
 » \* Quando stamus ad orationem, vigilare, at innumbere ad  
 » preces toto corde debemus. Cogitatio omnis carnalis et sae-  
 » laris abscidat, nec quidquam tunc animus cogitet, quam quod  
 » preceatur. Ideo et Sacerdos ante orationem prefatione pra-  
 » missa parat fratrum mentes dicendo: Sursum corda; ut dum  
 » respondet plebs: Habemus ad Dominum; admonetur, se nihil  
 » aliud quam Dominum cogitare debere. Claudatur contra ad-  
 » versariorum itus, at soli Deo cor pateat. Obrepit enim fre-  
 » quenter hostis Dei, et subtiliter fallens, preces nostras à Deo  
 » avocat, ut aliud habeamus in corde, et aliud in voce, quando in-  
 » tentione sincerâ Dominum debet non vocis sonus, sed animus  
 » orare.

» Quae autem negligentia est alienari, et rapti ineptis co-  
 » gitationibus et profanis, cum Deum deprecaris, quasi sit  
 » aliud, quod magis debeas cogitare, quam quod cum Deo loque-  
 » ris. .... Hoc est, quando oras Deum, majestatem Dei negli-  
 » gentiâ orationis offendas: hoc est vigilare oculis, et cor-  
 » de dormire, cum debeat Christianus, sicut scriptum est in per-  
 » sona Ecclesiae loquentis in Cantico: cum dormit oculus, corde  
 » vigilat, Ego dormio et cor meum vigilat.

158.

## XIII.

\* S. Aug. in Psal.  
 85.  
 » » Ubri ille, qui cum amico colloquans, et cernens, quod  
 » tantum absit, ut amicus iste ipsi responsum dat, quin caput  
 » avertit, et cum alio de aliis rebus sermonem terit, tam  
 » in officium inspectum ferre valeat? Si coram Iudice, à quo  
 » postulasses audientiam, stares, et si postquam illum tri-  
 » bunal suum consensurare rogasses, ut te audiat, subito men-

tem et cogitationem ab illo averteret, atque cum amico ibi et  
prossente confabularis: qua ratione Magistratus ille adeo u  
injuriosam mentis evagationem tolerare possit? Conda u  
Sifipata, mentes leves et inconstantes, qua ita Deum ora-  
tis, an hos ferat aberrationes, et an non vobis exprobrabun-  
tur?.....

\*Oratio tua est cum Deo colloquium. Quando legis Deus et \*S. Aug. ibid  
tibi loquitur, quando oras cum Deo loqueris. Sed quid? In-  
parandum est de genere humano, et dicendum jam ad  
damnationem pertinere omnem hominem, cui subreperit u  
aliqua cogitatio oranti, et interrupserit orationem ipsius? u  
Si hoc dixerimus, fratres, quae spes remaneat, non video. u  
Sed quia est aliqua spes ad Deum, quia magna est ejus mis-  
ericordia, dicamus ei: Juunda animam servi tui, quoniam u  
ad te Domine, animam meam levavi. u

XIV.

Unde provenit, quod pauperes sint naturaliter adeo elo-  
quentes ad conuendos à Divitia Divitum elemosynas,  
quas ab ipsis efflagitant, et quod saepe noscimus quid Deo  
tempore orationis dicamus? Unde provenit quod infantes  
babulionibus linguis suis, exiguis blanditiis suis, suspiriis et  
affiduitatibus, teneris in matras suas injectiobus et impati-  
bus ab ipsis quod petunt obtineant, nec defatigantur ipsis suo  
modo explicare, quod cupiunt; et quod nos, qui cum ratione et  
libertate agimus, nos qui necessitates nostras sentimus, et  
quibus cum Deo bonitate pleno res intercedit, adeo indolentes,  
frigidi, et tam parum comparati simus ad ipsum alloquendum?  
Admiratur S. Chrysostomus.

Si haec puella à Deo amicitiam illius cum sancto ardore pos-  
tularat, quanto desiderat sibi gratias conciliare eorum, à qui-  
bus praesidium aliquod vel cognationem exspectat: Si viator  
ille tanta sollicitudine adventum Regni coelestis efflagita-  
ret, quantà ad terminum itineris sui pervenire optat: Si.....  
Deus cum delectatione ipsos exaudiret; Sed omnino aliter  
affectos eos cernit: cum statim ac precos ipsorum gratiosa sus-  
cepta non fuerunt, deterreantur, non mirandum est, quod  
tam exiguum successum in eis reperiant.

Deus haud aegrè fert, si frequenter ipsi sumus molesti, et  
tamen id agere defatigamur. Procul ut vedare debeamus,  
quod, quia à quibusdam annis gratias, quas saepe efflagita-  
vimus, nondum obtinere valuimus, eas nunquam accepturi simus;  
nobis persuasum habere debamus, quod si post longum inter-  
vallum in nostris precibus sumus aequè ferventes ac prius, op-  
timum sit signum et favens praesidium, quod Dominus aegrè non ferat,  
nos importunos esse: cum precos ideo soleant rejici ordinaria rejici,  
quia ignava animi abiectione orare cessamus.

120.  
\* S. Aug. ibid.  
at Ep. 121.

XV.  
\* Deus exercet in orationibus desiderium nostrum ut possit  
capere quod preparat dare, illud magnum est, sed nos ad capian-  
dum parvi et angusti. Illud ergo desiderare, et tota cordis nos-  
træ amplitudine per totum vitam nostram cursum postulata de-  
bemus; tota ~~namque~~ namque vita boni Christiani sanctum  
desiderium est. Quod autem desideras nondum vides, sed de-  
siderando capax efficiaris, et quamprimum illud possideris in-  
spies, tunc omnis ardor et desiderium cordis implebitur. Fruaris  
bono illo, quod nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor homi-  
nis ascendit. et cum tantò majori gaudio illo fruaris, quanto ma-  
jorem habueris fidem, spem, ardentiusque desiderium.

Dignior sequitur orationis affectus, quem ferventior præ-  
cedit affectus, ac per hoc quod ait Apostolus: Sine intermissio-  
ne orate; quid est aliud, quam beatam vitam, qua nulla nisi  
æterna est, ab eo, qui eam solus dare potest, sine intermissio-  
ne desiderare? Semper ergo hanc à Domino desideramus, et  
semper orabimur.

Sed ideo ab aliis curis, atque negotiis, quibus ipsum deside-  
rium quodammodo tepescit, certis horis ad negotium orandi  
mentem revocamus, verbis orationis nos ipsos admonentes, in  
quod desideramus intendere, ne quod tepescere coeperat, om-  
nino frigescat, et penitus extinguatur, nisi crebrius inflam-  
matur.

## XVI.

121.  
\* De Septem pro-  
vita spiritualis.

\* Sanctus Bonaventura post SS. Patres et Sacra Scriptura In-  
terpretes tria orationis genera distinguit. Primum vocatur vo-  
calis, quia composita est ex verbis sensibilibus, quibus homines  
se exprimere solent, atque sibi invicem cogitationes suas im-  
partire: Tales sunt Psalmi, Hymni et Collecta..... Haec proces-  
sum cum attentione et distinctè semper sunt pronuntianda. Qui  
terram principem alloquitur, atque precibus suis aliquod bene-  
ficium ab ipso obtinere desiderat, conatur quantum potest, ut  
omnia bene sint disposita, oculi, gestus, mens, persona sua.

## XVII.

122.

Secundi generis oratio est ea, quam affectivam nuncu-  
pat, quâ Deum alloquimur, adhibendo verba, quæ certa  
quædam affectionis sensa formant, sive hæc verba à nobis pro-  
veniant, sive aliunde mutuata diversos cordium nostrorum  
motus exprimant.

In hujusmodi oratione animam nostram coram Deo affun-  
dimus, modo super nostris necessitatibus ac miseriis ingemis-  
cendo, modo confitendo peccata nostra, et iis ab ipso veniam

petendo, interdum implorando ipsius auxilium ad vincen-  
das tentationes, quae nobis obveniunt, interdum ad patienter  
tolerandas vita adversitates.

Hoc genus orationis solitudinem, silentium, quietam  
exposcit, ut cum majori libertate et fiducia cor nostrum  
coram Deo affundere possimus. Tunc cum intuemur seun-  
dum diversos respectus, quos nobiscum ultro habere voluit,  
nempe tanquam Judicem, Protectorem, Regem, Pastorem,  
Patrem, Sponsum.

Unde in hac oratione interdum qualitatem peccatoris  
sumimus, Deumque tanquam supremum Judicem intuan-  
tes, cum tremore modo haec Jobi verba ad eum dirigimus: Domine  
ne re damnos me; modo haec propheta Regii: Ne intres in  
judicium cum servo tuo, ne in ira tua arguas me.

Aliis occasionibus, ubi innumeris tentationibus et cala-  
mitatibus circumcingimur et obtemur, à quibus nos propriis  
viribus nostris liberare non valeamus, omnipotentis auxilium  
imploramus dicentes ei cum Psalmista:  cito anticipant nos, \* Psal. 78.  
 Domine, misericordia tuae: quia pauperes et miseri  
facti sumus nimis, adjuva nos Deus salutaris noster: et  
propter gloriam nominis tui libera nos.

Saepe nos intuemur tanquam servum, qui Domi-  
nam suam offendit, sive non faciendo quod iusserat, sive  
agendo quod prohibuerat, sive negligenter muneribus suis  
satisfaciendo: et tunc amorifica et tenera voce clamamus:  
 Domine secundum multitudinem misericordiae tuae, dele  
iniquitates nostras.

Modò Denique nos ipsos coram Deo intuemur velut men-  
dicum ad ostium divitis, sique paupertatem nostram expo-  
nimus, et cum omni possibili humilitate ab ipso panem  
gratiae suae petimus, ut eo in nostris infirmitatibus robo-  
remur, in nostris laboribus sublevemur, in tentationibus  
nostris firmemur, et animemur ad ambulandum in sanctis  
viis eius.

XVIII.

173.

Tertii generis oratio vocatur mentalis: oratio in qua  
anima sine ope oris et vocis Deo exponit desideria cordis  
sui, ei palam faciendo, quod coram tremenda Majestate  
ipsius ad nihil se redigat, et tamen illi jungi cupiat.  
Ita se explicabat sanctus quidam propheta, cum Deo dice-  
bat:  Domine vides quò tendant desideria mea, et gemitus  
animae non est tibi absconditus. De hac oratione ipsemet  
Jesus Christus loquitur, quando mulieri Samaritanae dicit:  Veri  
adoratores adorant in spiritu et veritate. Nam tales adorato-  
res querit Pater coelestis. Spiritus est Deus: et eos, qui ado-

Domine ante te  
omne desiderium  
meum et gemitus  
meus à te non est  
absconditus.  
Psal. 37.

\* Joan. 4. ront cum, in Spiritu et veritate oportet adorare.\*

Hae oratio Deo cultum exhibet, qui ipsi magis placet, quam alii; et tamen interdum eam vocali conjungimus, ut vocis contentione anima, quae velut sopita videtur, à sepe suo valut extrahatur. Ipsa Ecclesia plures orationis vocalis formulas nobis subministrat, ut illarum usu memoria nostra nos Deo conjungat, et anima nostra cum gaudio gustet, quam dulcesit cum invocantibus.

## XIX.

124.

\* Auribus percipere orationem meam non in labiis dolosis. Psal. 106.

\* In annotationibus elucidationis in quosdam Psalms Davids.

\* Domine prebe aurem orationi meae, quae à doloso ore non procedit. Sunt, inquit in hunc locum Hugo à S. Victore\*, trium specierum homines, qui orant; sunt qui non nisi labiis, alii qui non nisi corde; et denique qui corde et labiis orant.

Qui non nisi labiis orant, sunt fallaces et dolosi, non habent in corde quod ore proferunt. Qui corde et labiis orant, vera orant, quia vivunt et agunt prout loquuntur. Denique sunt, qui non nisi corde loquuntur; hi sunt devoti et sublimis spiritualitatis homines, qui volunt, ne ipsorum preces à quoquam nisi à Deo audiantur.

Quando in orationibus nostris Deo loquimur, si ad id quod loquimur attendimus, agimus id quod agere tenemur. Si vero simpliciter verbis contenti sumus, quamvis id, quod cogitamus, bonum sit, non est tamen sine aliquo defectu, quando circa idem cum ordinem non servamus, quem servare deberemus; et si, licet non intelligamus id, quod dicimus, intentio nostra recta est, atque futurum aliquem ex nostris precibus haurimus.

## XX.

125.

Saepe accidit, ut Deus desideria nostra exaudiat, quamvis illorum effectum nobis non tam citò concedat. » Sunt semina messorum; inquit S. Gregorius\*: / quae gelu prope solidantur, atque quae ad superficiem tardius exeunt; eò ad frugem multipliciora consurgunt. Labor namque protrahitur pugnae, ut crescat corona victoriae. » Deus hac occasione est Medius internus, qui ab anima vult tollere corruptionem, quam in eà terra non potest, et qui tantò melius morbos nostros sanat, quòd simul et se non audire clamores aegrotorum.

## XXI.

126.

Sunt vari justi, qui ad Deum preces fundunt, quibus sanctificantur; sunt peccatores qui iniurias fundunt, quibus damnantur; et sunt praeter devoti, qui fundunt inutiles, quae idos deipiunt.

## XXII.

127.

Prima amatores audiuntur. Si in me manserint, et verba mea in vobis manserint, quodcumque petieritis, da-



bitur vobis. Inquit Iesus Christus. Quam vasta est haec pro-  
 missio et quam multa denotat? Sed ne miremini, et  
 inquit S. Augustinus, Enimvero isti iusti homines ma- \* Tract 8.  
 nendo in Christo, quid velle possunt nisi quod convenit et si in  
 Christo? Quid velle possunt manendo in Salvatore, nisi Joan.  
 quod non alienum est à salute? Ipsi itaque cauti sunt  
 in petendo, quia id petunt, quod Domino placiturum.  
 judicant, et Dominus largus indando, quia illis tribuit,  
 quod congruum est, nec alienum à postulantiis salute.

XXIII.

128.

Deus à contrariis peccatoribus dicit, Se illos non auditu-  
 rum. Et sane quis benigne audit inimicum, qui adhuc ar-  
 ma tenet in manibus et odium in corde? Cum extenderitis \* Isaia 1.  
manus vestras ad me, avertam oculos meos à vobis: et mul-  
tiplicaveritis orationem, non exaudiam vos, manus enim  
vestrae sanguine plene sunt.

\* Quando pater videt interfectorem filii sui rogantem  
 illum, ut cum in suam recipiat amicitiam, quamvis pedi-  
 bus illius provolvatur, multaque ipsi dicat, an non tamen  
 objectum istud, quod sibi praesens est potius, justitiam suam pro-  
 vocat quam mitiget? Et verò an Deus aliter affectus erit ex-  
 ga peccatores illos rebelles et induratos, qui adhuc in seipris  
 filium suum unigenitum crucifigunt.

\* S. Basilii in c. 1. frica.

Unde ipse apud Malachiam prophetam dicit: Si volue- \* Malachia 2.  
ritis me audire, et si volueritis ponere super cor ut detis  
gloriam nomini meo, ait Dominus exercituum: mittam  
in vos egestatem, et maledicam benedictionibus vestris, pro-  
pitiam super vultum vestrum brachium victimarum  
vestrarum, et stercus solaminitatum vestrarum, et asu-  
ment vos secum.

Haec minae sunt terribiles, sed illarum causa justa  
 est. Deum non audiunt, voluntarie legem ipsius vio-  
 lant: non modo ad ea, quae jubet, cor suum non intendunt,  
 sed nec intendere volunt. Sufficiunt ipsis quaedam extrin-  
 seca caeremonia, quas sibi ducunt honori: sed Dominus qui  
 videt, quae in anima peraguntur, eas abiecit, et quod ad  
 salutem prodesse posset, fit occasio perditionis.

129.

XXIV.

Fra et recta oratione praeparamus ad recipiendum  
 id quod petimus, ad reverendum quod flagitamus ad inter-  
 dum plus quam postulamus obtinendum.

130.

XXV.

Vari devoti sunt ii, qui cum corde mundo orant: Appro-  
pinquate Deo, ait S. Jacobus, et appropinquabit vobis; \* c. 4.  
amundate manus, et purificate corda vestra. Ut hanc puri-

tatem adipiscamini praecipue vobis laborandum est, inquit Sanctus quidam Solitarius apud Caspianum; in hunc finem referre. Debetis omnes actiones vestras, scilicet, Ieiunia, vigiliis, austeritates et bona opera qua facitis.

\* Inter opera » Sicut corporis natura est Sanitas, ita cordis natura est puritas: quia turbato oculo non videbitur Deus, et cor humanum ad hoc factum est ut Deum videat Creatorem. Si vero Sanitati sollicita providenda est custodia, puritati cordis tantò sollicitior est impendenda, utpote quod corpore longè nobilius est et excellentius.

731.

Supplementum.  
Post varia SS. Patrum loca, quae retulimus, nihil praeclearius legi potest, quam quod Hugo et Richardus à S. Victore. De oratione, illius variis speciebus, qualitatibus, quibus munita esse debet, obstaculis et malis ad illam praeparatione clouiti sunt.

Hugo à S. Victore exiguum Tractatum edidit De modo bene orandi; Moderatores et vitæ Spiritualis Magistri nihil ferè edixerunt, quod hinc non reperitur, et libro tertio suarum Institutionum Monasticarum cap. 29. 32. 33. 34. 40. p. Ibi inveniuntur incitantia orationis hausta ex miseria hominis, et misericordia Dei, tres diversa species orationis, ratio proficiendi ex eo quod legimus, et in nostris precibus dicimus, quamvis ad ea, quae petere volumus, nullam habere relationem videatur, quid agere debeant ibi qui orant ad ipsius gratiam promerendam, ad ipsum laudandum, et pro acceptis beneficiis ei gratias agendum: diversi motus eorum qui orant, motus amoris, motus admirationis, motus humilitatis, motus doloris, motus timoris, motus indignationis, motus fervoris, motus fiducia.

Reperiuntur in ipsius Institutionibus Monasticis obstacula rectae orationis, evagationes mentis, aberrationes cordis, irruptio malorum desideriorum, vehementia temptationum, volubilitas cogitationum, instabilitas cordis, ipsius inquietudines, et varia ipsarum remedia.

Richardus à S. Victore agens de iis, quae homo interior agere debet, explicat varias agitationes quas habet, obligationem, qua obstringitur, orandi et in tempore tranquillitatis à Deo postulandi gratias, quibus indiget ad se sustinendum tempore perturbationis aut procella. Ibi dicitur De excitis anima: varè devota, de meditatione, contemplatione, emolumentis quae oratio ipsi tribuit ad se ipsum probè noscendum. p.

In suis in Psalmum 25. annotationibus refert effectus vanarum aut malarum cogitationum, quae perniciose

Sunt orationis obstacula. Capite Decimo quinto expositionis  
suae in Cantium Canticorum explicat modum obtinendi à  
Deo, quod ab ipso petimus.

Apud Guilielmum Parisiensem reperiuntur nota ob-  
servata dignissima ac solidissima circa orationem, mo-  
dus cum Deo loquendi, ab ipso petendi et obtinendi gratias.  
Hae de re prolixum et doctum tractatum edidit, cui titulus  
Rhetorica divina. Capite primo differt de natura orationis,  
ipsius dignitate, et virtute. Sequentibus capitibus explicat  
modum bene incipiendi orationem nostram, eam cum sapi-  
entia dirigendi, exponendi Deo necessitates nostras, cujus  
misericordia est infinita, adhibendi in nostris precibus in-  
tercessionem B. Virginis Mariae et Sanctorum, imprimis au-  
tem Jesum Christum implorandi, cujus merita sunt infinita,  
qui est advocatus et mediator peccatorum, omnium homi-  
num Salvator, et Agnus Dei qui tollit peccata mundi.

133.

Capite 24. et sequentibus differt de animi affectibus,  
quos habere debemus, ut cum fructu oramus, de pudore,  
quam inveniit enormitas peccati, de unione qua intercedit  
inter austeritates corporales et orationem, de fide et per-  
severantia necessariis ad obtinendum per quamdam im-  
portunitatis speciem id, quod à Deo recipere desideramus.  
Postmodum loquitur de submissione, quam habere debemus  
erga Deum, de efficacia orationis, quae est velut legatus  
qui ad ipsum mittitur.

Nunquam finiremus, si libros omnes et loca eorum  
qui hanc tractare materiam indicare vellemus.

laborandum est, in  
aspirandum, in hunc  
vostros, hunc, hunc  
era qua, facit  
a cordis ratione et  
aus, et cor humanum  
creatore. Si vero  
punitati cordis, tunc  
od corpore longe  
retulimus, nihil  
ago et Richardus  
speciebus, qualitate  
culis et mala ad illa  
tum edidit de motu  
e spiritualis Magister  
in reperiatur, et  
asticarum cap. 19.  
aitamenta orationis  
icordia Dei, tradi-  
endi ex eo quod legi-  
mus ad ea quae peccati  
nem videtur, qui  
et gratiam promittit  
pro acceptis beneficiis  
eorum qui orant, et  
tus humilitatis, et  
gnationis, motus  
ibus Monasteriis obla-  
rentis, ab oratione  
m, vehementia tunc  
stabilitas cordis, qui  
edia.  
is, quae homo inter  
ones quas habet, et  
t in tempore tranqui-  
s indiget ad se habere  
ella, hunc sicut et  
atione, contemplati-  
it ad se ipsum potest  
mibus referentibus  
is, quae permittit